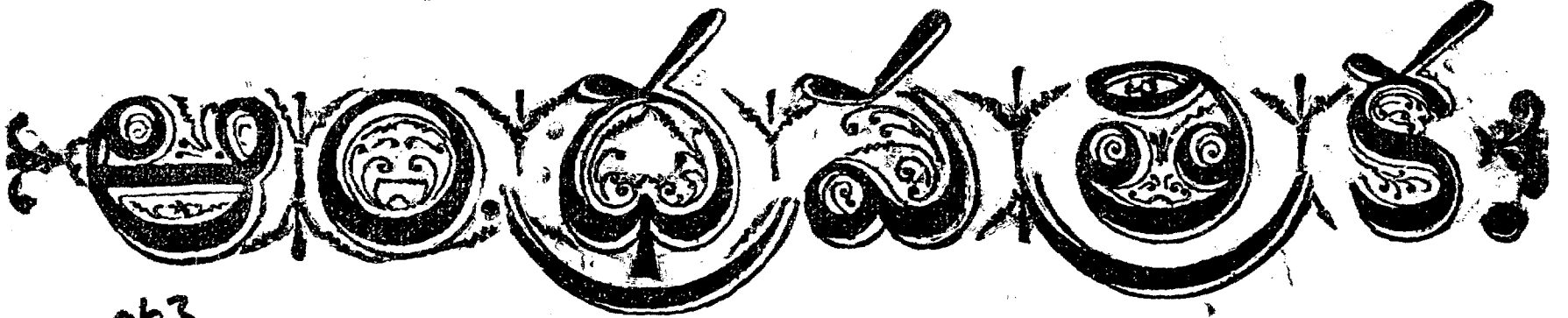

Register No. M. 1118,

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310963

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 11-వ తేదీ గురువారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩.

No. 137
సంచిక ౧౩౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వంశభాష వీటి మాది కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల జాపును,
చర్మపు నొప్పుల జారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
ఎగును లగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ఏహమున
కాకోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

జక్క-గడబ్బీతో చహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబు శెట్టి వీధి మద్రాసు లేక. బొంబాయి.

మంచితరుణము!

చాలాతాభము

త్వరపడుడు!!

చాలాతగ్గించినధరలు నాణ్యమైనబనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్లయొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు ప్రపయోగపర్చుచు,
వాటియొక్క నాణ్యమునుగురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై
ప్రస్తుతపు మామిల్లపైసు లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీ
నులుకున్నా, (పట్టు,పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్యున్నా 100 డజన్లు ఒకేతూరి ఖరీదు
జేసేవారికి వేరేటరమ్మున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు వ్రాసుకోవచ్చును.

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంతివిలాసము:

బనీన్సు, బెజవాడ. మానేజరు:- ఆంధ్రవౌజీరీమిల్సు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

నమ్మకము

కల్తీలేదు

మోసములేదు

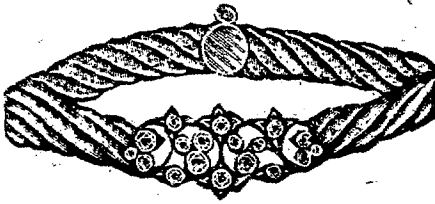
యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల

చేతిగొ

లుసులు.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక ఘండరమైన మాదిరిలో ఈ గొలుసులు 2½ సవరము ఎత్తు మొ
దలుగా 6 సవరములు ఎత్తులవరకు తయారు చేయబడును. వేదారం మజారి ర్పు 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు.
మోపుకు పువ్వరాగ కమలములు, పట్టె కెంపులు, సీమకమలములు అమర్చిన ప్రశ్నేకముగా సొమ్ము చెల్లించవలసి
యిందును. సవరము బంగారపు, సీమ చెండికి పూచీనిచ్చెదము. 172 పులుగుల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1.కి ధర రు 1

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఉన్నాదసహస్రము

వెట్టికివేయివిధములు.

లోకానుభవమును దెలుపు వేయివిధములు

విద్యార్థులు, పుస్తకవర్తకులు, గ్రంథాలయమువారు,
పతచాలయములవారు, వారు వీరనశీల యెల్లవారును చెప్పించు
కొనదగిన గ్రంథము. వెల పోస్టుకర్పణలతో గూడ రు. 0.12.6

క్రొత్తపల్లి సూర్యరావు,

89 హరిమహోద్ధ, పుదుచ్చేరి, చెన్నపురము.

వెల సీసా 1-కి వేలకు మందు రు. 0 4-0

ఈమాసెన రిలకురాచిన వెలు తిప్పి వ్రాయును. చర్మ
మునుకు చెల్లించుటకు వారి యిందక చెల్లించుటకు పెరుగును.

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

ఇంపీరియల్ సినిమా హౌస్, తిరువల్కేజీ

6-9-24 తేది శనివారమునండి 12-9-24 తేది శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.

మత్స్యేంద్ర (1565)

కాష్టక్రీడకు శీలియల్, ఎడ్విస్కోలో కడగటివారం

(953) వెల్లింగుటన్ సినిమా

6-9-24 శనివారమునండి 12-9-24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు. 8-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్మియన్ శీలియల్

“ది బీస్టు ఆఫ్ పారడైస్”

క్రూరమైన అడవివృక్షములు ధీరుడైన బిల్లియం డెస్మాండ్ & ఎరీక్ పెడ్డివిక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి. న్యూసు, కామిక్ కూడ చూడవలయును.

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమువారు

బందరు బుట్టయ్యపేట హాలులో

ఈ దినవ నువహరించిన ప్రకారము నాటకములు ప్రదర్శింతురు.

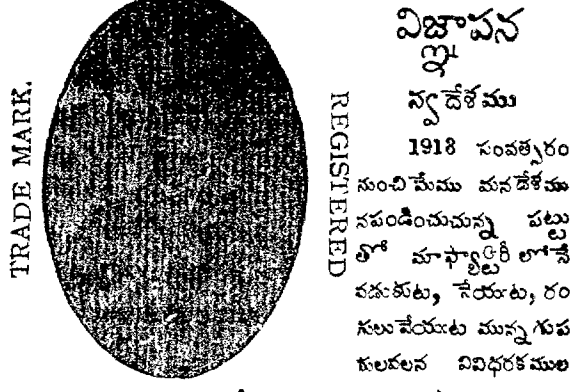
ద్రావది - 13-9-24

ప్రలయ కుశల మగుటచే పొరుగురు గ్రామస్థులు ముందుగా టిక్కెట్లను జాగ్రత్తచేసికొనగోరవలెను.

డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ముప్పనగోమరాజు అందు వీరరాజు.

వెదాపురము పోస్టు.

విజాపన
నవదేశము
1918 సంవత్సరం నుంచీమేము మనదేశము నపండించుచున్న పట్టుతో మాస్టర్స్ లోనే రథకుటు, నేయట, రం నలువేయట మున్నగు ప గులవలన వివిధరకముల వస్త్రములపనులరంగులతో నిశ్చలమైన జరిసాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన జివిన అఖిలభారత కాంగ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవిదేశములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువవాణ్యమై నవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునుగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూష కాంతిభూషణగారు అమృత బహు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

“... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెంతర ప్రజలకూడ అన్ని రకములభివృద్ధిని ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎందఁ యో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకదపురెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టు వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. వెదాపురం వర్తకులు ముప్పనగోమరాజు వీరరాజుగారు పట్టుకీ త్రిరీయములను ధో రతులును వర్తకు డ్డలు కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములను ప్రదర్శించిరి. దెంగుటూరు అస్సామువారు కూడ ప్రదర్శించిరి”

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క అగ్రాధిపతియైన రకములను విపులముగా వ్రాయుటవలన దేశము స్వదేశీవస్తు పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ వభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెప్పి పురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము వందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే వాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మోసపుచ్చుచున్నారగాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకరకు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాప్రేడ్ మార్కును ఇందువ ప్రచురించితిమి.

ఆజవ గంజాంమండల మహాసభ (ప్రత్యేకవిలేఖరి)

అధ్యక్షోపన్యాసము

కళింగపట్టణము, సెప్టెంబరు 7:—(శ్రీయుత బులుసు సాంఘికమార్గి గారు నుమారు కెండుగంటల కాలము గంభీరప న్యాసము చేసిరి. అందిట్లు చెప్పిరి.

మహాజనులారా, సోదరీమణులారా, సోదరులారా! ఈమహాసభకు అధ్యక్షులుగా దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యగారు వచ్చెనరని మేము మనకొన్నాము. ఆయన పెద్దలు, నాయకులు. అట్టి వారు ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ఒక మార్గమును సూచించియుండియుందురు. కాని వారు రాజనీయలకు మనకంఠము కొరత వాటిలైనవి యనుకొందును. ఈమహాసభకు నన్ను అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొన్నందుకు మీకును మీ ఆహ్వాన సంఘమువారికిని నాకృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములు అర్పించుచున్నాను.

ఇప్పుడు మనదేశములో ఉన్న సమస్య స్వరాజ్య సంపాదనమని ప్రతివారికిని తెలియును. స్వరాజ్యమును నిర్వచనము చేయుట కొందరి పెద్దల నెక్కువగా ఆకర్షించుచున్నది. ప్రపంచమున స్వరాజ్య నిర్వచన మవసరము లేకుండ యీ స్వరాజ్య సంరంభములో కార్యమెట్టిది జరుపవలసినదియు మనము కొంచె మాలోచింపవలసి యున్నది. మీరు అచ్చటచ్చట నిర్మించిన ఆదర్శ వాక్యము ప్రకటనములలో “స్వరాజ్యమే మోక్షసాధన”మనియున్నది. ఈమహాసభవారుదానినేఉత్కృష్టమైనదిగా భావించి హృదయము చేసికొనినయెడల, మోక్షమునకు సాధనములుగా ఏది పరిగణింపబడినవో అలోచించి ముందు విషయమునకు మనము వెళ్లవచ్చును. భగవద్గీతలో శ్రీ కృష్ణభగవానుడు సాంఖ్యమార్గ మొకటియు, కర్మఫలసన్యాస మార్గ మొకటియు తెలిపియుండెను. ఈరెంటిలో నిష్కామకర్మమే నికృష్టమైనదని శ్రీకృష్ణభగవానులు మహాభగవంకసమయమున అర్జునునకు బోధించి, ఆతత్త్వమును హృదయముల ప్రజ్వలింపజేసియున్నారు. ఇదియే గాంధీ మహాత్ముడును ప్రబోధముగావించుచున్నాడు. హిందువులైన మనము ఆధ్యాత్మికదృష్టిని వదిలి భౌతికకర్మలయందే ఉన్నామని విచారించుట వ్రాసిరి. మనదృష్టికి ఆధ్యాత్మికమును భౌతికమును అన్నియు సమానములే. మన నిత్యజీవనము లోనే ధర్మ సూత్రము లన్నియు పరిగణించి రాజకీయమును మతమును అంతయును ఒక్కచోటకే కేంద్రీకరించుట మన ధర్మము. శ్రీ శంకరుల వారు గీతాభాష్యమున కేవలము ఆద్యైత్యమునకే త్రిప్పినప్పుడు “గీతా రహస్యము”లో యీ నిష్కామకర్మమార్గమునకు త్రిప్పినట్లు ఒక కళంకము ఆపాదించబడుచున్నది. సాంఘిక విప్లవమునకు కారణము చేయుచున్నదికాని శంకరులవారి ధర్మములు మొదలైనవి మన కేమియు ఆధ్యంతరములుకావు. నిద్ర నుండి మేల్కొల్పినట్లు ఎట్లు సంపాదనము చేయవలసినదియు, ఆముష్మికదృష్టిగల్గినజాతి లోనూనృతిలకు శేషమున కంతకు ఒక నూతన సందేశమును పంపియున్నాడు. ఆయన చెప్పిన దేవునగా, మన మందరము ఆధ్యాత్మిక దృష్టిగల జాతివారము గనుక ఆదృష్టికి భంగములేకుండ, ఉత్కృష్టమార్గమునకు భంగములేకుండ మహాగ్రంథములందు సిద్ధాంతకీరించియున్నారు. కర్మమును ఎప్పుడు చేయుచు ఫలము నపేక్షింపక మోక్షమును జూచునలెను.

ఈ విషయముగా అట్టగర్భముపైని మనదృష్టిని కేంద్రీకరించనియెడల మనము స్వాతంత్ర్యమును సొందనేరదు. లోక మాన్యతలకు ఉచ్చోఢన చేయునది ఏమన—ఫలమునపేక్షింపక కర్మము చేయుము. అచిరకాలములోనే మీరు స్వరాజ్యమును సంపాదించుదురు, గమ్యస్థానమును, ముక్తిస్థానమును సొందుదురని, మానవకోటి కళ్యాణమునకు తోడ్పాటు అవుదురని చెప్పి సందేశమును పంపియున్నాడు. ఆ సందేశప్రకారము మీరు చేయుదురని మనవిచేయుచున్నాను. అట్లు చేసినయెడల స్వరాజ్యము అచిరకాలములోనే వచ్చును.

నేనీక భౌతికదృష్టిలో చెప్పుచున్నాను. రాజ్యపరిపాలనా పద్ధతి అంతయు విదేశీయులలో లేకుండ ప్రజాపరిపాలన పూర్ణముగా జరుగుటయే స్వరాజ్యము. మనయొక్క సాంప్రదాయములనుబట్టియు సహచారములనుబట్టియు మన స్వరాజ్యము మనకుండవలెను. ప్రజాప్రాతినిధ్య స్వరాజ్యమే గమ్యస్థానమని గాంధీగారు చెప్పుచున్నారు. ప్రజాప్రాతినిధ్య స్వరాజ్యమునకే మన శత్రులనన్నిటిని వినియోగించి పనిచేసి సంపాదనము చేయవలెను. అని అభిప్రాయము.

ఒక్కవిషయమును మీరు మరువకూడదని మనవిచేయుచున్నాను. బెల్గాం కాంగ్రెసు జరిగేముందు అనేకవిషయములు జరుగుచున్నవి.

బెల్గాంకాంగ్రెసుకుపూర్వము ఒకప్రజాభివృద్ధి తయారుచేయుటకు కొన్నిప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. డాక్టరు బెసంట్లు గాంధీమహాత్మునితో సంభాషించినప్పుడు ఆసంభాషణవల్ల కాంగ్రెసు జరిగేముందు ఒకప్రజాభివృద్ధి తయారుచేసి కాంగ్రెసు ముందు ఆమె పెట్టబోవుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. పార్లమెంటువారా స్వరాజ్యమును బడయవలెననే దృష్టి ఆమె కెప్పుడును గలదు. అట్టిదృష్టి ఎప్పుడును ఉండరాదు. భారతీయుల స్వశక్తివల్లను ఆత్మీయాధారములను స్వరాజ్యనిధి కాబడెను. కాబట్టి బెల్గాంకాంగ్రెసులో స్వరాజ్య ప్రజాభివృద్ధి నొకదానిని తయారుచేసి మితవాదులను అతివాదులను జాతీయవాదులను జప్తి నోపక్షమువారిని తదితర రాజకీయపక్షముల వారిని ఏకీభరించునట్లు చేసి స్వరాజ్య సంపాదనము చేయవలెనని డాక్టరు బెసంట్లు అట్టిపిప్పితో నున్నట్లయితే మనకు ఆన్మష్టి అక్కరలేదు. ఇతరులపై ఆధారపడియుండి యితరుల సహాయమువల్లను ఇంగ్లండు సహాయమువల్లను స్వరాజ్యమును సంపాదించెదృష్టి మనకెప్పుడు పనికిరాదు. మనదృష్టి యెప్పుడును మనశ్శక్తిపై నుండవలెను. మనగమ్యస్థానము వలనరాజ్యములతో సహామృగ గణియుండుట కాదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సొందుటయేగమ్యస్థానము (వినుచు-వినుచు) అనగా ప్రపంచములో నితరస్వాతంత్ర్యజాతులతోపాటు సమాన గౌరవమును సొందునట్టి గమ్యస్థానము. అట్టి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము అచిరకాలములో ప్రకటనముచేసి యట్టిపరమధర్మమును విక్రీణి స్పష్టముగా పెట్టినగాని యీసందేహము లోలో జాతియెప్పుడును తర్కించుచునే యుండును. అన్ని వాగక జాతులగౌరవించు ఆదర్శమును ఇట్టిస్వాతంత్ర్యగౌరవమున కెవాగరిక జాతులన్నియుపరితపించుచుండెడి ఆయుత్యైష్ట్యపరమ మనకుండవలయును. అంతకు తీసిపోరాదు. అట్టిస్వాతంత్ర్యమునందశసంవత్సరములుగాని ముప్పదిసంవత్సరములుగాని నూరు సంవత్సరములకుగాని ఫలితమును సొందినను నాకేమియు విచారములేదు. మనదృష్టి యెప్పుడును ప్రపంచములోని యితరస్వాతంత్ర్యజాతులతో సమానమైన గౌరవమును సొందుటయందే నిల్పవలెను. ఇందుకు కళంకముండరాదు. ఇదియే నూతన సంగతిగాదు. మనపెద్దలు నాయకులు హృదయములలో నిదివరకే యెప్పుడును యీ దృష్టియున్నది.

స్వరాజ్యమునగా 1900సం॥ నుండి గాంధీమహాత్ముడు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంతర్గతము, లేక సామ్రాజ్యధర్మము అను విషయము మన మాలోచింప నవసరము లేదనియు సామ్రాజ్యధర్మ మైనదియు, సామ్రాజ్యంతర్గతమైనదియు నిర్ణయించుట బ్రిటిషువారిదిగాని మనకేమియు నిమిత్తములేదనియు దానిగూర్చి చర్చచేయవసరము లేదనియు చెప్పుచున్నారు. నాభోట్లకు ఆసీతురీమాచలము సంపూర్ణ స్వాంత్ర్యవాదమే మనహృదయ నీపలను తాండవమాడుచున్నది. కాననోల్లంఘనమును పెట్టుటకే గాంధీమహాత్ముని డిక్షేబురుగా పెట్టియున్నారు. అనగా ఆయనకు నీమియును సహాయ ముక్కరలేకుండ మహాభగవంకమునకు ఆస్తి, లోప్రవేశించుటకు ఆయన జనులను పంపవలసినప్పుడు మన భాగవతమత శక్తులన్నిటిని అతని కర్పించియున్నాము. రీచారాదౌర్జన్యమునలన మనరుద్రవృత్తమువలన మహాత్మాగాంధీ ఏయుత్యైష్ట్యధర్మముచే భారతజాతి స్వరాజ్యసంపాదన చేయదలచెనో, దానికి ఆటంకము కలిగెను. శత్రురక్త పాతమవసరము లేకుండ, అనసరమైనయెడల మనశరీరమును మనశక్తిని మనరక్తమును ధారపోసి స్వరాజ్యసంపాదన చేయవలచి శాంతి నెలకొల్పిన కాలములో ఆచారోచారావత్యలు వచ్చినందున, ఆ స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమును మహాత్ము డావుచేయవలసినదనెను. కాంతిధర్మలోపమును ఆతను నెత్తిపైనే వేసికొని జై నకు జెల్లెను. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గురించి నే నొక్కవిషయమును చెప్పవలచుచున్నాను.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని వలసరాజ్యములకుండు గౌరవము హక్కులతో సమానగౌరవమును హక్కులును మనకుండ నేరదు. సామ్రాజ్యములో మనకు స్థాన మున్నయెడల ఆస్థిగిరియా, న్యూజీలాండు దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు వలస దేశములతో బాటు సమాన హక్కులు సమగౌరవమును మనకుండవలెను. ఐరోపామహాసంగ్రామమున మంత్రిలాయుడుబార్డిగారు తన యువన్యాసములలో నిండియాకు ఇతరవలసరాజ్యములలో సమానభాగత్వము చూపవలసియున్నదని చెప్పిరి. అంతేగాక చక్రవర్తి ప్రకటనము ను కన్నాట్ ప్రభువు గారు హిందూదేశమున చదువుచు సమాన

పార్లమెంటులో ఉన్నదని చెప్పారు. ఇప్పుడు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము అని పిలువబడే బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమును బ్రిటిష్ కామన్ వెల్త్ అనుచున్నాడు. ఎందుచేత? వలస భాజ్యములకు ఇంగ్లండు యెడల పూర్వముండిన భక్తియు, ఉత్సాహభావమును అది చూపించుటలేదు. వాటి రాజకీయతత్వవేత్తలు ఇంగ్లండును తిరిగించుటలేదు. సామ్రాజ్యవాదులను కోరుచున్నారు. కొలది సంవత్సరములలో ఒకటి రెండేండ్లలోనే బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య మంతరించి కామన్ వెల్త్ వచ్చును. అది వచ్చినపుడు మన మెట్టిస్థితిలో నుండుము? ఐర్లండు, ఆస్ట్రేలియా న్యూజీలాండు మొదలగు దేశములు సామ్రాజ్యవాదులనుగా నేర్పడినపుడు మనమా వలసదేశములకుకూడ దాసులగుదుము.

ప్రస్తుతస్థితిగతుల నాలోచితము. వలసరాజ్యములకు మనలను సోదరులుగా పరిగణించు నుద్దేశ మేమైన నున్న యెడల నెట్లు మనమైనదవ సోదరులను ఆ వలసదేశములను చూచుచున్నారో తెలియగలదు. కన్యాలోను దక్షిణాఫ్రికా లోను భారతీయుల నెంత నీచముగాను నికృష్టముగాను చూచుచున్నారో మీరు జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనినయెడల వలసదేశములలో మీకు ఎట్లు పోతుంటున్నారో సోదరత్వము కలుగునో ఆలోచించుచు. స్వారథములో నట్టి స్నేహగౌరవభావములు లేనపుడు పోతు మడుగుడు మడుగునకు భర్తవలెయును. ఈ విషయమును ప్రశస్తికరింపవలెను.

పార్లమెంటులో సభ్యుడుగా నుండినట్టియు అచ్చటి తంత్ర మర్కముల బాగుగా నెరిగినట్టియు బ్రిటిష్ వారితో పరిచయ ముండినట్టియు మకలత్ వాలాగాను మనయొక్క ప్రకటనము సంపూర్ణ జాతిస్వతంత్ర్య మని యుండవలెను. ఇతరజాతులతోను జాతీయ సంరంభములతోను సంపూర్ణమైన సమానత్వము కలిగియున్న సంసిద్ధతను నిర్భయముగాను నిష్పక్ష పాతముగాను స్పష్టికరింపవలెను. సమానమైన దృష్టిచే ప్రకటింపవలెనని ఆ ప్రకటనములో చెప్పియున్నారు. ఈ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము పెద్ద బ్రహ్మాండమని చెప్పకొన్నమాత్రమున కొక్క నిమిషమైన నిలవబడలేదు. ఆధర్మము ననుసరించిన యెడల కొంతకాలము నిలవగలదు. ఇప్పుడు ప్రపంచమును ఆవేదించుచున్నటువంటి ఆవేళునకు ఇంగ్లండు అడ్డువచ్చి యెడల అది నిలవనేరదు. మనము ఇంగ్లండుపై నాధారపడి యున్నయెడల ఏ ఇతరదేశమును మనయెడల గౌరవింపదు. ఇతరులపై నాధారపడుదు దొమినియన్ ప్రేట్సు కావలెనన్న యెడల యితరదేశములు మనల గౌరవింపవు.

కావున, బెల్జింకాంగ్లెసులో నొక ప్రజాశక్తిను తయారు చేయుటవలసరని నేను మీకు మనవిచేయుచున్నాను. మన కాశక్తి కలిగినపుడే మనకు ప్రజాశక్తి యుండవచ్చును. పార్లమెంటు ప్రజాశక్తిను పరిగణించునా? కాగితములపై తయారగు ప్రజాశక్తిలు నిష్ప్రయోజనములు. ఆత్మసమర్పణవలననే వచ్చేటట్లుగా గాంధీ మహాత్ముడును, ఇతర పెద్దలను దేశములో తయారుచేయవచ్చును. అట్టిసందేశమును బెల్జింకాంగ్లెసు ఇచ్చుచు, మహాత్ముడు దేశమును తయారుచేయుచున్నాడు. ఏమి? నవోన్మవ్యవస్థాసములేదు. అన్నిపార్టీలను అంగీకరింప ప్రజాశక్తిను, చిన్న కార్యక్రమమును చెప్పి దేశములో నొప్పించుచున్నాడు.

(1) హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము సర్వజాతుల సమ్మేళనము (2) నూతనదశకుట, ఖద్దరుధరించుట (3) అస్పృశ్యతానివారణము. ఈ మూడువిషయములపైని దృష్టిని కేంద్రీకరింపవలెను.

ఏనాడైతే మనము మతవైమర్శములులేకుండ, దెబ్బలాటలులేకుండ జయముగాంతుమో, వికమత్వముకలిగియుండు మో ఆనాడుస్వరాజ్యమువచ్చినదని యుకొనవచ్చును. మతసహనములేనియెడల స్వరాజ్యసంపాదన అనాలోచనీయము. ఇంగ్లీషువారు మిక్కిలి దూరాలోచనపరులు. సాధ్యమైనంతవరకు మనలను స్వాతంత్ర్యసంపాదన దూరముగానుంపజాతురు. గాంధీ మహాత్ముడు దృఢాధిమనస్సుగా స్వరాజ్యము మనహస్తగతమై యున్నది. మహమ్మదీయులను, హిందువులను, యితరమతస్థులను ఒక్కధర్మమును పరమలక్ష్యముగా నుంచుకొన్నయెడల గాని ఏదీయు జరుగదు. కాంతిధర్మమే మానవకోటికీ శ్యాణమున కనిగ్రహింపవలెను. మనగ్రామములోను, పట్టణములోను మనము సంఘభావముపైని దృష్టిని కేంద్రీకరింపవలెను. అన్నిమతవైరములను, జగదములను తొలగింపవలెను. అందుకు యీ దృష్టితోచూడవలెను. హిందూసోదరసోదరీమణులకు నేను మనవిచేయున దే మన గా, హిందువు లేనాడే లే తమ మతమును గ్రహించి, ధర్మమును గ్రహించి

లక్ష్యముంచెదరో, ఆనాడు మతవైరములు నశించుటయు, సంఘభావము ప్రబలుటయుజరుగును. (వినుడువినుడు, హిందూమతమును యెంతకాలమైతే పరిగణింపరో యితరమతములలో వైరములు కలుగుచునేయుండును. ఈవిధముగానే మహమ్మదీయులు తమమతమునుగ్రహించి నడుచుకొనినయెడల యితర మతములతో జగదనులేలకలుగును? ఆధ్యాత్మికవిషయములలో యిప్పుడు హిందువులు మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులను వెనుకబడి భౌతికవిషయములలో శ్రద్ధలను వినియోగించుటచేత యీ కలహములు వచ్చుచున్నవని నేను మీకు మనవిచేయుచున్నాను. సతతము ఈశ్వరప్రార్థన తమ నిత్యతపనమునందు చేయవలసినదని, ఆధ్యాత్మికదృష్టియే నిత్యమును కొంత భక్తిమార్గమునో జ్ఞానమార్గమునో ఏమార్గమునైనను తమదృష్టిని అంతర్ముఖము చేసేయెడల ఆధ్యాత్మికజీవనము వినియోగించినయెడల సర్వమత సహనము హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము చిరకాలమునో సంపాదించగలరని మనవిచేయుచున్నాను. ఈబ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము బలహీనముపొందినప్పటికిని, ఒక ప్రభుత్వమునకు దాసులమైయున్నప్పుడు యితరులకుగూడ దాసులమైయుండకతప్పదు మనకు ఆధ్యాత్మికదృష్టిప్రధానముగ పెట్టుకొని నిత్యజీవనములో తపస్సు ఆచరింపవలసినదని మనవిచేయుచున్నాను.

గాంధీమహాత్ముడు తపస్సునుచేయుటకు రాట్న శిక్షణము చెప్పియున్నాడు. ఏకకార్యచరణకు ఒకపనిచేయుటకు అవశ్యముగనుక, లేనియెడల స్వరాజ్యసంపాదనములభింపదు. ప్రతిభువుడును, బాలుడును, స్త్రీయును, బాలికయును, పండితుడును, పామరుడు అను వివక్షణలేకుండ ప్రతివారిని నిత్యమును నూలుపడకుండా గాంధీమహాత్ముడు ప్రార్థించుచున్నాడు. రాట్న శిక్షణము కావలెననిచెప్పినాడు. నూరు, డెబ్బది, ఎనుబది గజములు తీయచున్నానన్న దృష్టిలేకుండ, నేను యీదేశ స్వరాజ్యమునకు స్వాతంత్ర్యమునకు శిక్షణముపొందుచున్నానుఅను భావముతో అంతపస్సుతో నుండవలెను. అదియే గాంధీగారి సందేశము. ఇందువలన ఇట్టితపస్సులను మనోబలమును యీ ఉద్యమమునకు యిచ్చెదరో అప్పుడది బలపడును. అఖిలభారత జాతీయోపసంఘములో 2 వేలగజముల నూలు తీసిపంపమన్నారని తీర్మానము చేసి నారుక దాయని మేము నూలును పంపుచున్నాము అను దృష్టిలో నుండరాదు. ఆధమము, అరగంటయైనను రాట్నము(తపస్సు) యీశ్వరారాధనము, భారతమాతృసేవయని గ్రహింపవలెను. ప్రాచీనకాలము నుండి, నూలును తయారుచేయుచున్న యీగంజాంజిల్లాలో అందు ముఖ్యముగా శ్రీకాకుళం తాలూకాలో యీకామగలు సమర్పించవలసి యున్నది. అట్లుచేసినయెడల వందలకొలదినూలు సమర్పించినయెడల యితరులకు ప్రోత్సాహజనకముగ నుండును. రాట్నపరిశ్రమను గూర్చి యింకొకమాట చెప్పవలసియున్నది. దినమున కొక పూటయైనను ఒకకబళములేకుండ మాడుమన్న కొట్లకొలిది ప్రజలన్నప్పటికిని పాలకులకు కుప్పిడితుల మనోవేదనను చూడక తమకవిషములు, శీతముల నభివృద్ధిచేసికొనుట, ఇట్టిప్రజాశక్తిలయందే సామ్రాజ్యాధికారమునే నిలబెట్టుకొను కార్యములో తమదృష్టిని నిలుపుచున్నారు. కరవువలన అనేకప్రజలు బాధపడుచున్న దత్తమండలములో పంటలులేక ద్రవ్యములేకయున్న ప్రదేశములలో రాట్నప్రచారము యిప్పుడు విస్తారముగా జరుగవలెను. ఈనూలుతో విస్తారమైన ఖద్దరు బట్ట తయారగును. విదేశవర్తకముతో దాస్యశృంఖలులు కలిగినవని. ముఖ్యముగా విదేశవస్త్రములు మనల దాస్యములో ముంచుచున్నది. ఒక్కవిదేశవస్త్ర బహిష్కారమువలననే స్వాతంత్ర్యవికాసము వచ్చును. బట్టకుంతయు స్వదేశమిల్లలవలననే సప్లయ చేయవచ్చునని యాహించుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు చెప్పినరీతినిలోకవేయగా లేన దేమన దేశములో 600 మిల్లులు నూలును తయారుచేయుచున్నవి. అందు 2 లక్షల 50 వేలనుండి కూలీలు పనిచేయుచున్నారు. అందువలన 17 వందల లక్షలగజముల గుడ్డ తయారగుచున్నది. ఇది 8 లక్షలమండికి ఉపయోగమునకు సరిపోవును. 5 వేల మిలియనుల గజములగుడ్డ యున్నచో దేశమందరికి సరిపోవును అని మహాత్ముడు చెప్పెను. కొందరియభిప్రాయములో ముదురుబట్ట 500 కోట్లును, సన్నబట్ట 200 కోట్లగజములును కావలెనని ఆధికతత్వవేత్తలయభిప్రాయము. ఇప్పుడు మిల్లులను వృద్ధిచేయవలెనంటే ఉన్నవాటినిరికెట్లు పెంచువలెను. మగ్గములు దేశములో ప్రతిజిల్లాలోను, సరిపోవునన్నికలపు. 20 లక్షలచేవగ్గములపై నేయనంత నూలు తయారుచేసినయెడల అన్నము లేని కొంతమందికి అన్నము పెట్టగల్గినవార మగుదుము. గాంధీగారు చెప్పినట్లుగా విద్యాధికుల స్వరాజ్యముకానేరదు. నిజమైన స్వరాజ్యస్థాపనము చేయవలసియున్నయెడల, రాట్నచక్రముద్వారా సాధనము కావలెను. ఉపన్యాసములు విని వెల్లిపోవుటవల్ల స్థాపనము కాదు. రాట్నచక్రమును పూజచేయవలసినదనియు, ఇది శాంతినికల్గించుననియు మిహ్మదయములందు జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. నిత్యమును వడకుటకు మీకు బలమునిచ్చుగాక అని ప్రార్థించుచున్నాను.

అస్పృశ్యతానివారణ విషయములో మన దేశమునందు పంచములవలెను సోదరీ మణులు సోదరులు ఆరు కోట్లుగలరు. ప్రజారాజ్యసాధన మనము చేసేయెడల అస్పృశ్యతను ఉం

చి స్థాపించగలమా? ఏలక్ష్యమునకై తే తోచుచున్నామో అట్టి లక్ష్యమునకైనను అంటరానితనమును తీసివేయవలెను. ఇప్పుడు అన్నివర్ణములవార్యులు యిచ్చట ఎట్లు మార్గనియున్నారో అట్లే అస్పృశ్యులకు గూడ తాత్కాలికతనవలసినది. అట్టిహక్కువారికిగలదు. ఆత్మసమర్పణముచేసినయెడల కాని యాశ్యం ఖలములనుండి విడిపించలేము. తిండిలేక బాధపడుచున్న పంచములకు ద్రవ్యము మనము యిచ్చలేనప్పటికిని మనము ప్రేమతో వారిని చూడవలెను. ప్రేమసమర్పణమైన జేయవలెను. మనజాతిలో మనదేశములో జన్మించినవారిని మనహృదయములో నీచులుగా జూచుచున్నాము. గాంధీ యువోద్యమము జ్ఞప్తియందుంచుకొనుచు ప్రేమను వారికి యిచ్చువలెను. అస్పృశ్యులని ఎప్పుడును తలంపవలదు. ఈవిషయము విశువైనదని నేనాలోచించుచుండుట లేదు. ఇది అగ్రజాతులు బ్రాహ్మణులపై నాధారపడియున్నది. నిజముగా త్యాగముఅనునది పంచమివాళికలలో నున్నది. శరీరకష్టము నిచ్చి మీరు తినుచున్నతిండి నిచ్చుచు మరలమాడుదు తమగృహములో స్వల్పకూల పుల్లజీనించుచున్నారు త్యాగబలమే స్వరాజ్యోద్యమమునకు తోడుకాగలదనియు ఈ స్వల్పజీవనము మీ మనస్సులందుంచుకొని ధనసంపాదనకు మనస్సులను పో నీ యక ఇతర సోదరుల నష్టముననే ధనసంపాదనముచేయుట తలపించుచున్నది, గనుక త్యాగమునందును ధైర్యమునందును స్త్రీయును పురుషులును శిక్షణముల సాంకనలెను. వాటిని నీచులుగ పరిగణింపక మహానుభావులనియు పంచమవాటికలు అగ్రహరములనియు నేను పాటిం చెదను. నిరంతరత్యాగము పంచమవాటికలలోనే యున్నది. మీరు ప్రేమతో చూడవలెను. ప్రేమనుద్రవరంగములలో వారిని తీసికొని వెళ్లవలసినదని నాప్రార్థన.

ఈనూడు నూత్రములతోను ప్రస్తుతము భారత సమగ్రమును చాలింపవచ్చును. స్వరాజ్యము సమీపించును. ఈనూడు విషయములను స్థాపించిన దినమున ఈ నిరంకుశాధికారము మనహస్తగత మగును. (వినుడు, వినుడు) ఏకోజనకైతే సర్వమత సంఘభావమును తీసికొని రాగలిగెదమో ఆకోజన నిరంకుశత్వము మేముమనలే వీడిపోవును. గాంధీమహాత్ముడు నా ఆయుధము నేను పడవేసినానని చెప్పుచున్నాడు. ఇప్పుడు కామల సినది దిట్టమైనపునాది. ప్రజాశాసనోల్లంఘనము కిరి కోట్లమందిచే జేయబడవలసిన దానిని, అట్టిసంకల్పనక్షత్ర రాద్రమైనట్టి పట్టుదల ఆవేశము యిప్పుడేమియు లేకుండ గాంధీ యిప్పుడు తనసోమ్యభాగమును 3 నెలలవియున్నాడు. రెండుకలెన్నననుచున్నాడు. నైష్ఠ్యబుద్ధిని రంజిత్యము, నైష్ఠ్యమున రాద్రమును, పూర్వము శివస్వరూపముచాల్చి రాద్రము దీయై కాసనోల్లంఘనము మొదలిడెను. ఇప్పుడా ఆయుధమును క్రిందబెట్టి ప్రేమ స్వభావమునందు మనలను తీసికొని పోవుచు వారియొక్క రాద్రమును తీసివేసి ఒక్క లక్ష్యమునందు ప్రవేశపెట్టుచున్నాడు. ఏదైనప్పటికిని మనసోదరు లందరూ కలిసిమెలిసి యుండునట్లు చేయవలెను. ఈనూడు పునాదులను (సంఘభావము, ఖద్దరు, అస్పృశ్యతా నివారణము) గట్టిగా నాటవలసినదని ఆయన సం దేశము. కొలదికాలములో ఆంధ్రదేశమునకు ఆయన వచ్చుచున్నాడు. మనము భౌత్యాత్యాత్యము కనుబరచవలెను. దీక్షితులైన ఆయన శిష్యులలో నుండుటకు కొంచెము తాహతు మనకుకూడ నున్నదని తెలుపుటకు, జన్మసాధ్యము చేసికొనుటకు హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య మనకు లేనప్పటికిని తక్కిన విషయములలో విస్తారముగా మీదిక్షను చూపించవలసినదని కోరుచున్నాను.

ఇప్పుడొక నూతనశక్తి వచ్చినది. ప్రపంచమందలి జాతులు రక్తపాతమంటే విముఖత్వమును పొందియున్నారు. వైముఖ్యమును పొందియున్నారు. మానవకోటియొక్క శాంతి ధర్మమునకు ఏక లక్ష్యముగా శంఖనాదమును పూరించెను. పాలకులు పాలితులు వీరగున్య భేదములు పోరాటములు వైమమ్యములు సాంఘిక వైముఖ్యము పశుబలప్రయోగము యుద్ధము లేకుండ సత్యాగ్రహపద్ధతివలన కురుకృబడవలెను. దేశములో ఎక్కడను గాంధీ సత్యాగ్రహ ఉద్యోగనను మునుపలేదు. ఆకాలి సత్యాగ్రహము యింకను నడచుచున్నది. అఖండ పాకముచేయుటకు తైలోతు ఆకాలీలు పోవుచున్నారు. నైస్యశిక్షణ మరచి తమకార్యము భుజశక్తి భారతమాతకు సమర్పించి గాంధీ చెప్పిన సత్యాగ్రహమార్గము నవలంబించి టెయిలోలో యిప్పటికిని సత్యాగ్రహమును సలుపుచుండిరి. వేనవేలు బలియిచ్చుచు క్రిందటిసంపత్తరమున గురుకాబాగునందు జనుము గాంచిరి. నాగ పురములోగూడ జాతీయపతాకమును సంరక్షించుటకు సత్యాగ్రహమువల్లనే జనుము గాంచిరి. తారకేశ్వరములో మహాంతుకో సత్యాగ్రహమువలననే పోరాటము జరుగుచున్నది. ప్రతి

కోణము 20 మంది చిన్న జట్టులుగా జేయవలెనని నిర్ణయమైనది. ఆస్పత్రికి తానివారమునకై ఒక నందమూల సత్యాగ్రహము జరుప బడుచున్నది. తిరువాన్కూరు మహారాజు సత్యాగ్రహము వదిలి పట్టణికిని, అది ఇప్పటికి ఆగవడము. ఆస్పత్రికి నివారణము లేవలెను. అది సత్యాగ్రహముననే జరుగును. ఈ అధికారవర్తనము వారు భారతదేశతత్వ మెఱుంగకుండ, ఈస్వరాజ్య కాంక్షను గుర్తింపకుండ దెంగాలులో దౌర్జన్యప్రకరణము సాగింతురేమో అని నాకు భయమగుచున్నది. లిట్టె ప్రభువు రహితభాగ్యతాపాలనము నిరసన భావములవారి చర్యలను చూడగా, ప్రజలలో ఎక్కువగా గుణపాతముగా చెప్పబడుచేయుదురేమో అని భయపడుచున్నాను. అట్టిదేదియు రాకుండ భగవంతుడు అనుగ్రహించుగాక. ఇప్పుడు లిట్టె ప్రభువు రాజకీయోద్యమములో నున్న నాయకులు స్త్రీలమాలమున పోలీసు వారిపై నేరము నేయుచున్నారని స్త్రీలనుగురించి చెప్పుచు గొప్ప అపవాదమును కలిగించియున్నారు. ఇతరులు అర్థము తీసికొనినట్లుగా తన వాక్యముల కర్థము కాదని లిట్టె ప్రభువు వాక్యముగా సమర్థింప బోయెనుగాని తనూ పరాచెప్పుకో నట్లయితే దేశములో గొప్ప అందోళనము జరుగును. గొప్ప ద్వేషము పుట్టును. ఇది ఒక ప్రభువు మీదకాక ఉద్యోగస్థులమీద పూనుటకు బంగారీ యువకులు ప్రోత్సహింపబడవచ్చునని, రాంతియుతముగ నుండనేరదని భయపడుచున్నారు. లిట్టె ప్రభువు సద్వర్తనమై దేశమాతను తనూపణను కోరుగాక.

తర్వాత, ఒక్కవిషయము చెప్పి ముగించుచున్నాను. అనేక సంతులనూర్చి ఈరెండు రోజులలో తీర్మానములు చేయబోవుచున్నారు. స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకై మీరు పద్మతుల సేర్పాటు చేయునప్పుడు స్వరాజ్యస్థాపనమునకు కంకణము కట్టుకొన్నట్టి మార్గము ఏవిధముగా నడిపించేయిదల పురుషుల యొక్కయు స్త్రీలయొక్కయు శక్తుల నుపయోగించి ఎట్లు ప్రజలలో విజృంభింపగలమో మన మాలోచింపవలెను. 1921 వ సంవత్సరములో జరిగిన ఆ పెద్ద ఆవేశములో ఒక్క కేకతో దేశమాతను ఆరాధించినాము. ఇప్పుడు కొంచెము బలము తగ్గినప్పుడు ప్రచారముల మనుషటికన్న ఎక్కువలయుతో కార్యాచరణము చేయవలెను. వారిలో కొందఱు దార్శన్య దేవత నారాధింపవలెను. కొంతమంది సాంసారికతాపత్రయములను కట్టి నెట్టి ఎల్లప్పుడును దేశమునకై వారు దార్శన్య దేవతను కలిగి యుండవలెను. లేనియెడల స్వరాజ్యమును పొందుటకు మన మున్నులను కాలేము. ప్రతిదేశములోను స్వాతంత్ర్య సంపాదనము తీసికొని వచ్చినప్పుడు వారు బుద్ధిపూర్వకముగా దార్శన్య దేవత నారాధన చేసినారు. ద్రవ్యసంపాదనము మాని పనిచేసినారు. ఐర్లండులో ప్రజలు కొందరు భిక్షుత్వ భిక్షులనసంఘముగా మేర్పడి దీక్షతో పనిచేసి వారు ఐర్లండునకు స్వాతంత్ర్యమును తీసికొనిరాగల్గిరి. నిజముగా చిత్తశుద్ధిగల సంఘముగల సంఘముగ నందరికలదియవలెను ఉత్సాహ సంపన్నులుచేరి అందఱును యీ సంపూర్ణ దీక్షను స్వీకరింప వలసినదని కోరుచున్నాను. పదివేల బ్రహ్మచారులు దేశములో కావలెనని గాంధీ మహాత్ముడు ఉద్బోధన చేసి యున్నాడు. పరస్మైలనేగాక తన గృహిణులగుడ సోదరివలె చూచుచు బ్రహ్మచర్యమును సల్పుచు తనమనస్సును యావత్తును దేశసేవపై కేంద్రీకరింపవలసి యున్నది. భార్యమైన గాని సంసారమునందుగాని ప్రేమతగ్గించి వారీయందుండు అనురాగముకన్న భారతమాతయెడల ఎక్కువ ప్రేమ ఉండవలెను. ప్రేమఅంతయు భారతమాతయెదుట నుంచవలెను. దేశములో బ్రహ్మచర్యమును దీక్షను పుచ్చుకొనవలసిన సమయము వచ్చినది. స్త్రీలను పురుషులను విచ్చిక్షముగా దీక్ష నవలంబించినయెడల స్వరాజ్యము ఎప్పుడోగాక ఒక సంవత్సరములోనే వచ్చును. బ్రహ్మచర్యదీక్షను పూనినవారు దార్శన్యమనుభవించుటకు కంకణము కట్టుకొనవలసియున్నది. అందులకై ఒక ఆశ్రమ మవసరము. స్వాతంత్ర్యగృహములను ఐర్లండులో నేర్పరచి స్వాతంత్ర్యనాదమును వాటిలో పూరించివారో, అట్లనే స్వాతంత్ర్య దీక్ష గల్గినవారు వారిబుద్ధుల యావత్తును ఆయొక్కవిషయము నందే లక్ష్యముచేసి, ఉపాసన సామరస్యము నొందించుటకు ఆశ్రమము లత్యవసరములని మనవి చేయుచున్నాను. దానికి ద్రవ్యమక్కరలేదు. కానలసిన స్వల్పహారమును స్వల్పద్రవ్యమును తానంతట అనేవచ్చును. స్వరాజ్యదీక్షితులు ఒకచోట కొన్ని వారములుండి ఒక ప్రకాశికను నిర్ణయించుకొని విదవ సంసారముచేసి ఆపర్యటనములన కలిగిన అనుభవములను ఆలోచించుకొనుటకు మరల సమావేశమై తమ కార్యక్రమమును గూర్చి ఆలోచించుకొనుచుండవలెను. కలప్రదమైన కార్యమును యీ ఆశ్రమములవ్వారా వారు చేయగల్గుదురు. కాంగ్రెసు

దీక్షాపరతంత్రము స్వరాజ్యక్రమములందు నివసించి, అవసరమైనవారు తమగృహములలో స్వల్పకాలముజరిపి, పనిచేసిన యెడల చక్కగా కార్యనిర్వహణమును. ప్రతిజిల్లాలోను దీక్షాపరులను పిలిచి వారిచేత పనిచేయించవలెను.

రెండవది, మనకాంగ్రెసు సంఘములు కాంగ్రెసుపనిని దేశమందంతటను జరిపినపుడు కార్యమునంతను కలగూరగంపవలె అభిప్రాయపామరస్యము లేకుండనున్నవారిని కార్యనిర్వాహకవర్గముగా పెట్టిచేయుటజలన ప్రయోజనములేదు. ఏక బాధ్యతగల్గినకార్యనిర్వాహకవర్గమును వెంటనే యేర్పాటుచేసికొనవలసినది. ఏకాభిప్రాయముల గల్గినవారే కార్యనిర్వాహకవర్గముగా నేర్పడవలెను. అట్టిరీతిగ జరిపినట్లయిన విశాఖపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమునకు వచ్చినదుస్థితి, యితరసంఘములలో వచ్చిన దుస్థితి మరలరానేరదు. ఆంధ్రదేశములో దీక్షాపరులు లేకపోదురు. భేదాభిప్రాయములు గల్గినవారున్నయెడల ఒకరితో నొకరు చెబులాడుకొనుటయేగాని కార్యము నిర్వహింపబడనేరదు. ఒక్కరివల్లనే కార్యములయందు జరుగుటపప్పుడును సాధ్యముకాదు. కాంగ్రెసు కార్యమును శాఖావిభజన చేసికొని పనిచేయవలెను. ప్రతిజిల్లాలోను ఖద్దరుశాఖ, విద్యాశాఖ, ఆస్పత్రిశాఖ మొదలగుశాఖలు ప్రతిదానికి ఒకరిని బాధ్యులుగాజేయవలెను. ఆయాశాఖలకు ఆప్రత్యేక కార్యమును నడిపించుటలన అనుభవమును స్వరాజ్యసంపాదనానంతరము గూడ ఆకార్యమును నిర్వహింపకై గలిగియుండును. కాబట్టి కాంగ్రెసుపాలనము అట్టివిధముగా నేర్పాటుచేయవలెను.

ఇక చిట్టిచివర చెప్పవలసినదేమన గాంధీమహాత్ముడు మన దేశమునకు వచ్చినప్పుడు ఒకలక్ష రూపాయలు సమర్పించుటకు మనము తీర్మానించినట్లయితిమి. ఇప్పటికినుమారు 50 వేలరూపాయలు చందావేయబడెను. మిగతదిమూడ వసూలుచేయనట్లయితే మహాత్ముని ఆహ్వానించుటకు మనకుసామ్యులేదు. ఈవసూలుని మిత్తము ప్రతిజిల్లాలోనుమనము పనిచేయవలెను. మహాత్ముడు ఎప్పుడువచ్చునది నిర్ణయింపబడినప్పుడు ఆయనవచ్చువారములలో పలనే సామ్యులయ్యవలెనునని నాదృఢసమ్మతము కాని సమయము సమీపించుచున్నది. కావున వసూలుచేయ దీక్షపూనువలెనని నేను ముమ్మల గోరుచున్నాను.

కాబట్టి ఆంధ్రసోదరులు కార్యదీక్ష పూని, బెంగాల కాంగ్రెసుకులోపలనే ఖద్దరు ప్రచారములో ప్రధానస్థానములంకరించుటకు బాధ్యతవహింపవలెను. ఖద్దరు కానుకలను సమర్పించుటలో వెనుకబడియున్నాము. ఖద్దరు కానుకలను పంపించి మహాత్ముని ఆశీర్వాదము బడయ కృషిచేయవలెను. ఇంతటితో విరమించుచున్నాను.

తీర్మానములు

ఈ దినన తీర్మానములు రెండవదిన సభలో ఉదయ మన చేయబడెను.

1. గాంధీమహాత్ముని దారుణవ్యాధినుండి రక్షించి మరల సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ నొసంగిన పరమేశ్వరున కీసభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ వందనముల సమర్పించుచు వారి నాయకత్వము క్రిందనే, మనకు సంపూర్ణ స్వరాజ్యము సిద్ధించునను పూర్వవిశ్వాసము నీసభవారు ప్రకటించుచున్నారు.

(1) రష్యా ప్రజాస్వాతంత్ర్యనిర్వాహక యుగ లెనిన్ గారి యాత్మకు శాంతి కలుగుగాకయని యీసభవారు దేవుని ప్రార్థించుచున్నారు.

(2) స్వార్థత్యాగులును, దేశసేవానిరతులను నగు, శ్రీయుత కమూరింగయ్యంగారు, పండితవాజిపేయి, మాలానా అబ్దుల్ మరారు, సర్ ఆహతో ఘనుఖర్జీ, అహతోష చాదరి గార్ల మరణములకు ఈ సభవారు విచారించుచు వారి కుటుంబములకు సానుభూతిని చెల్పుచున్నారు.

(3) బ్రహ్మపురవాస్తవ్యులును, సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులును, బరంపురం మ్యూనిసిపాలిటీ, కల్లికోటకాశాల, మున్నగు సంస్థలలోను, గంజాంజిల్లా సభాధ్యక్షులుగను, ఇంకెన్నెన్నో విధముల నీమండల ప్రజాహితోద్యమములలో క్రితపించిన ప్రోత్సాహకర వేంకటేశ్వర్లు పంతులుగారి యకాలమరణము వలన నీమండలమునకు గలిగిన యపారసత్వమున కంతయు చింతిల్లుదు, వారికుటుంబమున కీసభవారు తమహృదయపూర్వకమైన సానుభూతిని తెలియజేయుచున్నారు. అధ్యక్షునిచే ఉపపాదించబడెను.

గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు

2. గంజాంమండల వాస్తవ్యులును, అపూర్వ జాతీయగీత రచనాకాల్యమున రాష్ట్రమందంతటను, అత్యద్భుతముగ ప్రబోధమును కలిగించిన సుప్రసిద్ధకవులును నగు శ్రీయుత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు తమదీర్ఘ కారాగృహవాసమును, ప్రత

పనీయచైవ దీక్షతో, నెన్నిగృహసంబంధమైన కష్టములు సుఖ వించినను, చలించక భరియించి, తిరిగి దేశసేవాయ త్రవిత్యై యున్నందులకు, వారి నీసభవారు రభసించియు హృదయపూర్వకమైన స్వాగత మొసంగుచున్నారు. ఉ|| తాళ్ళూరి రామకృష్ణారావుగారు. ఆ|| మారాడ చివవీరాజుగారు. అధ్యక్షు డీ తీర్మానమును అంగీకారమును పెట్టుచు సత్యనారాయణగారిని "జాతీయకవి" అని ప్రశంసించె.

3. సత్యాగ్రహము

జయట్ యం దకారీపీరులు నిజధర్మసంరక్షణార్థమై సలుపుచున్న మహాప్రస్థాన మచిరకాలములో సిద్ధిపడజేయ పరమేశ్వరుడనుగ్రహించుగాతమని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

ధర్మసంరక్షణార్థము కైకొనందును, తారకేశ్వరమునందును విజృంభించుచున్న సత్యాగ్రహసంరంభమును ఈసభవారు రభసించియున్నారు. ఉ|| రాజూరి కృష్ణారావుగారు. ఆ|| ఇవటూరి సన్యాసిరాజుగారు.

4. కాకినాడతీర్మానము

భారతదేశము క్రికి మహాత్ముని దౌర్జన్యరహితముగ సహాయోద్యమమే శరణ్యమును విశ్వాసమును నెట్టుచున్న కాకినాడ కాంగ్రెసులో నిర్వాహకార్యక్రమమునుగూర్చి చేయబడిన తీర్మానము నీసభవారు రామోహించుచున్నారు.

ఉ|| దేవరకొండ సీతారామయ్యగారు. ఆ|| జయంతి వెంకటకృష్ణారావుగారు.

5. హిందూమహమ్మదీయ వైమన్యములు

భిల్లి గల్లూరు మున్నగు కొన్ని ప్రాంతములయందు చెలరేగిన హిందూమహమ్మదీయ సంఘర్షణములవంటి విషాదకరములైన సంఘటనములు స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ప్రతిబంధకములుగాన వాటిని నిరసించుచు, ఐకమత్యమై స్వరాజ్యమునకు పునాదిగావున హిందూమహమ్మదీయ క్రైస్తవవాది సర్వమతములవారు సామతస్యమువహించి వర్తింపవలెనని యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు. అధ్యక్షునిచే ఉపపాదించబడెను.

6. స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలు

జిల్లా లోకల్ బోర్డులను, తాలూకాబోర్డులను, మ్యూనిసిపాలిటీలను, యూనియన్ బోర్డులను కాంగ్రెసుపక్షవలంబకుల స్వాధీనము చేసికొనవలయునని, ఈసభవారు జిల్లాప్రజలను కోరుచున్నారు. ఈ విషయమునందు జిల్లాప్రజలు తోడ్పడుటకు కోరుచుచున్నారు.

ఉ|| ఉన్నవ రామలింగంపంతులుగారు. ఆ|| న్యాయపతి నారాయణమూర్తిగారు.

జిల్లా సీర్కా గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘము

7. కార్యనిర్వాహకవర్గసభ్యులేగాక, గాంధీమహాత్ముని పట్లను, అసహాయోద్యమముపట్లను భక్తి, విశ్వాసముగల ప్రతి గంజాం జిల్లావాసియు అహమ్మదాబాదు తీర్మానానుసారము నెలకు 2000 గజముల (వాట స్వయముగవడికిన)నూలు జాతీయ నిధి కొనగవలయునని యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు. అధ్యక్షునిచే నుపపాదించబడెను.

8. ఆస్పత్రిశాఖ

వైదిక కార్యనిర్వాహకములయందు గాక యావత్తు లౌకిక వ్యాపారములయందును మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు పాస్టిలు మొదలగు జాతులవారును హిందూజాతిలోని బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులును, ఎట్టి యజ్ఞోన్యమైత్రితో ప్రవర్తించుచున్నారో, అదేవిధమున స్వర్ణసామిష్యదోషముల పాటించక పంచములనబడువారితో ప్రవర్తించుట త్యాగవశ్యకమని యీసభవారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

బహిరంగసభలలో అందరితోను కలసిమెలసి మాట్లాడుట, అన్ని పీఠులవెంటబడిన నడచుట, తటాకములు, నూతులు మొదలగువాటిలోనుండి నీళ్లు పట్టుకొనివెట్టుట, పాతశాలలలో నందరితో బాటు గలసి చదువుకొనుట మొదలగువిషయములలో, ఏగతా దేశస్థులతో బాటు పంచములనబడువారికి యుండు కొన్ని హక్కులను సంపూర్ణముగా సంగీకరించుట అత్యావశ్యకమని యీసభవారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఉ|| నరహరి వెంకటకోగయ్యపంతులుగారు. ఆ|| శివల శ్రీరామమూర్తిగారు.

9. శాంతిసైన్యము

హిందూసాన సేవాదళపుశాఖయగు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ విచ్చిక్షభటసంఘముచే నియమితమైన శాంతిసైనికపద్ధతులపై నీమండలమునగూడ నొకవిచ్చిక్ష సేవాదళ మవసరమగుటచే, దాని నెలకొల్పుటకు గంజాంమండల ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘమువారు చేయగల ప్రయత్నములకు మండలవాసులెల్లరు దోడ్పడవలెనని యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

ఉ|| నిట్టల కృష్ణమూర్తిగారు. ఆ|| ఉన్నవ రామమూర్తిగారు.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

అవస్థానము

సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు

మంత్రుల అధికారము తొలగింపబడిన తర్వాత మే యైన ను వాక్యవిచారమునే కలిగించినది. దీనివలన వంగరాష్ట్రమున కపఖ్యాతి కలుగును. మనరాష్ట్రము అనాగరిక రాష్ట్రములలో చేర్చబడును. 1919 లో వంగరాష్ట్ర ప్రతినిధులు చాలమంది ఆంగ్లేషమున కేగి సంస్కరణముల కొరకు చాలప్యత్నము చేసిరి. ఇప్పుడా కృషియంతయును వృథాయగును.

పెంట్లండు ప్రభువు పార్లమెంటు సభలో నొసంగిన ఉపన్యాసము మొత్తము చూచుకొంటిది. "కొన్ని రాష్ట్రములలో సంస్కరణములు బాగుగా కొనసాగింపబడినపుడు మరికొన్ని రాష్ట్రములలో సరిగా కొనసాగింపబడలేదను కారణ కారణమున కొనసాగించిన రాష్ట్రములనుగూడ ఉపేక్షించుట పాడిగాదని పెంట్లండు ప్రభువు నుడివెను. చెన్నపురిలో బాగుగా పనిజరిగినదని ఆ ప్రభువు నూచనగాన నిపుడు వంగరాష్ట్రమును గూడ వెనుకకు తోసి చెన్నపురి కధికమున స్వపరిపాలన విత్తురేమో అనుసంశయము నాకు కలుగుచున్నది. టెబులు జరిగిననందులకు శాసనసంఘసభ్యులే కారకు లగుదురు. ఇండియా ప్రభుత్వచట్టమునందలి నిబంధనల కిది అసంబద్ధములు నిజమేగాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సమయానుగుణ్యముగా పనిచేసెదరేగాని యిట్టి నిబంధనల నేమియును లెక్కజేయరు.

మంత్రుల పరిపాలనమును నిలిపివేయుటకు తగిన కారణము నాకు కన్పడలేదు. ఇది కట్టకడపటి తీర్మానముగలచే దీని నిపుడే అవలంబింపగూడదు. మంత్రుల జీతములన్ని త్రోసివేయబడెను. అనుకూలురు రిరి గురు ప్రతికూలురు రిరి మంది. చక్రవర్తి (జాతీయపక్ష నాయకుడు) సర్. పి. సి. మిత్ర గార్లు గూడ ప్రతిపాలముగనే ఓటుయిచ్చిరి. దానిభావమేమి? ఇప్పుడు మంత్రులు పనికిరారనియేగాని మంత్రుల పరిపాలనమే పనికిరాదనికాదు. ఇప్పుడు మంత్రులుగానున్న వ్యక్తులు ప్రజాభిప్రాయమును తృప్తికరించుకొని యీవ్యక్తులు మంత్రులుగా నుండగూడదనియే మిత్రగారు నూచించిరి. క్రొత్తవ్యక్తులను మంత్రులుగా నియమించిన చాలమంది ఓటుయిచ్చెదరు.

కాననావిద్యమున మరల ప్రయత్నములను చేయుట కింకను కాలాతీతము కా లేదు. కాన శిష్యులుగా పనిచేసి మన రాష్ట్రము నకు కలుగనున్న దుర్వలమును నిరోధింపవలెను. శాసనసభ్యులే పూనుకొని కట్టుదిట్టము చేసి పిచ్చుట దొరతనమువారికి తెలుపవలెను. స్వరాజ్యపక్షమువారి సంఖ్య శాసనసభలో హెచ్చుగాలేదు. వారి సంఖ్య 40 మంది మాత్రమే. ప్రభుత్వ పాశ్చాత్య పక్షములవారుగూడ 40 మందియున్నారగాన తక్కినవారందరు నేకీభవించినచో స్వరాజ్యపక్షమువారు అల్ప సంఖ్యాకులే యగుదురు.

మధ్యరాష్ట్రములలో జరిగిన పనివేరు. అవటి శాసనసభ ఆర్థికపత్రమును పూర్తిగా తిరస్కరించిరి. వంగరాష్ట్రమున మార్చి ఆగష్టుపూర్వములలో ప్రజాయత్తకాఖిల ఆర్థికపత్రము పూర్తిగా ఆమోదించబడెను. మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారిసంఖ్య అత్యధికము. వంగరాష్ట్రమున నటులేదు. కాన సంస్కరణములు సాగవలెనని కోరువారందరు నేకీభవించి క్రొత్తమంత్రులను నియమింపుడని దొరతనమువారిని కోరదగును. వారికి తప్పక జయము కలుగును.

మంత్రుల జీతముల బిల్లును తిరస్కరించుట స్వరాజ్యపక్షమువారి విజయమని వారిపత్రికలు ప్రకటించెనుగాని అదినిజముగాదు. ఇతర కారణములచే యితర పక్షములవారుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారితో చేరినందున తీర్మానము పీగి పోయినది గాని స్వరాజ్యపక్షమువారి సంఖ్యాధిక్యతవలన పీగి పోలేదు. మంత్రులపరిపాలనపద్ధతిని తొలగింపవలెనని తక్కిన వారందరును కోరలేదు. ఈవ్యక్తులను తొలగింపవలెనని మాత్రమే కోరిరి.

ఈరీతిగా సంస్కరణములను భంగపరిచినంతమాత్రమున శిష్యుల స్వపరిపాలనము వెంటనే లభింపదు. వైగా అనర్థమే కలుగవచ్చును. ఈపద్ధతిని ప్రధానమంత్రి రామ్మోమేశ్వరగారుగూడ నిరసించిరి. ఈరీతిగా చేసిన స్వరాజ్యము రాదని గూడ గట్టిగా మందలించెను.

బ్రిటిషు దేశమునందలి ప్రజాపరిపాలన పక్షమువా! సర్వాధికారములను బడసినచోగాని మనము స్వరాజ్యమును లాగుకొనజాలము. ఇది సందిగ్ధావస్థ. మనము నిర్ధారణ చేసికొనవలెను. సంశయాత్మకులము కాగూడదు. ప్రభుత్వము నకు సహకారులము కావలెనా? లేక విడిపోవలెనా? అనువిషయము నిర్ధారణకావలెను" అని బాబు సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు నుడివిరి. (కలకత్తా సభ్యులు)

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 11-వ తేదీ గురువారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	రు 80.0.0	మొదలు 42.0.0	మొదలు
బియ్యము బస్తాలు			మొదలు
మనుమ తెనాలివి	ప 48 గలవి	రు 14.0.0	14.8.0
సెల్లారివి	,, డిటా	,, 18.8.0	17.0.0
డిల్లీవి	,, డిటా 45 గలవి	,, 18.8.0	17.0.0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8.12.0	9.0.0
నవ్వులు	,,	,, 22.0.0	24.0.0

(2) వస్తుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	రు 11.0.0	రు 12.0.0
సెనగలు	,, డిటా	,, 11.4.0 12.8.0
పెసలు	,, డిటా	,, 11.8.0 12.4.0
మినుములు	,, డిటా	,, 18.9.0 16.0.0
ఉలములు	ర 164	,, 9.4.0 11.4.0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170.0.0	175.0.0
సెయ్యి మ 1-కి	,,	14.0.0 26.0.0
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పుబా 1-కి	,,	60.0.0 62.0.0
ఇరిర ప్రదేశము	,,	55.0.0 58.0.0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 148	మిక్సనూనె 186
అముదమునూనె బా 1-కి	రు	190.0.0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 205.0.0	210.0.0
కూరపసుపు	,,	రు 140.0.0 160.0.0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	రు 105.0.0	140.0.0
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు ముఖగు	1-కి	రు 45, 50
కాళహస్తపాముకట్టు	,,	రు 60, 70
బెల్లము బా 1-కి	రు 85.0.0	60.0.0
చింతపండు బా 1-కి	రు 80.0.0	49.0.0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి	రు 82.8.0	88.0.0
చదరం	,,	88.0.0 88.0.0
రవుండు	,,	88.0.0 88.0.0

(6) లోహములు

చెండి 100 తులంకు	రు 78.0.0	82.10.0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24.2.0	24.10.0
సవరన 1-కి		15.7.8
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265.0.0	272.0.0
రాగి డిటా	రు 300.0.0	305.0.0
అస్కాచక్కర బా 1-కి	రు 40.0.0	40.4.0

(7) రంగులు అలిజరైసు

అవుకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	రు 78.0.0
లొట్టికృష్ణము	డిటా	,,
సింహం	డిటా	,,
గురం	డిటా	,,

(8) దూది

జోండా వెన్ను బారువ 1-కి	రు 320.0.0
-------------------------	------------

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	రు 9.12.0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 8.7.0
పున్నూరు జేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	రు 8.12.0
అళాదుదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 9.8.0
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.2.0
హేలాపూరు నెం 20	రు 12.8.0
జపాన్ నెం 20	రు 12.4.0
,, ,, 40 ఏ లేఖలు అయినను	రు 15.18.0
గోకాకు నెం 12½	రు 9.15.0
వడ్డాక్ నెం 24½	రు 12.4.0

ఉ:—అవును.
ప్ర:—దానిని బుట్టదాఖలు చేయు నుద్దేశమునటి నారు మీరుకాదు.
ఉ:—అట్లు చేయను.
ప్ర:—ఒక దాఖ్యమెంటు మీపక్షకు తెలిసెట్లు మీకు జ్ఞాపకము కలదా?
ఉ:—నే తెప్పజాలను.
ప్ర:—క్షమాపణగూర్చి మాటలాడిరి. జ్ఞాపకము ఉన్నదా?
ఉ:—అవును.
ప్ర:—అసమయమందు బిల్ మేనేజరు అహమ్మదు బాచాను తీసుకవచ్చెను.
ఉ:—అప్పుడుగారు. ఆతను తనంతటతానే వచ్చెను.
ప్ర:—బిల్ మేనేజరు చీటి నొకటి మీకు పంపియుం డెను.
ఉ:—నాకు జ్ఞప్తి లేదు.
ప్ర:—ఎవరైన తాను ప్రాసిక్యూటు చేయబడబోవు నని, తనమీద చార్జీ చేయదురని హతాత్తుగా వివేచన తలం చును. అది అసామాన్యమని మీరు తలచెదరా?
ఉ:—మీ ప్రశ్న నాకు తెలియదులేదు.
గ్రాంటుగారు సాక్షిని కొన్ని ప్రశ్నల నడిగిరి. అందు సాక్షి బిల్ మేనేజరు యొక్క కేస్ యింటి రు 10,000 లు అని చెప్పి ముగించిరి.
మరియు ఆలయస్థు బాంకు దివాలా ప్రాసిక్యూషనుకు ఏమిసంబంధము లేదనియు చీఫ్ ఆకౌంటెంటు కొన్ని సమయ ములందు లెక్కబొగగకు పంపుననియు ఒప్పుకొనెను.
ఇతర సాక్షులు
విదప సి. రంగనాథంగారు పరీక్షింపబడిరి. నేపథ్య బ్యాంకులో డిపాజిటు కాఖయందు తాను పెద్దగుమాస్తాననియు హాజీ మలాంగ్ అబ్దుల్ హిమాన్ కంపెనీ తా నెరుంగుదునని యు, వారికి బాంకునందొక ఆకౌంటుగలదనియు, హెచ్. ఏ. బాచా, ఎమ్. కె. శ్రీనివాసగూర్లు బ్యాంకులో ఖాతాదారులని తనకు తెలియననియు, హెచ్. ఏ. బాచాను బ్యాంకు వారు రోజు కనీసము రు 100 రైసను బ్యాంకులో నిలువ ఉంచుమని కోరినందున ఆకౌంటు 24 వ ఆగస్టున మూయబడె ననియు జెప్పెను.
సాక్షి చాదరిగారిలో పానెనకళ్లకు సంబంధించిన వాగ్దానము తాను తయారుచేయలేదని చెప్పెను.
యమ్. ఏ. శ్రీనివాసను, తాను నేపథ్య బ్యాంకులో నుగొక లెక్కరుగుమాస్తా ననియు, తాను హెచ్. ఏ. బాచాను ఎరుంగుదుననియు, ప్రతిదినము డబ్బు బ్యాంకులో చెల్లిం పబడి ఆరోజుననే తిరిగి డబ్బుతీయుటవలన బ్యాంకువారు ఆతని ఆకౌంటు మానిరనియు తాను ఎమ్. కె. శ్రీనివాసనుని బ్యాంకు ఖాతాదారుగా తెలుసుననియు చెప్పెను. చాదరిగారు సాక్షిని తాను క్రాసుచేయుటలేదని చెప్పిరి.
తరువరి చార్జీగారు తాను యమ్. అహమ్మద్ బాచా కంపెనీనారికి తమబ్యాంకులో ఆకౌంటున్నదనియు యమ్. హెచ్. మియాన్ బాన్ ఆండ్రెస్, యమ్. యస్. రుక్మిణి, మహమ్మద్ నాదర్ బ్యాంకునందు ఖాతాదారులనియు జెప్పెను.
తరువరి యస్. గోపాలయ్యగారు ఇండియన్ బాంకులో అసిస్టెంటు ఆకౌంటెంటుననియు, తాను సుల్తానుమొహిదీను ఎరుంగుదుననియు, 30-7-21 లేదీన సుల్తానుమొహిదీను ఆకౌంటు నిలిపివేయుట ననియు జెప్పెను.
ఇండియన్ బాంకులో మరియొక లెక్కరుగుమాస్తా యగు కె. సుందరేశన్ తాను ముద్దాయియొక్క ఆకౌంటు మామమం టిననియు, తనలెక్కలో డబ్బులేకుండ చెక్కులు పంపుమండి నందున చెక్కులు ప్యాసుచేయబడలేదని చెప్పెను.
విదప శ్రీనివాసయ్యగారు తాను ఇండియన్ బాంకు, ఎస్.ఎస్.నేడుకాఖకు ఏ జంతు ననియు, ఆతనికి ఆకాఖయందు ఖాతా గలదనియు, అతను తృప్తి కరముగా బ్యాంకు నందు డబ్బు నిలువ ఉంచుటలే నందున తాను (సాక్షి) ఖాతాదారుని విలిపించి ఆకౌంటు నిలు పనలసినదిగా కోరితిననియు, అబ్దుల్ ఖాదరు, మహమ్మద్ నా దర్ గూడ తమబాంకులో ఖాతాదారులని వారిఆకౌంటు నిలిపివేయబడెనని చెప్పెను.
విదప కె. నజీఫ్ మొదలి మర్కంట్లు బ్యాంకులో గుమాస్తాననియు, హెచ్. ఏ. బాచాకు బాంకులో ఖాతా కలదనియు, యమ్. హెచ్. రుక్మిణిగూడ తమబ్యాంకు ఖాతాదారుడని చెప్పెను. నేటికి కోర్టుముగిసినది.

నేటి విచారణ

ప్రాసిక్యూషను తరపు సాక్షులు

(న్యాయమూర్తి బిస్మి గారియెదుట)

ఈ దినమున, మైకోర్ట్ సెషన్సునందు న్యాయమూర్తి బిస్మి గారియెదుట ఇండియన్ బ్యాంకు కేసు నందు, ప్రాసిక్యూ షనుతరపున న్యాయజేంటు గ్రాంటు, కె. యస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు మరొకందరు సాక్షులను విచారించిరి.
మొదట మర్కంట్లు బ్యాంకునందు గుమాస్తాయగు కె. నజీఫ్ మొదలియగుగారు ఎ. ఎస్. చాదరిగారిచే క్రాసు పరీక్ష జేయబడి ఇట్లు నుడిచిరి.
ప్ర:—అహమ్మదు బాచాకంపెనీకి చార్జీ బ్యాం కులో చాలసంఖ్యకములనుండి ఖాతాగలదా. ఉ:—అవును.
ప్ర:—మియాన్ బాచుకంపెనీకి 1912 సం॥ నుండి ఖా తాగలదా.
ఉ:— అవును.
రంగనాథ మొదలిగారు
కృష్ణస్వామి అయ్యంగారికి ప్రత్యుత్తరమొసగును:-నేను పి. అందు ఒ బాంకింగు కార్పొరేషనులో ఫీల్డ్ కామిషనరు. హెచ్. ఏ. బాచా నెరుగుదును. ఆతడు మా బ్యాంకు ఖాతాదారుడు. తరువాత సాక్షి హెచ్. ఏ. బాచా యొక్క కార్యక్రమాలని గుర్తించెను, అహమ్మదు సుల్తాను మొయిద్దీను (2 వ ముద్దాయి) నెరుగు దును. నేను 3 వత్సరములకు పూర్వము ఇకాకార్పొరేషను బ్యాంకులో ని య మిం ప బ డి తి ని. 1,2 ముద్దాయిలు, బా వ మ రు దు లు, సుల్తాను మొహిదీను ను నే నే ఆ బ్యాంకులో ప్రవేశపెట్టితిని. ఆతడు హామీయిచ్చిన అబ్దులు బాషా అనుపేరు నొసగెను. ఈసాక్షిని చాదరిగారు క్రాసుప రీక్ష జేయలేదు.
తరువాత ఎ. ఎస్. సుబ్బయ్యగారు ప్రాసిక్యూషను ప్ర శ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తాను నేపథ్య బ్యాంకులో హెడ్ క్లర్కునని చెప్పెను. హాజీ అబ్దులు మలాంగ్ కి బాబా దాదా సాహెబు అబ్దులుకాదరు గార్లు మా ఖాతాదారు. నే నుహాజీ అబ్దులు మలాంగ్ రహిమాన్ ఖాన్ నెరుగుదును. అబ్దులు బాదరుగారి ఖాతా 1921 లో ప్రారంభింపబడి 17 డిసెంబరు 1921 లో ముగింపబడెను. అతని వ్యాపారము, మా బ్యాంకు పద్ధతులకు సరిగ లెక బోవుటచే ఖాతా మానివేయబడెను. అ తడు ఖాతాలో నిలువలేనియప్పుడు చెక్కుల పంపుమండెడి వాడు. దాకాసాహెబు ఖాతా 10 ఆగస్టు 1921 లో ప్రారం భింపబడెను. సెప్టెంబరులో మానివేయబడెను. అబ్దులు ఖా దరు ఆక్కంటును మానివేయుటకు గతినకారణములే ఈ ఖా తాను ముగించుటకు కారణము.
ఈ సాక్షిగూడ క్రాసుపరీక్ష జేయబడలేదు.
కృష్ణరత్న బ్యాంకులో నుహాజీ యిక్ జోషి గారు, సాక్ష్య మొసగుచు ఆ. మలాంగు సాహెబుగారు తమ బ్యాంకులో 2 ఫిబ్రవరి 19 22 ప్రారంభించి 7 ఆగస్టు 1923 లో ముగించెనని నుడి చెను. ఈ తని ఖాతాలో చెక్కులను ఎస్. నాగరత్నం విల్లె యను నాతడు మాక్కుచుండెను. చాదరిగారి క్రాసు పరీ క్షకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఖాతా, సాహజ్యపద్ధతిలో నే, నిలవ ధనమును తీసికొన్న తరువాత ముగింపబడెనని నుడిచెను.
డాక్టరు ఇ. జి. విల్లెగారు
తరువాత ఇ. జి. విల్లెగారు గ్రాంటుగారి ప్రశ్నలకు ప్ర త్యుత్తర మొసగుచు తాను గుడ్విక్ అందు కం పె నీ య ను పేర డిస్సెన్సరీ నేర్పరచిననియు, అహమ్మదు బాచాగారిని 12 వత్సరములనుండి యెరుగుదుననియు, అహమ్మదుబాచాకు మాడి న్సెన్సరీలో రెండు ఖాతాలు గలవు. అందొకటి ఆతనికి ఆతని గృహములోని వారికి. రెండవది ఆతనివద్దనుండు మద్యగులకు ఇతరతీతులకు ధర్మముగ నొసగుటకును.
నవంబరు 1922 సం॥ 28 లేదీనగల పద్దులలో నెం 1608 గలప్రిస్క్రిప్షను రామచంద్రయ్య కొనగలడెను. ఆతనిని గు ర్తింపగలను (గుర్తించెను) అహమ్మదు బాచాసాహెబుగారిద్వారా నాతనిని నాకుచెలియవచ్చెను. అంతకుపూర్వము ఎరుగకు. అతనిని అహమ్మదు బాచా సాహెబు ఆఫీసులో కలిసికొంటి ని. నేనచ్చటకు మోటారుకారులో వెళ్లితిని. గాని ఆకారెవరి చోడెలియదు. రామచంద్రయ్య అప్పుడు పెద్దజ్వరమువలన బా ధపడుచు కొంచెము సంధిమాటలాడుచుండెను. 24 లేదీన తిరి గి ఆతనిని మాంబళములో జూచితిని. అహమ్మదు బాచాసాహె బుగారికోరికపై వెళ్లితిని, 24 లేదీన తిరిగి నెనుకటినుండె యె

నగలడెను. 25 లేదీన స్వల్పస్వల్పముతో నదెముం దొనగలడెను. 26 లేదీన, మరియొక ప్రాక్టిషనును మందును నిర్ణయించెను. డి సెంబరు 1, 18, లేదీలలో తిరిగి రామచంద్రయ్యకు మందు ని ర్ణయించితిని. మాంబళము వెళ్లి జూచినందు ల కు రు రె లు చార్జీ జేసితిని. ఎ వ రు కో రిక పై వెళ్లితి నోనాకు జ్ఞాపకములేదుగాని అహమ్మదుబాచాగారికోరికపై వెళ్లి యుండవలెను. డిసెంబరు 19 లేదీన తిరిగి రెండుసార్లు రామ చంద్రయ్యకు మందులనిర్ణయించితిని. ఫిబ్రవరి 5 లేదీన రెండు మాన్సు, మార్చి 1 లేదీ నెం 2508, 504, 505 గల ప్రిస్క్రిప్షను లను రామచంద్రయ్యకు నిర్ణయించితిని.
ప్ర:—ఈ మొత్తమునంతా ఎవరిఖాతాలో ఎనూలు జేసితిని.
ఉ:—అహమ్మదుబాచా సాహెబుగారికోరికపై ఆహ మదుబాచాగారిఖాతాలో జేసితిని.
తరువాత నింకను ప్రత్యుత్తరమొసగుచు 6 వ ముద్దాయి నెరుగుదుననియు, ఆతడు తనవద్ద మందులుచుచ్చుకొనెడి వాడనియు నుడిచెను. ఆ. బాచాసాహెబుకోరికపై మొదలు ఆగస్టు 15 లేదీ పల్లవరములో నీతనికి మందొసగితిని. మోటారుకారు లో పల్లవరము వెళ్లితిని. ఆకారు అహమ్మదుబాచాదై యుండ వలెను. మాంబళము రామచంద్రయ్యనుజూచుటకు వెళ్లినపుడు అహమ్మదుబాచా కారునొసగెను. కేవలముత్తను జూచుటకయిన బిచ్చును, (అహమ్మదుబాచాకోరికపై) అహమ్మదుబాచాగారిపేర పద్దులో జేర్చబడెను.
చాదరిగారు
ప్ర:—మీకు కొంచెముచెప్పదా?
ఉ:—అవును కొంచెము.
ప్ర:—అహమ్మదుబాచాగారి ఖాతాపై పుచ్చు చాలా యోచార్యమంతుడు.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—ఆతనిపేరుచెప్పకొని వచ్చినవారికెల్ల మందొసగి ఆఖర్పును అహమ్మదుబాచాగారిపేర వ్రాసెడివాడవు 1921, 22 సం॥లలో నిట్లుజరిగెను.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—ఆతడు ఇట్టిధర్మములకు ప్రసిద్ధి. అందువల్ల నీవు బాధ మొందెడివాడవు.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—నీరువచ్చుటకు వచ్చినపుడు నీ కెవరైన జ్ఞాపకము జేసిరా?
ఉ:—లేదు.
ప్ర:—2 వత్సరములకుపూర్వము రామచంద్రయ్య తీరి స్థితి నీకుబాగా జ్ఞాపకమున్నది.
ఉ:—దానిని మందుకుబట్టి చెప్పితిని.
ప్ర:—మందుకుబాడగా వ్యభిజ్ఞరమిమాత్రమే గలదు.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—నీవు రామచంద్రయ్యగారిని జూచుటకు వెళ్లిన పప్పుడు ఆచ్చట అహమ్మదుబాచాగారున్నారా?
ఉ:—నాకు జ్ఞాపకములేదు.
ప్ర:—రామచంద్రయ్య తనంతటతానే మీ డిస్సెన్సరీకి వచ్చుచుండెను.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—1923 ఫిబ్రవరి 14 లో గాతడు, తా నెక్కువ కాలము అలి బాచాగారి బొదార్యముపై నాధారపడియుం డుట కింక లేదనియు మొత్తమును వానే చెల్లించెదననియు నుడిచెను.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—తరువాత నీవొదగినమందులకు, రామచంద్రయ్య యే ఖరీదొసగెను.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—అతని మందులకొనగలవిన మొత్తములు షికక మైనపుడు రామచంద్రయ్యయే చెల్లించుచుండెను.
ఉ:—అవును. అని అరెజెచ్చెండాకో లేదోనాకునోయ ను. మానేజరునకు తెలియును.
ప్ర:—తానెచ్చెండాదెనని మీ బ్యాంకేజరులో చెప్పి జలయనని ముమ్ములను గోరెను.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—ఇంతే పృథ్వాప్యములో, అప్పును ఏదోగిరి ఏ బ్యాంక్ ఏవారావారునిచేమాటలాడిపో చెప్పజాలవు.
ఉ:—నాకవిదేవియు జ్ఞాపకము నుండదు. పుస్తకము బట్టిజెప్పవలెను.

రంగనాథం పిల్లగారు

గ్రామముగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుదు నేను చెనుకటి సాక్షియొక్క కుమారుడను. గుడ్డిన కంచెనీ మానేజరును. చేను అకాంటు క్యాపు లెడ్డున పుస్తకములను ఉంచుదును. రామచంద్రయ్య పెరుగుదును. ఆతడు ఏప్రిలులో వేరుగా భాతాపెట్టెను. రామచంద్రయ్య పేరున గల మందుల ఖరీదులో కొంతభాగము కొన్ని సమయములందు అహమదుబాచా అక్కాంటులోనికి మార్చబడుచుండెను. నవంబరు 28, 24, 25, డిసెంబరు 6, 16, 19, తేదీలలో రామచంద్రయ్య కొసగ బడినమందుల ఖరీదు అహమదు బాచాగారి 2 వ అక్కాంటు లోనికి మార్చబడినది. ఈవిల్లులు డిసెంబరు 28 తేదీన చెల్లింపబడినవి. 1922 జనవరినెలలో మరియొకవిల్లు పంపబడినది. అందు రామచంద్రయ్య కయిన ఖర్చుగూడ తేర్చబడినది. జనవరి 12 తేదీన నావిల్లులో కొంతభాగము చెల్లింపబడినది. ఫిబ్రవరిలో పంపబడిన విల్లులోగూడ రామచంద్రయ్య ఖర్చు గలదు. ఆవిల్లు చెల్లింపబడినది. తరువాత ఏప్రిలులో రామచంద్రయ్య కొసగబడిన మందుల ఖరీదు 9.80 లున్నూ రామచంద్రయ్యయే చెల్లించెను. సవరిముత్తును నే నెరుగను. పుస్తకమును జూచినగాని తప్పు జాలను. (పుస్తకమునుజూచి) సవరిముత్తును కొసగబడిన మందుల ఖర్చు అహమదుబాచా భాతాలో తేర్చబడుచుండెను. ఈ విల్లును సెప్టెంబరు 18 తేదీన అహమదు బాచాసాహెబుచే చెల్లింపబడినది.

ప్ర:—ఒకరోగి తనకాయన పంపినవుడు, బానిలోనే అయిదాగురురోగుల జూచుచుందురు.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—అహమదు బాచాకు ధనిమరాలను సోపరి గలదు. ఆమెచై ద్యమకొరకు మదరాసునకు వచ్చెను.
ఉ:—నాకు తెలియదు.
ప్ర:—ఆమె తనమందుల ఖర్చును తనసోదరునిచే చెల్లింప తేయుటకు ఇష్టము లేక, మొదట రెండవభాతా నేర్పరిచెను.
ఉ:—నాకు జ్ఞాపకము లేదు.
ప్ర:—తరువాత, అతని పేర నయిన ఖర్చును రెంటిలో మీ ఇష్టము వచ్చిన భాతాను తేర్చుచున్నార.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—1922 జనవరి 12 తేదీ తరువాత రామచంద్రయ్య ప్లీమేయ అహమదుబాచా భాతాలో తేర్చలేదు.
ఉ:—లెడ్డులో, అట్లు చేర్చినట్లులేదు.
ఎం. రామస్వామిగారు

కృష్ణస్వామి అయ్యంగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుదు:— 1922-23 సం॥ లో నాకు ఇంపీయలు బ్యాంకులో భాతా గలను. అందు నేను గుమాస్తాను నాభాతాగల లెడ్డురు వి. రామ చంద్రయ్య యనునతడు చూచుచుండెను. రామచంద్రయ్య నేనునలు బ్యాంకుపై యొసగిన (ఈ) చెక్కును, నా భాతాకు మార్చితిని. ఇది సులూను మొయదీనుచే నొసగబడినది. రామ చంద్రయ్యకొరికపై నా చెక్కును నా అక్కాంటులో తేర్చు కొని, రొక్కమును రామచంద్రయ్యకు, చెక్కు మొత్తము రు.220 లలో రు. 30 లను, చెల్లింపితిని. 1922 మే 8 తేదీన రు.100 లకు మరియొక చెక్కునుగూడ పైవిధమున నేనుమార్చినా భాతాలోనుండి రొక్కమునుదీసి యొసగితిని.

తరువాత నాపీ, రామచంద్రయ్యచే తనకొసగబడినవని చెప్పుచు కొన్ని చెక్కుల గుర్తించెను. ఇవి ఎం. ఎ. బాదుషా హాచ్. ఓ. బాదుషాసాహెబుల పేర్లతో గలవని చెలిపెను. అహమదుబాదుషాకు గావలెననిచెప్పి, నాభాతానుండా రామ చంద్రయ్య ఈచెక్కులను మార్చెను.

ఒకప్పుడు, రామచంద్రయ్యవద్దకు వెళ్లి నాకు రు.1000 లు బయలుగా గావలెననికొరితిని. ఆకొరిడిబయలును అహమదు బాదుషావద్ద నిప్పించిననయి, చెలిపెను. అతడు నేను బాదుషా సాహెబు, మరియొకరు గలసి గిండిచెల్లితిమి. వారపుట బాదు షాసాహెబున కొకడున్న పోతును, రామచంద్రయ్య కొక ఆవును కొనిరి. వారి కయిన మొత్తము రు. 882 ల, (నావద్ద నప్పుడు చెక్కులుండుటచే) నొసగితిని. ఇది 12 జూను 1922 తేదీన జరిగెను.

తిరిగి వచ్చుచుండగా, నాబయలు నేమిచేసితివని, అడు గగా, రామచంద్రయ్య మనునాడు ఇచ్చెదననెను. మరునాడు ఆఫీసులో, నే నొకప్రాసోటు ప్రాసిఇచ్చినమాడ, అహమదు బాచా భాతాలో 1000 ల కొక చెక్కుకొసగెను. తరువాత, ఇదివరకు నేనొసగిన రు. 882 లకు ఎం. ఎ. బాచా మరియొక చెక్కుకొసగెను. రు. 1000 లబయలును నింకను చెల్లింపలేదు. ఈ

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యువ హాస భ

నభాధ్యక్షునియోజనము 16 తేదీని ఆహ్వాన సంఘమువారు గావించెదరు గాన జిల్లా సంఘములవారు తమ తమ సూచనలను 15 తేదీలోగా తప్పక పంపవ్రాద్ధితులు.

మొత్తమును చెల్లింపవలెనని జాబులువచ్చెను. రామచంద్రయ్య కు మాకు నాల్గుపర్యాయములు చెక్కులను మార్చి సహాయమొ నర్పితిని. 1922 మే 27 తేదీన రామచంద్రయ్య 10 వేలకు నా భాతాకు చెక్కు కొసగెను. ఆమొత్తమును నామొత్తమునండి 10000 లను రెండు చెక్కులవ్వారాదీసి రామచంద్రయ్యకొసగి తిని. ఈ సమయముననేను రామచంద్రయ్య నెరుగను.ఎం. ఎ. అ. బాచా బ్యాంకుభాతాదాదులలో నొనడనిమాత్రము రామ చంద్రయ్య చెలిపెను.
తరువాతనాపీఈ విధముగ నే 1922 జూను 5 తేదీన రు.9000 లు, 6 తేదీన రు. 7500 డిసెంబరు 5 తేదీన రు. 8000 లు 1922 జనవరి 15 తేదీన రు. 100లకుచెక్కులను, దెచ్చిరామ చంద్రయ్య గారొసగగా, బానిని తమభాతాలో జనుకటించి తనభాతానుండి ఆమొత్తముకొక్కుమును రామచంద్రయ్య కొసగుచుండెడి వా డనని నాపీనుడిచెను.

క్రాసు పరీక్ష

చాదగిగారు:—అ పా మ దు బా చా ను, రా మ చంద్ర య్య యు గ ల సి కొ ని న ఆవు, దున్నపోతులలో, ఆవు, బ్రాహ్మణుడగు రామచంద్రయ్య కు దానమొసగుట కని మీమానసయా? (నవ్వు)

సాక్షి:—ఆవు, రామచంద్రయ్యకొరకు కొనబడినది.
ప్ర:—ఆవు తనకని రామచంద్రయ్య నీతో చెప్పలేదు.
ఉ:—లేదు. నేనట్లునుకొంటిని.
ప్ర:—నీకెప్పుడును నీదినమునాయంత్రము వెళ్లిచూచి నను, ఆ ఆవు, నైదాపేటలో అహమదుబాచా ఇంటివద్ద గాన్పించును. అచ్చటికివెళ్లి చూచి నీసంజ్ఞామును నిర్వహించు కొందువా?

ఉ:—ఆవు, రామచంద్రయ్య కని నే నూహించు కొంటిని.

ప్ర:—ఆ ఆవును, రామచంద్రయ్యగృహమువద్ద నెప్పు డైన జూచితివా?

ఉ:—చూడలేదు.
ప్ర:—ఇప్పుడున్నట్లునున్నదేమా చూచిరాగోరెదవా.
ఉ:—కొరకు.
ప్ర:—నీవు నీసంతముగ గుడ్డలవ్యాపారము జేతువా?
ఉ:—చిన్న వ్యాపారమును చేతును.
ప్ర:—1921, 22 సం॥లందు నీవీవ్యాపారముచేయుచు బ్యాంకులోని లెడ్డురకీపర్లు మొదలగువారికి అధికముగ విక్ర యించుచుందువు.

ఉ:—అ వ్యాపారము నాతమ్మునిపేర జరుగుచున్నది.
ప్ర:—కాని పెట్టుబడి అమ్మకము అంతా నీకే.
ఉ:—అవును.
ప్ర:—నీ పిట్టలు నెచ్చట కొనుచున్నావు.
ఉ:—ఎం. కె. శ్రీనివాసనవద్ద.
ప్ర:—మీ కంచెనీపేరేమి?
ఉ:—ఎం. రామస్వామి అండుకంచెనీ.
ప్ర:—నీవు లెక్కలపుస్తకముల నుంచుచుందువు.
ఉ:—నే నుంచలేదు.

ప్ర:—నీవు 1921-22 సం॥ లలో బియ్యపు(ధాన్యపు) విత్తముగూడ జేయుచున్నావు.

ఉ:—అవును.
ప్ర:—ఆవ్యాపారమునకు గూడ లెక్కల నుంచలేవా?
ఉ:—భాతాపుస్తకము (లెడ్డురు) నుంచితిని.

ప్ర:—నీవు సామాన్యముగా చేతిబదుల్లు పుచ్చుకొను చుండెడివాడవుగా:—

ఉ:—అవును.
ప్ర:—ఎన్ని సంవత్సరములనుండి నీ వీచేతిబదుల్లు జీయు చుంటివి?

ఉ:—నా జీవితప్రారంభము నుండియు.
ప్ర:—నీవు పుట్టిన ఒకటవ నెలనుండియో? (నవ్వు)

ఉ:—లేదు. 18 వ వత్సరము నుండి.
ప్ర:—ఇప్పుడు నీవయస్సెంత?
ఉ:—35 వత్సరములు.
ప్ర:—17 వత్సరములుగా నీవు చేబదుల్లు జేయుచుంటి విగాన నీకది స్వభావమై పోయినది.
ఉ:—నే నీ పశ్చేతు జవాబీయలేను.
ప్ర:—సామాన్యముగ ధనికులను స్నేహితులనుండి నీవు ఈ చేబదుల్లు నొనర్చుచుందువు.
ఉ:—అవును.
ఈ సమయమున 2 గంటలగుటచే కోర్టువారు ఫలాహార ములకు లేచిరి.

తేలుమందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-18-0.
తేలుకాటునలన అహమదు-లేదుగాని విశేషభాధ గలదు. తేలు కాటునలన వినుము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ నరములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. వట్టినవోటును బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటిలో నుండును. వట్టినవోటు కొంచము మందుపోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగి యున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతిమొండు నుండదగినది.

పగుళ్లుకు తెలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్తేజి 0-5-0 మాత్రమే.
అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, కీతగాలి జలన వగిరి నీరుకాయటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్లుమాని జలపోయి మంచిచర్మము రాగల ను. పగుళ్లునొప్పియు నయచుగును. స్వల్పక్రయము. కాతి పగు ల్గీత ఈ తెలము అత్యంతోపయోగకరము.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0
ఈ కాటుకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి వస్తువులు చేర్చబడినవి. అందరును సామాన్యముగ వాడతగినది. కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బును చేయదు. ఈకాటుకను విడువక కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎలుపులు, పుసికట్టుట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిదురదలు, కండ్లమసకలు మొదలగు మానును. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమేయుండును. మృగాంజనం డిబ్బో, నుకరాసు న్నాంబాయి.

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-10-0
ఇవి స్వచ్ఛముగు నేపాళేశతపు కస్తూరి, మంచిగోశాంజ నము, ఆదిపచ్చికాన, పావుదాన, మంచిసంకుమపువ్వు మొద లగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి శైత్యము, శైత్యభారము శైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినది. ప్రతిగృహమున నుండతగినది. ముఖ్యముగ పిల్లలంగల గృహునం దుండదగినది.

విరేచన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0
రాత్రి యొకమాత్రను నేపించిన తెల్లవాని రెండువిరేచన ములుకాగలవు. వికారము చెల్లములేదు నేపాళీముచేర్చబడలేదు

నుఖిభోగి మాత్రలు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0
బలమునకు ధాతుపుష్టికి యూనానివైద్యు డీనిన విశేష ముగ నాడుదురు. మొకటికము పంపగలము.
అమ్మకాంబనము డిబ్బో బాంబాయి, ముద్రాను.

భారత సాహిత్య పరిషత్తు

సంవత్సరం 9 మంగళవారము

పల్లెటూరు మొట్టమొదట

క్రిస్టా జిల్లా ప్రత్యేక సమాఖ్య సెలెబ్రేషన్లు ఉద్దేశ్యంగా హోం సెట సమకాలినులుగా ఉన్నాయి. అన్నింటికీ గౌరవం నియమించబడింది.

సామాజిక శాస్త్ర నియోజకవర్గ సమాఖ్యల నమస్కరించి భారత సాహిత్య పరిషత్తు హోం సెట సమాఖ్యల సభకు అధికార సభికుడుగా గవర్నరు జనరలు గారు నియమించిరి.

1872 సంవత్సరపు యిండియన్ క్రైస్తవుల పెండ్లి చట్టము ప్రకారము మదరాసు గవర్నరు మొట్టమొదట అధికారములో ఉన్న భాగములలో పెండ్లి జరుపుటకు పెండ్లి జరిపినట్లు ఉత్తరువు లిచ్చుటకు గుంటూరు జిల్లా తేనాలి తాలూకా తేనాలిలో నివసించుచున్న యన్. జాకారయ్య గారికి ఉత్తరువు దొరతనమువారి ద్వారా.

లాటిపాట్ల మొట్టమొదట

తెలిగి దొరతనమువారి ఉత్తరువులవల్ల మదరాసు పేట పెండ్లి (చెరసాల) లో బోధనాభ్యాసముగా ఉన్న కస్తూరియ. చెలిజర్ రాబర్ట్ మహానీగారు వేరుపనిమీద ఉన్న లెఫ్టినెంట్ కర్నలు జి. జిల్లియ. మహానీగారి ప్లానే మదరాసు చెరసాల సూపరింటెంట్ గా నియమించబడిరి.

అధికార మొనంగుట

బెంచి మేజిస్ట్రేటుల అధికారములకు లోబడి ఉన్న ప్రాంతములలో వారివారి పేర్లకు మరగా తెలుపడం 'చోటయందు యీ క్రింద తెలిపిన పెద్దమనుష్యులకు గవర్నరు గారు వారి సభికులను పెండ్లి మేజిస్ట్రేటులుగా నుండుటకు అధికారమిచ్చిరి: కాలూరి నరసింహారావు గారు-గోదావరి జిల్లా కాకినాడ. మహమ్మదు గౌసు సాహేబు బహదర్-గుంటూరు జిల్లా చీరాల.

నామేటి వెంకటేశ్వర గారు-గోదావరి జిల్లా అమలాపురం. కామిపెట్టి రామపెట్టి గారు-బళ్లారి జిల్లా బళ్లారి.

పట్టిగొండ గోవిందప్ప పెట్టి గారు-బళ్లారి జిల్లా హోం సెట ప్రచురణ

1924 సంవత్సరపు కాంటోను మొట్టమొదట ప్రకారము స్థానిక ప్రభుత్వమువారు యీ దిగువ నుదహరించిన అధికారులను కాంటోను మొట్టమొదట సభ్యులుగా నుండ నియమించిరి. బళ్లారి కాంటోను మొట్టమొదట కమాండెంట్ ఆఫీసరు గారగు కస్తూరియ అల్లర్లు పాఠశాల గారు.

బళ్లారి కాంటోను మొట్టమొదట ఆరోగ్యాధికారిగా నున్న మేజర్ జనరలు యిల్లయ్య గారు

బళ్లారి కాంటోను మొట్టమొదట యెగ్జిక్యూటివు యింజనీరు గారగు మ. రా. రా. క్రిష్ణస్వామి నాయుడు గారు.

1918 సంవత్సరపు సెలెబ్రేషన్ల గ్రామము ప్రకారము ప్రదర్శన నిమిత్తము తనిఖీ చేసి సర్టిఫికేట్లు నిచ్చుటకు అధికారము నియమించిన మదరాసు బోర్డులో సభ్యులుగా నుండుటకు మ. రా. రా. దివాను బహదూరు గోవిందరావు చితుర్భుజి దాసు గారిని గవర్నరు గారు నియమించిరి.

రివిన్యూ డిపార్టుమెంట్

ఖాను సాహేబు మునిషీ మేకు హుస్సేను సాహేబు బహదూరు గారికి బదులుగా ఆనంతపురమునకు జనరలు దయాబేహి దివ్యుటికల్ తక్కుగా రగు మ. రా. రా. సుందరం ప్లేజ్ అమృతస్వామి పిల్లెగారిని బదిలీ చేయడమైనది.

సర్టిఫికేట్ల డిపార్టుమెంట్

గోదావరి ఉత్తర భాగములోని మహానరం సముద్ర విజన ఆఫీసరు గారి పనులకు ఉత్తర భాగములోని ఆఫీసరు పనులు గారు జనవరి ఆరవ తేదీన మొదలుకొని 21 వ తేదీ వరకు చివరికి నిశ్చయించబడినది.

గిండిలోని యింజనీరు గారికి లెజిస్లేషన్ ఆఫీసరు యింజనీరు గారగు మ. రా. రా. మాయవరం క్రిష్ణ స్వామిరంగ సాగంగారు జెజవాడ సర్కిల్ లోని కృష్ణ సెంట్రలు డివిజనుకు ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీరుగా పనిచేయుటకు యేర్పాటు చేయబడినది. సెలెబ్రేషన్ల సమయము, ఆఫీసరు యింజనీరు గారగు రంగాచార్య రాజగోపాలాచార్యులు గారు తిరుచనాపల్లి సర్కిల్ లకు మార్చబడిరి.

గోదావరి యిల్లర్స్ డివిజనులోని సువర్క సబ్ డివిజను ఆఫీసరు ఎగ్జిక్యూటివ్ యింజనీరుగా నున్న మల్లారావు

క్రి. రావు బహదూరు దేవమనోరంజన్ గారు ఆఫీసరుగా పనిచేసి కొనుటకు బదిలీయించబడిరి.

గోదావరి యిల్లర్స్ డివిజనుకు ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీరు గారగు విం. సెంటు హార్డు గారిని వాల్తేరు సర్కిల్ విశాఖపట్టణము డివిజనుకు మార్చిరి.

లాటిపాట్ల మొట్టమొదట (విద్యా శాఖ)

వేరుపనిమీద ఉన్న మల్లారావు వి. నరసింహారాయుడు గారి ప్లానే సెంటు రేంజి డిప్యూటీ యింజనీర్స్ ఆఫ్ న్యూల్సు గా నున్న చావలి మార్క ప్రకాశరావు గారు ఆనంతపురపు జిల్లా విద్యాధికారిగా పనిచేయుటకు ఏర్పాటు చేయబడినది.

ప్రచురణము

చిట్టల, పి. నారాయణ కృష్ణ గారిని ఛట్టలూరు రంగస్వామి అయ్య గారిని తిరుపతి. మునిషిపల్లె సంగమవారు చిత్తూరు జిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కాంటింనెంట్ ఎమ్మెకోనిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనము

సెలెబ్రేషన్ల సెంట్రలు కర్నలు సి. ఎ. యస్ హిందస్థన్ గారికి బదులుగా మదరాసు మెడికల్ కాలేజీలో ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ మిడ్ వైఫ్ గా నున్న గవర్నరు మొట్టమొదట వారి స్ట్రీట్ ఆసుపత్రికి నూపరింటెండ్ డెంటు గా నున్న మేజరు విలియం కోవాన్ గ్రే గారు పనిచేయవలెను.

మేజరు పేటన్ గారికి బదులుగా జనరలు ఆసుపత్రిలో రెసిడెంట్ ఆఫీసరుగా నున్న గవర్నరు గారి బాడీ గార్డ్ వైద్యకాల వైద్యులుగా నున్న కెప్టెన్ ఫిలిప్స్ వైద్యులుగా నున్న పనిచేయవలెను.

1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు లోకలబోర్డు చట్టము ప్రకారము గోదావరి జిల్లా బోర్డుకు సభ్యుడుగా గుబ్బుల రామన్న పెట్టి గారు దొరతనమువారిచే నియమించబడిరి.

1920 వ సంవత్సరపు జిల్లా మునిషిపాలిటీల ఆక్టు ప్రకారం గోదావరి నారోజీ రావు నాయుడు గారిని క్రికాకుళం మునిషిపల్లె సభ్యులకు పాత క్రికాకుళం వార్డు వారు ఎమ్మెకోనినట్లు దొరతనమువారిచే నిశ్చయించబడినది.

హిందూపురం మునిషిపల్లె సంగమముకు జానాయి టి. కాసింఖాను సాహేబు గారు వై. ముచ్చైరు మెన్ గా నెమ్మకొనబడినట్లు దొరతనమువారిచే నిశ్చయించబడినది.

ఆర్. వెంకటేశ్వరయ్య గారు రాజీనామా దాఖలు చేయుటచే ఖాళీగా వుండి హిందూపురం మునిషిపల్లె సభ్యులకు జనా

బు. టి. కాసింఖాను బహదూరు గారు ఎమ్మెకోనబడిరి. వారి సభ్యత్వము వెంటనే ప్రారంభమై ఒకటవ నవంబరు 1926 సంవత్సరములో అంత్యమునకు.

ఒంగవోలు మునిషిపల్లె సంగమములోని మూడవ వార్డుకు చక్కా రామయ్య కృష్ణ గారును ఆరవ వార్డుకు వై. భూషణము గారును ఎమ్మెకోనబడిరి. దొరతనమువారు తెలియకేముచున్నారు.

అటవీ శాఖ

సెలెబ్రేషన్ల వి. కె. రాయగారి ఉద్యోగమై పదవీ విరమణమునకు అధికారమునకు సమర్థులై జి. ఉడ్డిమసా హేబు గారు నియమించబడిరి.

ఎక్స్ ప్రెజ్

సెలెబ్రేషన్ల సెంట్రలు మోచ. జి. గానగారు రాజమండ్రి సర్కిల్ లకును, యి. కె. పి. ఆర్. రామస్వామి మొదటి యూరు గారి ప్లానే రాజమండ్రి సర్కిల్ లకును మోచ. సెంట్రలుకు, యి. టి. ఫిలిప్స్ గారిని, జెజవాడ సర్కిల్ లకును సర్పారావు పేట సర్కిల్ లకును, యి. గురురావు గారిని, యి. యస్. ప్రియ్య గారిని వర్సా రావు పేట సర్కిల్ లకును జెజవాడ సర్కిల్ లకును, గూహూ సర్కిల్ లకును సెంట్రలు సర్కిల్ లకును డబ్ల్యు. పి. కృష్ణ గారిని, సెంట్రలు సర్కిల్ లకును గూహూ సర్కిల్ లకును ఆర్. రంగస్వామి అయ్య గారిని మార్చవలెనని వైద్య శాఖ

సీవిల్ సర్జను ఖాను సాహేబు మహమ్మద్ జాహాజ్ ఉద్దీను బహదర్ గారిని వైదాపేట నుంచి రాయపేట ఆసుపత్రికి, ఆర్. సు. బ్రహ్మయ్య అయ్య గారి ప్లానే మిలిటరీ ఆఫీసరులు సర్జను గారగు సి. ఏ. మార్టిను గారిని జనరలు ఆసుపత్రికి మెడికల్ కాలేజీకి మార్చిరి. సి. ఏ. మార్టిను గారి ప్లానమును ఆర్. సు. బ్రహ్మయ్య అయ్య గారిని నియమించడమైనది.

కలరా మాత్రలు

డబ్బి 1-3 12 మాత్రలు వెల రూ 0-6-0. కలరా వేరుకలెజ్ ఒకవిధమైన అంటుబ్యాక్టరు. కలరా తగిలిన వెంటనే కుంకుమ తినుట అవశ్యకము. అమ్మతాంబూలము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

మద్రాసులో నిడియే మొదటిసారి

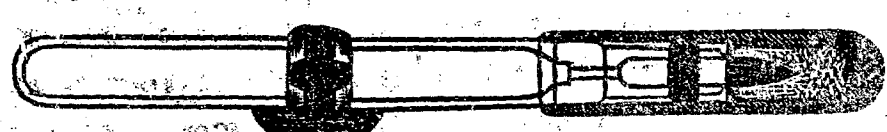
అక్టోబరు నెలలో జరుగనున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రదర్శనమునకు ఖద్దరు ప్రదర్శనము కూడా జరుగనున్నది. గాన ఆంధ్రమహాశయులెల్లరు ప్రదర్శన యోగ్యములగు వస్తువులను విరివిగ పంపి ఖద్దరు ప్రదర్శనమును జయప్రదముగా గావించవలెను. తాముంపు సామానులకు అగు రానుపోను ఖద్దరు తామే భరించవలయును. ప్రదర్శన కాలంలో స్థాల్కు కూడా యేర్పరుపబడినది. స్థాల్కు 1 కి. రు. 10-0-0 వలయు వారు యీ నెల 25 తేదీలోపుగా యీ క్రింది విలాసమునకు రూపాయలను పంపిన రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడును. ప్రదర్శనమునకు పంపబడు సామానులు ఈ నెల 30 వ తేదీలోగా యీ క్రింది విలాసమునకు చేరవలెను.

గంటి సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, సెక్రటరీ, ఖద్దరు ప్రదర్శనము. 7 తంబు శెట్టిపిల్లి, మద్రాసు.

అమ్మ బడును

ఎ 42-69 నెంట్ల ఏకాంక్షపు చదరమైన సెటిల్ మెంట్లు పల్లపు భూమి కై. కలూరు తాలూకా కోరుకోల్లు గ్రామమునందు 521 మొదలు 528 వరకును, 554 నెంట్ల గల భూమి. భూమికి తూర్పున పంటకాలున పడమర మురుగుకాలున ఆనుకొని యున్నవి. పంటకాలున నుండి భూమిలోనికి ప్రత్యేకము. భూముగలదు. సరసమైన ధరకు యావత్తు భూమి అమ్మబడును. జి. యన్. మాతృభూతయ్య, గవర్నరు పేట, జెజవాడ.

నెట్ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫ్రంట్ వేన్

నెట్ ఫిల్లింగు నెట్ ఫిల్లింగునందు, హారన ఫిల్లింగు అని చెప్పవచ్చు. ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అగ్నే లియా, గాన 300 ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడప్పుడు మన హిందూదేశమునందు కూడా ఫిల్లింగునందుగా వ్యాపారము జరుగుచున్నది. సాధారణమున "ఆ గేట్" కలము భూములకు ఉపయోగించుటకు ఉత్తమముగా ఉన్నది. "ఆ గేట్" గాన హిందూదేశమునందు యెప్పుడైనా నెట్ ఫిల్లింగునందు, ఒకరొకటి కలమునందు ఉండుట అంటును. మునుపటివలెనకు చక్కగా (కాయము) ములాపుర విక్రయ దిపో, మదరాసు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924వ సం॥ సెప్టెంబరునెల 11-వ తేదీ

గురువారము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువా రిదివరకు, పామ్రాజ్య సమావేశమునందు పాల్గొన నిరాకరించిరి. వీరియభిప్రాయ మిప్పుడు మారెను. హార్జిగాజు సేనానిగారు ఆహ్వానము సంగీకరించెదరు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధిని పంపెదరు. అక్టోబరునెలలో లండనులోని సమావేశము ప్రారంభమగు నని చెలియచున్నది. దీనియందు అధినివేశరాజ్యముల వరస్పరసంబంధము నిర్ణయింపబడగలదు. హార్జిగాజుగారు తమ యభిప్రాయము నప్పడే వెల్లడి చేసిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయములను అధినివేశ రాజ్యములపై బలవంతముగ బొప్పించగూడదని, వీరియ ద్వైతము. మాతృదేశపు ఆజ్ఞలను అధినివేశరాజ్యములవా రికమీద గౌరవింప రని ఎంచవచ్చును. ఆంతరంగికవిషయములలో ఇంగ్లండు జోక్యముకలుగజేసికొన వీలుండదు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయలవిషయమై స్పట్సు సేనాని యనుమతయు సందువదలయ్యెను. మిగిలినరాజ్యములు సిద్ధాంతమునం దయినను భారతీయల సమానత్వము సంగీకరించి యుండగ, స్పట్సు సేనాని అందుకుగూడ సమ్మతించకుండెను. హార్జిగాజు సేనానిగారు, ఒక మెట్టు ముందునకు బోయెద రనియే ఎంచవచ్చును. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధమునకు తాము లొంగమని, మీరు స్పష్టముగ చెలుపుచుండ, సందయమున కవకాశ మెముండును ?

అక్టోబరు సమావేశమునందు, మాతృదేశ మెట్టి జోక్యము కలుగజేసికొనగూడదని, తీర్మానింపవచ్చును. హిందూదేశమునకు గూడ అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యమిచ్చుచో, చిక్కులు దొలగును. హిందూదేశము తమ కనుకూలమగు ఏర్పాట్లను జేసికొన గలుగను. ప్రస్తుతస్థితిలో హిందూదేశమున కట్టి స్వాతంత్ర్యము లేదు. ఇతరరాజ్యములలో తనతనయులు బాధపడుచుండ, హిందూదేశమువారినిరిక్షించుకొనలేకున్నది. హిందూదేశరక్షణ భారమును వహించిన ఇంగ్లండు జోక్యము కలుగజేసికొన వీలులేనిచో, అధినివేశరాజ్యభారతీయులను కాపాడువా రెవ్వరును లేరు. వారియవసరమనుభవించి తీరవలయును. అక్టోబరుసమావేశము మూలమున భారతీయుల దుస్థితి మరింత యధికము గావచ్చును. హిందూదేశమునకు తత్క్షణస్వరాజ్యము చేపారవలసిన యవసర మెంత గలదో తెలిసికొనవచ్చును. కాలనీలమంత్రియగు భామసుగారు దక్షిణాఫ్రికాకు వెడలిరి. హార్జిగాజుగారికి, మీరు కొన్ని వాగ్దానములనుజేసి, దారికి దెచ్చియందురు. భారతీయులపట్ల భామసుగారికి సానుభూతి తక్కువయి నిల్చి రెగిన విషయమే. అట్టివారు భారతీయసమన్య గూర్చి గొవించిన ప్రసంగము సయితము, దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారి నాగ్రహపూరితుల జేసినటుల

గనుపించుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా పత్రికలు, వీరి ప్రసంగమును తీవ్రముగ విమర్శించినటుల చెలియచున్నది.

హిందూదేశసమన్య పక్షసమన్యగాదని, కేపుటైముప్రతిక చెలుపుచున్నది. నిజమే. భారతీయులను పీడించుట కన్ని పక్షములవారును ఏకమగుదురు. ఇతరసమన్యలగూర్చి ఎట్టియభిప్రాయభేదమున్నను భారతీయసమన్య గూర్చి లేదని గ్రహింపవచ్చును. ప్రతిక్రియలవిషయమై ఈవదభిప్రాయము కలదట. కేపుటైము, కేపుఆర్గసు పత్రికలు, విపరీతవ్యాఖ్యానము గొవించుచున్నవి. హిందూదేశమునందలి అస్పృశ్యులస్థితికన్నను, అధినివేశరాజ్యభారతీయుల వ్యవహారము చెడపోలేదని, యీ పత్రికల యద్వైత్యము. హిందూదేశమునందు అస్పృశ్యులు గలరుగాన, ప్రపంచమునం దంతటను భారతీయులను పీడింపవలయు ననుట ఏటిన్యాయమో చెలియదు. భారతవర్షమునందు కొందరు ఆక్రమముగ ప్రవర్తించిన, ఇతరదేశములవా రక్రమముగ బ్రవర్తించవలయునా ? ఇంగ్లండులో బీదలు పడెడిబాధలు మిక్కిటము. అట్టితర, బ్రిటీషువారి నితరదేశముల వారు దండింపవలయునని ఎవరునుచెప్పటలేదే. భారతీయులను ఆఫ్రికానుండి ఎంతత్వరలో దరిమివైచిన సంతమేలనియ, భామసుగారిందుకు తోడ్పడవలయుననియ, కేపుటైముప్రతిక గొరుచున్నది. భామసుగారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై తోడ్పడెదరా ? హార్జిగాజుగారితో సఖ్యము జేసికొనుటకు, భారతీయులను బలియిచ్చెదరా ? దక్షిణాఫ్రికాపరిసీతులు రానురాను అంధకారబంధురమగుచున్నవి.

అంధ దేశము : స్థానికసంఘముల ఎన్నికలు

ఆంధ్రదేశమునందలి బెజవాడ, నెల్లూరు, కాకినాడ, రాజ్యపేంద్రవరము, మున్నగు ప్రదేశములలో, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను మ్యునిసిపలు సంఘపు స్థానములకు పేర్కొని, వానిని వశపరచుకొనవలయు నని ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. చెన్నపురిలోవలె నితర పట్టణములందును కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకు విజయము గలుగుననిఎంచెదము. ఓటరులు దేశస్థితిని గుర్తించి కులకక్షుల నావలద్రోచి, సమర్థులను స్వాతంత్ర్యభావభరితులు నగువారినే తమప్రతినిధులుగ నెన్నికొనుట యవసరము. కొంతకాలమునుండియ, వర్ణమే ప్రధానముగ నెంచబడెను. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర, హిందూ మహమ్మదీయాది విభేదముల నపకాశముగ నైకొని, స్థానికసంఘముల ఎన్నికలేమి, శాసనసభల ఎన్నికలేమి నడుపబడజొచ్చెను. ప్రజాహితవిధ మందుచే కలుషపూరితమై, ద్వేషభావముతో నిండిపోయెను. ప్రజాహితవిధమునకిది వేరుపురుగయ్యెను. అట్టిదుస్థితినుండి దేశమును తప్పించుట ఎంతయవసరమో చెలువనక్కరలేదు. చెన్నపురిలో జరిగిన ఎన్నికలలో హిందువులు మహమ్మదీయుల నెన్నుకొనిరి. క్రైస్తవ ప్రతినిధికి సమ్మతుల నిచ్చిరి. బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతరవిభేదమును సాటింపరయిరి. ఇటులనే మిగిలిన ప్రదేశములన్నిటిలో, మతసాంఘికవిభేదము లడ్డుపడదని తలంచెదము. ఏజాతి

వా రేమిటమువా రయినను, పురసేవ యొనర్చి సత్వరస్వరాజ్యస్థితికి తోడ్పడువారినే, అర్హులని భావించవలయును. నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగింప కంకణము గట్టకొనువారిని వోట నెన్నుకొనుట భావ్యము. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను నిరూపించుటలో, కడు జాగరూకతతో మెలగవలయును. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు బొత్తుగ నమ్మకము లేక, తాత్కాలికముగ వేసముల వైచెడివారిని నిరూపించుటచే, కాంగ్రెసు యద్యమమున కపఖ్యాతి గలుగును. అందుచే ముందే తగిన జాగరూకత వహించి, సరియగువారినే బేర్కొన వలయును. ఇంతయగాక, ఒక్క సానమునకే కాంగ్రెసుసభ్యులిరువురు ముగ్గురు నిలిచి పోరాడుటవలన ప్రజలలో వీరియెడ గౌరవము తగిపోవును. అనవసరపు విభేదములును కక్షలును పెరుగుట కవకాశము గలుగుండ చూడవలయును. కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠవలన గలిగెడి విషయముల గాంచి అభ్యర్థులు మెరుకువక, తమ వాగ్దానములను చెల్లించుటకు బూనుకొనవలయును. లేనియెడల, వీరిమూటలు గాలిలోని మూట లగును. మ్యునిసిపలు సంఘములలోవలెనే, లోకలుబోర్డులలోగూడ కాంగ్రెసు పక్షమువారు ప్రవేశించి పాటుబడ గలుగుదురు. వీనిలో బ్రవేశించెడి ముఖ్యద్వైత్యమును మరచి, కాలమును వృథా బుచ్చుచో, స్థానికసంఘములు సయితము సత్వరాభివృద్ధి కాటంకము గలిగింపకమానవు. చేజిక్కిన యవకాశముల నుపయోగించి, స్వపరిపాలనశక్తిని పెంపొందించుకొనుటయే, ఇందలి యుద్దేశ్యము. ఆంధ్రదేశము సత్వరాభివృద్ధి జూపుగాకయని కోరెదము.

కార్మికులు : హిందూ దేశము

కార్మికప్రముఖులు కొందరు, హిందూదేశ స్వపరిపాలనముపట్ల, విపరీత సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించుచున్నారు. నెనుకటి పార్లమెంటు సభలో సభ్యులుగ నుండిన షక్తతువాలాగారు సయితము, వీరిసిద్ధాంతమును బలపరుచుచున్నారు. హిందూదేశమునందలి కార్మికుల స్థితి చక్కబడువరకు, స్వరాజ్య మీయగూడదని లేబరు ప్రముఖులగు పర్సెలుగా రిటీవల సూచించిరి. హిందూదేశమునందు చక్కబడవలసిన వ్యవహారములు అనేకములు గలవు. ఏదేశమునందు లేవు? స్వరాజ్యము లభించినపిమ్మట గూడ వీనిని పరిష్కరింపవచ్చును. పాశ్చాత్యదేశములందు సైతము, కార్మికుల దుర్గతి తొలగలేదు. అటులని, ఆదేశములకు, స్వాతంత్ర్యమును దీసివేయవలయునని, ఎవ్వరయినను జెప్ప సాహసించెదరా? హిందూదేశమునకు స్వేచ్ఛలేక జూపుటచే, జరుగవలసిన సంస్కరణముల ననేకములను నిర్వహింపజాలకున్నది. స్వరాజ్య సిద్ధి వలన, అట్టి సంస్కరణములు త్వరితముగ సఫలము గాకమానవు. స్వపరిపాలనము మానవుని జన్మస్వాతంత్ర్యము. ఎట్టిలోపభూయిష్టమయినదేశమున కయినను, స్వరాజ్యము ననుభవించుట కర్హతగలదు. ఇతరదేశముల కావిషయమున అడ్డుబెట్టుట కర్హతలేదు. హిందూదేశమునందు ప్రజలయెన్నలోపములను జూపి, వానిని తొలగించకొనవలయునని, బ్రిటీషుకార్మికపక్షమువారు హిత మొనగవచ్చును. అంతయగాని, హైందవ

కార్మికులు పైకి వచ్చువరకు హిందూదేశమునకు స్వదరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము నిచ్చుటకు వీలు లేదని చాటుటమాత్రము క్రూరము. ఈసంగతినే, పార్లమెంటుసభ్యులగు ధర్మిలగారు డెయిలీ హేరాల్డు పత్రికలో ఉదాహరించెడి. హైందవ కార్మికులసతి ఎటులున్నను, హిందూదేశమున కేకారణముచేత నయినను స్వదరిపాలనమును నిరాకరింపగూడదని, వీరు ఖండితముగ డెలుపుచున్నారు. రాజకీయ స్వేచ్ఛ జన్మస్వాతంత్ర్యమని, వీరంగీకరించెదరు. లేబరుపక్షమువారు ఈసాకులను ఆసాకులను జూపి స్వరాజ్యసిద్ధి నడ్డుపరుచుట ధర్మముగాదు. స్వయం నిర్ణయసూత్రమును హిందూదేశమునకు వర్తింప జేయవలయు నని వా రంగీకరించినవిషయమే. అట్టి తరి తమమాటను తాము చెల్లించుకొనిన, కార్మిక పక్షమున కద్భుతఖ్యాతి చేకూరును. ఇంగ్లండుకును బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునకును గూడ వీరుకీర్తి దేగలుగుదురు.

పనిలేనివారు

ఇంగ్లండులో పనిలేనివారి సంఖ్య వెనుకటి రెండుమాసములలో విశేషముగ హెచ్చినట్లు, ఓడేవారలు డెలుపుచున్నది. పనిలేని వారి సంఖ్యను పరిష్కరించుటకు, చాల కాలము నుండియు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నను, లాభము కలుగలేదు. పనిలేనివారి సంఖ్యను లాయడూబార్డ్ ప్రభుత్వమువారు సాధింపలేకబోయిరి. వీరి రాయ భారముల నెదుర్కొన ధైర్యములేక, కన్సర్వేటివు మంత్రిగారు మూలదాగిరి. ఈగుంపును పోలీసువారు చెదరగొట్టవలసివచ్చెను. మరల వ్యవసాయమును చేపట్టి గ్రామపునరుద్ధరణమునకు గడంగవలయునని, లాయడూబార్డ్ ప్రభుత్వము సలహానిచ్చిరిగాని, అవి సఫలముగాక బోయెను. లేబరుప్రభుత్వమువారి పరిపాలనములో గొప్పమార్పు గలుగు నని యూహింపబడెను. సమ్మెకీట్టులు కొన్ని సామ్యముగ పరిష్కరించబడినను, పనిలేనివారి సంఖ్య అట్లునే నిలిచి యున్నది. మరల నది తీవ్రరూపము దాల్చినది. హిందూదేశమునందు దారిద్ర్యమును పోగొట్టి, తిండికిని బట్టకును కష్టపు లేకుం జేయుటకు, గాంధీ మహాత్ముడు ప్రయత్నించుచున్నాడు. అతడు డెలివరీ ప్రక్రియలు, సులభసాధ్యము లయినవి. విశేషాభ్యాట మవసరము లేనివి. స్త్రీలు, పురుషులును అవలంబింపదగినవి. మహాత్ముడు సూచించిన పద్ధతులను భారతీయులు శ్రద్ధతో నిర్వహించుచో, తాము తరించి ఇతరులను తరింప జేయగలుగుదురు.

లికమీషను సూచనలు

లికమీషను సూచనలను సమర్థించుటకు హోంమెంబరుగు మడ్డిమెనుగారు : న్నటిదినము హైందవ శాసనసభలో చాల తంటాలుపడిరి. కాని వీరి హేతువాదము నిస్సారమని, సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. క్రొత్త వాంఛి రాకుండు జనచో, బ్రిటీషుయుద్వోగు లీ దేశమునుండి వెడలిపోయెదరని, వీరు భయపెట్టుచున్నారు. అటుల వెడలిపోవుటకు కారణము గనుపించదు. ఒకవేళ నెడలినను, హిందూదేశపరిపాలనము కొనసాగక పోదు. లీకమీషనుసూచనల నతిక్రమించిన, హిందూదేశ రక్షణమునకే భంగము కలుగునట. ఇది యందయు

ఆంధ్ర పత్రిక

గాంధీ మహాత్ముని వూజానిధి

లక్ష రూపాయలు సమర్పించవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

	చందాలు	ఇదివరకు	ఇదివరకు
ఇదివరకు	48746.4-5	ఇదివరకు	23778-10-11
నేటివసూలు	53.4-0	దర్శి వెంకటసుబ్బయ్యగారు నెల్లూరుజిల్లా ఉదయగిరి తాలూకా మంచులూరులో వసూలుచేసి పంపినది.	37-4-0
		గాంధీదాసు కాళికూరు కృష్ణ మూర్తి పంతులుగారు, స్వరాజ్యభవనం, పాల కొండ	15-0-0
		పురిపండ్ల అప్పలస్వామిగారు, సాలూరు విశాఖపట్టణముజిల్లా	1-0-0
మొత్తం	48799-8.5	మొత్తం	23831-14-11

పూజానిధికి సామ్యముబంపు చరణామా:—కా. నాకేశ్వరరావు నెం. 7, తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

స్వర్ణవాదము. 1919 20 వ సంవత్సరమునందు సర్వసభ్యుల కేతనములు హెచ్చుకేయబడెను. మరల సంతత్యరలో హెచ్చింపవలసిన యవసరము గనుపించెను. ఆశకంతులేదు. సర్వసభ్యుల కెక్కడ లేని సౌకర్యముల నెనగుటకు, హిందూదేశమునకు శక్తిచాలదు. కాని మడ్డిమెనుగారికి హిందూదేశపు శక్తిసంగతి పట్టలేదు. ఎటులయినను వారి పంతము నెగ్గిన చాలును. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు, మడ్డిమెనుగారి హేతువాదమును సహేతుకముగ ఖండించి, లీకమీషను నివేదికము స్వదరిపాలన కేటల యడ్డము వచ్చుచున్నదో నిరూపించిరి. ప్రజలు స్వదరిపాలనము గోరుచుండ, వారిపై ఎక్కుడు ధనభారము మోపుట ఎంత అధర్మమో యూహింపవచ్చును.

కారణమేమి?

లికమీషను సాక్ష్యమును ప్రచురింప కుండుటకు, ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. దీనికి కారణమేమి? లీకమీషను సభ్యులు వలదనిరట. విచారణ సంఘముల నేర్పరచినపుడు, రిపోర్టుతోపాటు సాక్ష్యమునుగూడ ప్రచురించుట యాచారము. సాక్ష్యము చాలవరకు రహస్యముగ దీసికొనబడెను. సాక్షులేమి చెప్పిరో గ్రహింపకుండ, శాసనసభవా రెటుల యభిప్రాయ మీయగలరు? రిపోర్టు జూచిన సర్వమును డెలియనా? ఈసంగతులగురించి, ప్రభుత్వము వారు సరియగు సభిప్రాయ మొనగజాలక బోయిరి. ఇండియా మంత్రికి సాక్ష్యమును పంపక బూర్జుము, ప్రభుత్వమువారు రయినను దానిని పరిశీలింప లేదని, హోం మెంబరుగారు రంగీకరించిరి. ఇది ఎంతవిచిత్రమో యూహింపవచ్చును. సాక్ష్యమును చూడకుండనే, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయము గావించిరి. పరిశీలనయినను, సర్వసభ్యులకు సౌకర్యముల నెనగదొచ్చినపుడు, సాక్ష్యమును పరిశీలింప నవసరమేమిగలదు? డి. బి. రామచంద్రరావుగారు ప్రారం

భించిన ప్రశ్నలను, ప్రెసిడెంటుగారు రాష్ట్రపై చుటచే, హోం మెంబరుగారు తెప్పరిల్లిరి. పరిపాలనావ్యవహారము లేతీరున నడుచుచున్నచో, ఇంకనుబట్టి గ్రహింపవచ్చును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ : అధ్యక్షనియామకము

రాబోవు నెలలో జరుగునున్న ఆంధ్రసభల కధ్యక్షుల నియమించియుండలేదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభకు, అన్ని జిల్లాలనుండియు అధ్యక్షుల నియామకము లింకను చేరియుండలేదు. 15 వ తేది లోపుగ అధ్యక్షుల నియామకములు ఆహ్వానసంఘమువారికి చేరవలసియున్నది. ఆ పిమ్మట, అధ్యక్షులను నియమించెదరు. మండలసంఘములు తమ ధర్మమును త్వరలో నిర్వహింపగోరెదము. ఆంధ్ర సభలు ఉన్నపురిలో నిదవరకు జరిగియుండలేదు. వీనిని జయప్రదముగ నిర్వహించి, ఆంధ్రుల శారవమునునిలువ బెట్టవలసిన బాధ్యత అన్ని మండలములపై నిలిచియున్నది. ఆంధ్ర తమిళప్రాంతములకు చెన్నపురి కూడలిస్థానముగ నున్నది. ఉభయనాగరికములును ఇక్కడ సమ్మేళనము జెందుటచే, నొకరి మంచి సంకొకరు గ్రహించి జాతీయజీవితమును బలపరుచుట కనుకూలావకాశ మొత్తేని గలదు. అట్టి యవకాశమును బోగొట్టుకొనకుండ, ఆంధ్రులు తమ చాకచక్యమును గనుబజుచి చరిత్రా రులయ్యెదరు గాక!

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

మరల న్యాయవాదిగా పనిచేసినరా?

లాహోరు పండితమోతీలాలు పత్రిక 'యూనియన్'మున కె హూగారికి ప్రాయగా తీరుబోయున్నపుడు చేసిన ప్రశ్నకు చేయదలచితినిగాని కోర్టులో వెళ్లి పాదించుటవలన యుద్ధే శమింతవరకు కలుగలేదని నెహ్రూగారు ప్రాసీరి. (భారత ప్రాక్టీసు అనగా పార్టీలకు పరిహారము చెప్పవలయును.)

(ఆ. ప్రె.)

విదేశ వార్తలు

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులు

యూనియను ప్రభుత్వము వైఖరి

లండను, సెప్టెంబరు 10:— జి. హెచ్. థామసుగారు (పీటరు మార్బుబర్గ్ లో ఆసియా ఖండము సమశ్చలనుగూర్చి ఒక సంవత్సరము పై తీవ్రముగ విమర్శలు జరుగుచున్నవని తైమ్స్ పత్రికావిలేజర్ కేపుచున్నది) వ్రాయుచున్నాడు. దక్షిణాఫ్రికాలో ఆసియా వాసులనుగూర్చిన సమశ్చల పక్షాభిమానములపై నాధారపడియున్నదని థామసుగారు రచించుచు నిందించుచున్నాడు. ఈ విషయమునందు పక్షాభిమాన మొంత మాత్రము లేనని చెబుచు కేపు తైమ్స్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. “ప్రస్తుతమున్న అవస్థనుగూర్చియు, అందుగలసి పోవుచున్నంతవఱకు పనిచేయవలసిన ఆవశ్యకత గలదనియు అన్ని పక్షములవారును ఏకీభవించుచు కాని ఎంతవరకు సౌకర్యము లొసంగవలెను, కొద్దిగా గొప్పగా నాయమవిషయమున వివిధ పక్షములవారికి భేదాభిప్రాయములుండును.”

భారతీయ “అస్సెస్మెంట్” దురవిస్థలనుగూర్చి తైమ్స్ పత్రికలోని ఒక వ్యాసమునుచూచుచు “కేపు ఆర్గ్యుమెంట్” కనువిచారకరమగు వ్యాసము లొకదానిని ప్రకటించెను.

కేపు తైమ్స్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— “దక్షిణాఫ్రికాలోనున్న భారతీయులు స్వదేశమునందున్న వారికన్న ఎక్కువ స్వతంత్రత కలిగినవలె గడపుచున్నారని ఆఫ్రికావాసు లకు చెప్పెను. కావున ఆఫ్రికాలో భారతీయులకు సగౌరవముగ జరుగుటలేదని, భారతీయులలో భావోద్వేగ ప్రకటనలు కొంచెద్రావెడి వ్రాతలకు ఆఫ్రికనులు విమర్శించుచుండురు.”

సమన్వయము కుదురువరకు, ఇండియా ప్రభుత్వముతో సహకార సహజముతో నుండుటకు జేయవలసిన ప్రథమ ప్రయత్నములనుగూర్చి రెండు పత్రికలను ఒక్క అభిప్రాయమునే చెబుచున్నవి. భారతీయుల నిర్ణయమునకు లోడ్డునుట్టి ఏర్పాటును నేనినైనను యూనియను ప్రభుత్వముతో చర్చించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని వంచించినచో థామసుగారి పయనము సామ్రాజ్యమంతటకీని మేలుజేసినదగునని కేపు తైమ్స్ పత్రిక నుడుచుచున్నది. అవసరమగు సంధిప్రయత్నములు భారతీయులకుగూడ యిష్టముగానే యుండును. లేనిచో యూనియను ప్రభుత్వములోని ప్రజలు, ఇదివరకెన్నడు లేనంత తీవ్రమగుచర్య భారతీయులపై జరుపవలెనని నిర్బంధించెదరు.

అధినివేశముల సమావేశము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రాతినిధ్యము

జి. హెచ్. థామసుగారు తాను జనరలు హెర్బర్టు బాబు గారిని సంబంధించిన ఫలితమును ప్రకటించెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి తమ ఆభిప్రాయముల ప్రకారము నడచుకొనవలసి అధినివేశ రాజ్యములను నిర్బంధించుచుండే మెన్నడును లేదనెను. యూనియను ప్రభుత్వమువారిదివరకు నిరాకరించిన ఆహ్వానము నిప్పుడు అంగీకరించెదరనియును, అధినివేశముల సమావేశమునందు దక్షిణాఫ్రికాకు ప్రాతినిధ్యముండుననియు జనరలు హెర్బర్టు బాబుగారు ప్రకటించిరి.

ఇంగ్లాండులో నిరుద్యోగులు

సంఖ్య హెచ్చెను

గత రెండు మాసములలోను ఇంగ్లాండులోని నిరుద్యోగుల సంఖ్య 137,000 నుండి 1,162,000 వరకు హెచ్చెను.

వేల్పుయ:వరాజు కంట్లో

ధూళిపడుట

వేల్పు యువరాజుగారు 8 వ తేదీన అమెరికాలో పోయి ఆడుచుండగా గజ్జపు దేశముండి ధూళి యెగిరి పండ్లయ్యెను. అర్ధగంటవరకు చాల బాధకలిగెను. తరువాత వేల్పుయ కంట్లోని ధూళి తీసినపిదప యువరాజుగారు, ధూళి కు పోగిరి.

అమెరికను అధ్యక్షుల

కూలిడ్జిగారికి ప్రత్యర్థి

లండను, సెప్టెం. 9:— అమెరికను ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వ అధ్యక్షులగుర్చి వ్రాయుచు తైమ్స్ పత్రికకు వాషింగ్టను విలేజర్ యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. కూలిడ్జిగారికి తూర్పు రాష్ట్రములలో సేమాత్రము ఆకలిగియున్న పశ్చిమరాష్ట్రములందు ఆకలియుండదు. ఆ ప్రాంతములందు సెనటరు లాఫెల్ట్జిగారికి చాలపలుకుబడి గలుగుచున్నది. అందుచే రిపబ్లికను పక్షమువారికి చాలయందొగ్గుగానున్నది. దేవికూలిడ్జిగారికి (మూడవ అభ్యర్థి) దక్షిణభాగమునందు తప్ప వేరెవరును ఏమాత్రము ఆకలియులేదు.

మధ్య సేమయిన అనంతరములువచ్చిన చెప్పజాలము. కాని లేకున్నచో యీయేడు కూలిడ్జిగారికిని లాఫెల్ట్జిగారికి తీవ్రమగు పోటీ జరుగును. కూలిడ్జిగారు గెలుచుట కష్టసాధ్యమగును. ఎన్నికలఫలితమును ప్రతినిధులసభవారు ప్రకటింపవలసి యుండును.

మాన్యుగనులలో సమ్మె

మాన్యుగరమునందు (బ్రుసెల్స్) గనులలో పనివాండ్లు కొన్ని నాళ్లనుండి సమ్మెగట్టి యుండుటచే గనులకు చాలనష్టము కలిగినది తైమ్స్ పత్రిక బ్రుసెల్స్ విలేజర్ వ్రాయుచున్నాడు. సమ్మెగట్టిన వాగులు వారిభార్యలు గనులవద్దకువచ్చి పనిజేయుచున్నవారిని విచారించుచున్నారు. పోలీసువారు రావలసినంత క్లిష్టపరిస్థితులు సంభవించెను. సమ్మె మూడువారముల క్రిందట ప్రారంభమైనది. అందు 30,000 ప్రజలు గలరు.

డాక్టరు రామకామతుగారు

కాంగ్రెసు అధ్యక్షి:

పరశువాకము డివిజనుకు ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనబడిరి.

మతముపై సోవియట్లుదాడి

క్రైస్తవ దేవాలయములను నిర్మూలించుట

లండను, సెప్టెంబరు 9:— మతనాశనముకారకు సోవియట్లులు చేయుచున్న యుద్ధము జరుగుచున్నది. సోవియట్లు కాసము ప్రకారము ఎంతో తక్కుగా కొంతమంది “సమ్యక్ముగలవారు” లేని జిల్లాలన్నిటిలోను చర్చలను (క్రైస్తవ దేవాలయములను) నిర్మూలము జేయవచ్చునని ఆస్ట్రేలియను ప్రభుత్వమువారు అనుజ్ఞ ఒసంగినట్లు రీగావిలేజర్ తైమ్స్ పత్రికకు వ్రాయుచున్నాడు. ఏనగరములో నైన దేవాలయము కొరకు తగినంతమంది ప్రజలున్నచో ఆనగరమునందలి దేవాలయము నిర్మూలము జేయుటకుగూడ ఉత్తమము గలవు.

రోజునకు 8 గం. పని

లేబరుమంత్రిలసభ

లెర్న, సెప్టెంబరు 9:— గ్రేటు బ్రిటను ప్రాము, టెల్లియము, జర్మనీ దేశముల లేబరు మంత్రిలుండరు టెల్లి నగరమునందు సభ జేయుచున్నారు.

వాషింగ్టనునందు యిదివరకు జరిగినసభలో కార్మికులు దినమునకు ఎనిమిదిగంటలకాలము పనిజేయవలెనని తీర్మానింపబడెను. దానిని చర్చించి ఘనధౌరణజేయుటకు గూర్చి యీ సభ జరుగుచున్నది. జర్మనీ దేశమునందు వస్తురూపముగ వ్యాపారము జరిగినపుడు కార్మికులచే యెక్కువకాలము పని జేయించుకొనుటకు హక్కు లేదని మిత్రమండలి మంత్రులు వాదించిరి. చర్చ జరుగుచున్నది.

చైనాలో యుద్ధము

తైంగ్యుగారి సేనలు లిహూనగరముపైకి దాడిచేసెను మున్సి. కాని చాకియంగుగారి సేనలు ఆమగ్నమునందు ముఖ్య స్థానము లన్నింటియందు కామగొనియున్నవి.

హాంగ్ కేయిసండు పరిస్థితులు

హాంగ్ కేయికి 14 మైళ్లదూరమున హ్యోంగ్ నందు యుద్ధము జరుగుచున్నది. కడచినరాత్రి పెద్దగాలివలన చాలదగ్గరగా యుద్ధము జరుగుచున్నట్లు వినిపించుటచే హాంగ్ కేయిని వాలంటిరును, నాకాశములు గుమిగూడి సిద్ధముగానుండిరి.

శెంచివారు చైనానగరములకు పు మార్గముల కడ్డుగా తగలుగట్టుచున్నారు.

తైయాంగ్ స్థలలో యుద్ధశాసనము

తైయాంగ్ నందు యుద్ధశాసనము ప్రకటింపబడెను. పరిస్థితులను బాగుగ నెరిగిన కాన్స్టన్టు మియు భయపడుట లేదుగాని లూటీలు జరుగకుండ కట్టుదిట్టములు చేసికొనుచున్నారు. టెంట్స్ ను వందలకొలది పోలీసుదళములను తెచ్చియుంచిరి.

సన్ యటు సేనుగారి యిబ్బంది

నర్తకుడు ధనమీయకుండుటచే సన్ యటు సేనుగారు ఉత్తరదేశమునకు బోవుట నిబంధననువలసి వచ్చెనని కాంటన్ తంతివార్తలవలన చెలియుచున్నది. ఇన్నాల్ నుండి క్యాంగ్ టంగు, క్యాంగ్ గిగరములందు దీధత్వము జేయుచున్న డబ్ల్యునక్లె చేరిన సైనికులు ఆ ప్రయాణమున కియ్యకొనకున్నారు.

రాండుటెబిలు సభను గోరుట

లండను, సెప్టెం 10:— చైనాలో అధికారమునందున్న ప్రభుత్వము లన్నియును శాంతిపడమనలేనన్ని అన్ని అధికార వ్యములను ఓకింగువద్ద రాండుటెబిలు సమావేశమునకు బిలిపించి దేశసంరక్షణార్థము యిక్కట్లులను బాపుగొనుటకుగాను ఒక సమిష్టి సంస్థను (ఫెడరల్) స్థాపించుకొనుట యుక్తమని డేయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక నూచించుచున్నది. కేంద్రప్రభుత్వాధికారము నడువవలసిన విధము ఆర్థిక విషయములు అన్నియు శాంతిస్థాపనావశ్యకతను బట్టి నిశ్చయించుకొనవలెను.

శాంతి సంరక్షణము

ప్రధానామాత్యుని ఆదర్శము

లీజీల్, సెప్టెం 9:— రామ్ స్వర్ణాద్ వాల్టాగారు దండెనగర వాస్తవ్యులు బిరుదొసంగి యొసంగిన గౌరవమును బడసి యిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. పక్షభేదములను పాటించక ప్రతివారును శాంతిసంస్థాపనకై పాటుబడుటయే ముఖ్యోద్దేశముగా నుంచుకొనవలెను. కాని పదిమందిగూడ ఆలోచించువారికి మాటలు జెప్పుటకువలె. వ్యత్యాసము తెలియగలదు. శాంతిరక్షణము, సహకారము వీనియర్థమేమి? ఈమాటను చేపూరునట్టి విధాన మేర్పరుచుట దుర్లభమని బాగుగ వివర్ణించువారు చెప్పగలరు. కాని అవకాశ మున్నంతవరకు సేన శాంతిస్థాపనకు పునాదివేయ ప్రయత్నించెదను. ఊరక చెడాలో చలత్తో కాలము వృధా జేయువాడు బుద్ధిమంతుడుగాడు. వాడు బద్ధ కిష్టియగును.

జార్జియాలో పోరాటము

కాస్టాంటినోపల్, సెప్టెంబరు 10:— కాకససు, రాజ్యమునందు జార్జియాలో సోవియట్లు ప్రభుత్వ వైన్యములకును ట్రాన్స్ కాకేసియా రైల్వే అధికారులకును తీవ్రమగు పోరాటము జరుగుచున్నది. కాకససు అంతటిలో సైనికశాసనము అమలు జరుపబడుచున్నది. ఇంకను విప్లవము ప్రారంభమైనకాని పోల్కు సోవియట్లు వైన్యములు బోయి కాపురుగాయన్నవి. బాటమునందు పలువురు వధింపబడిరి.

భూగోళసంచారము

వాషింగ్టను, సెప్టెంబరు 10:— విమానములపై భూగోళ సంచారమునకు ప్రయత్నమైన అమెరికనుల నేడిచ్చుటికివచ్చి అధ్యక్షుడు కూలిడ్జిగారిచే సత్కరింపబడిరి.

జ్వరహరి

సీసా 1-3 నెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

జ్వరహరిని అయిదుపూటలు నీరింపిన కట్టు విడుపు జ్వరమును చలి పురాజ్వరములు పెంకలగు నీరు పై జ్వరములు బాగున అప్పుకాంజనము డిహ్ మదరాను - బొంబాయి

సకలత్వలాగారి ఎన్నికలు

మదరాసు, సెప్టెంబరు 10. వై.యం. సి. యు. బిల్డింగ్
 గులో యీ నెల 12 వ తారీఖు శుక్రవారం 5 గంటలకు
 కేంద్ర పరదలసమీపయనిధి కార్యనిర్వాహక కమిటీ సమావేశ
 మగును.

రాకపోకలు:—గౌ|| టి. ఎస్. శివజ్ఞానపిళ్లైగారు
నిన్న రాత్రి చింతలదేవిలో పశువులకాల జూడబోయిరి.
గౌ|| గ్రహమగారు, మేజరు హేలుగారు, మార్షగారు
నిన్న చెన్నపురి వీడిపోయిరి.
(పెసిడెన్సీపోస్టాఫీసును సి. ఆర్. కాంబెలుగారు నేడు
దయము చెన్నపురివచ్చిరి.

మహమ్మదీయ ప్రచారకుని ఉపన్యాసములు:—
 క్వారీసర్ప రాజుహుస్సేసుసాపేలుగారు మహమ్మదీయ
 ప్రచారకలు అపీఘరునుండి నేడు చెన్నపురివచ్చి 68 శంభుదా
 నువీధిలో విడిసీయన్నారట. వీరు (1) ఇస్లాముమతసందేశము,
 (2) ఇస్లాముమతము, (3) ప్రపంచమున అవశ్యకత, (4) కొరాను
 మార్చి ఆంగ్లమున మూడుఉపన్యాసముల నొసంగెదరు. ఉర్దూ
 భాషలోగూడ మూడుపన్యాసము లొసంగెదరు. ఎవరై నఖోరి
 సహో మతవిషయములగుర్చి మహమ్మదీయతదరకుగూడ ఉప
 న్యసించును.

రేపు 5 గి|| యామాబుహుస్సేనుగారి అధ్యక్షతక్రింద
జక్రయ్య ఒపేరాహాలనందు ఉద్ఘాటనలో ఖురానుగూర్చి
ఉపన్యసించుదు.

పసు గ్రేడు పరీక్షా ఫలితములు

(1924 ఏప్రిల్ నెలలో జరిగినవి)

1, 4, 6, 7, 8, 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21,
24, 26, 32, 33, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 47,
48, 50, 51, 54, 57, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 69,
70, 71, 73, 74, 75, 77, 82, 83, 87, 91, 92, 93, 94,
98, 103, 107, 110, 115, 116, 117, 119, 121, 126,
127, 128, 129, 130, 131, 134, 135, 136, 140, 141,
146, 148, 150, 151, 152, 154, 157, 161, 163, 165,
170, 172, 173, 176, 178, 180, 182, 184, 185, 186,
187, 188, 189, 192, 199, 204, 205, 208, 210, 214,
218, 220, 221, 224, 226, 230.

అంధరాష్ట్రీయసభ

ఆహారసంఘమువారి కొకనలహా

(సి. వి. రంగం శాస్త్రి)

మదరాసులో ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ జరుగునపుడు అంతరుప్రసిద్ధులు కలిసి ఒకకోశాన ఆరగంటగాని గంటగాని రాత్రిముత్రిప్పటను జరుపవలెను. ప్రతినీధులు తమరాత్రిములను వెంట గొనిరావలెను. వట్టి కబురులుకన్నను తీర్మానములకన్నను యియ్యది ఎక్కువ ప్రయోజనకరము. కొందరు సభ్యులు నవక లేమనియు వడికిననూలును కొని ఖద్దరుబోడ్డును పంపుచున్నారనియు వ్యాపించిన వదంతిని పోశోరీలుట కియ్యది యొక సాధనముగాకూడ నుండగలదు. ఆంధ్రజిల్లాల నుండి వచ్చినవారిలో సభ ప్రథమదినమునగాని రెండవదినమున గాని వడకుటలొ పోటీపరీక్ష నేర్పూటచేయవలెను. నేను బంగారు వెండిపతకములనుగాని ద్రవ్యములుగాని బహుమతుల నివ్వదలంచినాను. ఉత్తీర్ణులైన మొదటి 5 సురకు 25, 20, 15, 10, 5 రూపాలు చొప్పున నివ్వగలను. తమతమ రాత్రిములను దెచ్చుకొనవలెను. వడకుట ఒక గంటకాల ముందును.

తెను ముట్టడింపబడుట

వాహినీల క మణిము

సిష్టా, నెప్ట్యూను 9:—హెడ్ జాజ్ ప్రాంతములో
 ప్రేమును పహాచీలు మట్టడించి ఆక్రమించుకొనిరనియు హాఫీ
 మైటు ఆ పహాచీలపై తినివేయబడినదనియునా ర్థాలు సిష్టాకు
 చేరినవి. (అ.పె)

“స్వరాజ్యభవనం” పాలకొండ

శ్రీ భాస్కర భట్ట హనుమచ్ఛాస్త్రిగారు	రు	1.0-0
శ్రీ దువ్వూరు కామేశంపంతులుగారు		1.0-0
శ్రీ పూసపాటి భాస్కరరాజుగారు		1.0-0
శ్రీ చెలికాని వెంకట్రావుగారు (పెంట)		1.0-0
శ్రీ నల్లూరి బూసన్నయ్యగారు		1.0-0
శ్రీ చెలికాని రంగనాయకులుగారు (బొడ్డురు)		0.8-0
శ్రీ కొంటిరి జనార్దనరాయంగారు-చెండవపా		0.8-0
రాజం లిల్లకాసులు		1.12-0

వాగ్దానములు కల్పిన మొత్తం	7-12-0
లోగడ వాగ్దానములలో వసూలు	9-8-0

అంతా మొత్తము	17.4.0
మనిషిగారు మొత్తం (కమిషన్ కల్పి)	15.4.0

అంతా సుతము 17.4.0

2) 15.4.0

ಗಾಕ ಪಾಠ 2-0-0

విశాఖపట్టణంజిల్లా పాలకొండతాలూకా తాలూకాదు
శ్రీయుత గాంధీదాసు కాళహర్ష కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు.

పు నర్సిరాజు ము

తిరువాన్మూరుదొరతనమువాటి సదుపాయములు

తిరువాన్కూరు, సె.పెంబరు 9:—550,000 రూపాయ

లు ప్రత్యేకముగా వ్యవసాయపు పునర్నిర్మాణము కొరకై చేరు
గా సంచలనపెంచని తిరువాన్కూరు దొరతనమువారు ఉత్తరపు
చేసినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ క్షేత్రములో రెండులక్షల రూపా
యల్పస్వవసాయ పునరుద్ధరణముకొరకు పరపతిసంఘములకు బడు
లియ్యబడును. లాండుయింప్రూపుమెంటు అగ్రికల్చరల్ లో ఏ
లక్షలున్న యిచ్చుటకు యేర్పరుప బడినది.

ఈసందర్భములో పంపబడిన అధికారప్రమరణములలో నిట్లు ఉన్నది:— “వరదలవలన నాశనమైన భాగములనుండి బదుళ్లకొరకు పంపబడిన రైతుల దరఖాస్తులు సానుభూతితోడను తేవాస్సీలుదారు లందరు జూడవలయును. అన్ని దరఖాస్తుల కంటైన వ్యవసాయదారుల దరఖాస్తులు ముందుగా జూడవలయును. అప్పటికిని విధానమును రైతులకు చెప్పిరూల్పు ఆచరణవిక్రీలి సానుభూతితో అధికారులు ఉపయోగించవలయును. బాధనివారణకు వెంటనే అప్పులుఅధికారులీయవలయును. అధికారుల పగమందుంచిన సామ్యు చాలకపోయినయెడల వెంటనేవారు మఁకొంతసామ్యుకొరకు వారు ప్రాయవలయును. తనఖాతస్తి చాలనియెడల యెంతవరకు ఆస్తి చాలునో అంతఅప్పు యివ్వవలయును. గాని దరఖాస్తు అధికారులు ప్రోసీవేయరాదు. రూల్సు ప్రకారము పశువులు విత్తనములు వ్యవసాయమునకు కావలసిన వడ్లుకొనుకొనుటకు నుపాధి పోయిన యిండ్లు కట్టుకొనుటకును భూమిమీదగాని యింటిమీదగాని జామినమీదగాని బదుల్లయిచ్చుటకు అక్షకాశ మీయబడినదని అధికారులు గుర్తింపవలయును. ప్రస్తుతక నిర్ణయములలో ధల వొందరైతుల సదుపాయముకొరకు అప్పుతీర్చుటకు మొత్తముగానియ్యనక్కరలేకుండ అప్పుడప్పు డిచ్చుటకు వీలకలుగ జేయబడినది.

ఒక అద్భుతము

దొంగ పోలీసువానిని రివాల్యూరుతో ప్రేల్చుట

బాంబాయి, సెప్టెంబరు 10:—కీర్తిమూర్తిస్థానం ఒక
అద్భుతమైన చిత్రము నేటి ఉదయమున జరిగెను. దొంగతనము
నేయుచుండగా చూచిపట్టుకొనుటకు ప్రయత్నము చేయబో
యిన ఒక నర్తకియును పల్లెటూరు దొంగవాదొకడు రివాల్యూరుతో
రెండుసార్లు ప్రయత్నించెను. కొంతమంది పోలీసువా రక్కడను వెంటనే
రాగానే దొంగపాఠిపోయెను, వారిచే తరుమబడినదొంగ పేల్చు
ట ప్రారంభించెను గాని గురితప్పిపోయెను. తుదకు దొంగ
పట్టుబడెను. పోలీసువారు వెనుకగా వానివద్ద ఆరుగడులగ
రివాల్యూరును 25 రూపాయలు ఉంచెను. (ఆ.పె)

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

అంధక, సెప్టెంబరు 11:—త్యాటర్స్ కార్మికపక్షము
వారేకగ్రీవముగ సకలత్యాలాగారిని ఎన్నుకొనినశివస జాతీయ
కార్యనిర్వాహకసభనుమారు త్రొక్కివెట్టుట పాటిగాదని
పోర్టుబాలు కార్మికపక్షముమారు ప్రకటించిరి. రాయబారుల
మాటలను ఈవిషయమై ప్రతిపక్షం నిరాకరించుట వ్యాయనిరుద్ధ
మనిరి.

చీవాకలహము

॥ (ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

అంశం, సెప్టెంబరు 11:—చంగ్గోలిను గూర్చి తమ సైన్య మలను పూర్తిగ సమర్థము చేసెనని తెలియుచున్నది. వీరు మంచూరియ నుండి దుర్గుంజు వరకు, ఆధునిక ఆయుధములతో చింగ్గోలి గ్రామీణులను 150000 మంది గలరల.

ఇండియా హాయ్ ముత్రి

(అంధసత్విక ప్రత్యేకతంతివార్త)

బండ్ల, సెప్టెంబరు 11:—సద్ ఆశ్రమ హాస్తిశిలాగా
 రిఫ్టానే డిప్యూటీ ఇండియాసహాయమంత్రిగి సద్ మామ్రం నేట
 సుగారు నిజమించబడిరి.

స్వామ్యుల్ పిండైబరు ప్రివర్ణుగాను ఒక అస్పింబు
సహాయమంత్రిగను ఇండియాకార్యాలయపు లేఖకుడుగను నియ
మించబడిరి. టాంకిన్సుగారిని ప్రయోజేలు సెక్రెటరీగ రివర్డు
గారు నియమించిరి. (అనంతూర్)

ఒక కూరకృత్యము

కూనూరు, సెప్టెంబరు 10:— నిన్నటిసాయంత్రము మిశ్రమ హిల్లువద్ద దారుణముగా కొంతమంది కొట్టుబడతే నారాయణ స్వామిని లాల్ ఆసుప్రతిలోనికి కట్టుకట్టుకట్టే తీసికొని వచ్చిరి. కూనూరు పారిశుధ్యసంఘపు సీటికనుగుమిద నితకు ఓమరు సీరు నారాయణస్వామి తాత్రి ఎనిమిది గంటలప్పుడు కూతుళ్ల తోడను భార్యతోడను కూడ్చుండి మాటాడుచుండగా బలిసమృ ఏడుగురు మనుష్యులు దుడ్డు కర్రలతో వచ్చి ఆతని కుక్కయొక్క కుక్కడనున్నదని అడిగి రట్టయింటిలోలేదని జవాబియ్యగా వారాతని మోడిరట్ట. యింటిలోనివారు కేకలు వేయుడలతోడనే యీదుష్టులు పారిపోయినట్లు విచారణవలన తెలియుచున్నది. కొట్టినవారిని బట్టుకొనటకు మోటారుకారు తోలుకొని వెంటడించిరి. యిప్పటివర కెవ్వరిని పోలీసువారు బంధించలేదు. చాకచక్రముగా పోలీసువారు విచారణలు సల్పుచున్నారు.

ఏలూరు మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

నెప్టెంబర్ 10:— ఈ సంవత్సరము భాగ్యమును
 మృగసింహా కార్తిక శ్రావణములు 7 కిటికి 25 తేదీని జరుగ
 వలసిన ఎన్నికలకు నిన్నసాయంత్రము నామినేషను చేయబ
 డెను. మొదటి వార్డుకు 10 మంది నియమితులున్నారు. వారిలో
 నలుగురు జిప్సిన పార్టీవారు. డాక్టరు కోనా సరసిం
 హారావుగారు 2 వ వార్డునకు పూర్వపు జిప్సిన పార్టీ సభ్యుని
 తో పోటీచేయుచున్నారు. 3 వ వార్డుకు వుళ్ళు నారాయణమూ
 రిగారు పూర్వపుసభ్యుడు. లక్ష్మీకెట్టి ముబ్బారావు గార్లు
 పోటీ చేయుదురు. 4 వ వార్డుకు దుగ్గిరాల ప్రసాదరావుగారును
 పూర్వపు సభ్యులగు షేకు ముహమ్మదగారితో పోటీచేయుదురు.
 5 వ వార్డుకు పకిలు సీతారామయ్య డాక్టర్ శర్మ కొర్రపాటి
 లక్ష్మీనారాయణ నెంట్రిప్రగడ మాణిక్యమగార్లు నామినేషన్
 చేయబడిరి. మొదటి ఇద్దరును పూర్వపు సభ్యులే. శర్మ లక్ష్మీనా
 రాయణ గార్లు తమనామినేషను కాగితములలో వార్డు నెంబరు
 వేయి మరచిపోయిరి. శర్మమగారు విచారణ జరిపి నామినేష
 నుల నంగీకరించిరి.

గ హ ణి. మ్మా త్ర లు

20 మా. 30 జులై 1-8-0-8-0

రక్త రేచనములు, బలకవిరేచనములు, జిగటవిరేచనములు, అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, వెంటదలగునవి ఈ మృతలయ మూడుపుటలు కేవలించిన రోదన నిలిచిపోవును. పిత్తిని పిల్లలకునాడ వాడవచ్చును. వెంటనే నూరి మిచ్చును. అమృతాంజనం డిపో, మధురాను - బొంబాయి.

లివిచారణసంఘసూచనలు

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్జునుగారు అంగీకరింపవలెనని భారతశాసనసభలో సుపపాదించుట

పండిత మోతీలాలు గారి సవరణ

సీన్, పెట్రెంబరు 10:—కేసు ప్రేక్షకుల స్థానములు క్రిక్కిరిసిపోయెను. కారణము లీనివేడికపై నేడు చర్చజరుగు నని అందరూ అత్యంతముతో వచ్చిరి. ప్రేక్షకులలో సర్వము ఉద్యోగులు చాలమందిగలరు. డిపార్టుమెంటుల ఆఫీసరుల స్థానములు ముందే పూర్తిగా ఆక్రమింపబడినవి.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్జునుగారు లీనివేడికయందలి నూచనమును బహుశా అంగీకరింపవలెనని కోరుచు గంభీర పటుతో పవ్యాసమును గావించిరి.

ఒక కొత్తసభ్యుడు ప్రమాదమునకు గురైనాడు. ప్రశ్నోత్తరములలో నొక గంట సరిపోయెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

సర్ ప్రాజుచు నేనుభాషానికి (చేగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు క్రిందటిచూపుతో అంత్యమైన మూడుసంవత్సరముల లోను బెల్గాచిసానునందును పబ్లికేషన్ల తరఫున పాల్గొన్నందును వరుసగా 226, 109, 84 కొట్లాటలు జరిగినవి చెప్పిరి. ఈమూడుసంవత్సరములలోను వరుసగా 98,70,45 మంది చని పోయిరి. 80,30,9 మందికి గాయములు తగిలెను. 170,90,34 మంది కనబడకుండపోయిరి. ఇందు బాధజేందినవారు చాల మంది మహమ్మదీయులే.

రంగాచారిగారు డబ్లి మెంటరీ ప్రశ్న చేయగా సరిపాడు ప్రాంతవాసులకు ప్రతిసంవత్సరమున ఆయుధసంఖ్య యెక్కువగుచున్నదని (చేగారు చెప్పిరి.

అట్లు ఒక చోటనుండి మరొకచోటికి పెరిభాస యేర్పాటులు చేయబడెనా యని రంగాచారిగారు మరల నడిచిరి.

(చేగారు ఇది చాల పెద్దపనియనియు ప్రభుత్వము వారు చేతనయినంతవరకు జేయుచున్నారనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

భారతీయ ఐ. సి. యస్. ఆఫీసరుల సంఖ్య

సర్ పురమోత్తమ దాసుగారు ప్రశ్నింపగా హోం మెంబరు గారొక స్టేటుమెంటును ప్రకటించుచు 1861 లో 808 మంది ఐ. సి. యస్. ఆఫీసరులుండినవియు, భారతీయులెవరూ ను లేరనియు, 1887 లో 1077 ఆఫీసరులుండినవియు ఇందు ముగ్గురు భారతీయులనియు 1918 లో 1871 మంది యుండ 66 మంది భారతీయులుండినవియు 1924 లో భారతీయుల సంఖ్య 164 కు పెరిగినవియు చెప్పిరి. లిప్టలో చేర్చినఉద్యోగములగుడ జేర్చినయెడల 1880 ఆఫీసరులలోను 241 మంది భారతీయు లుందురు.

దక్షిణాఫ్రికా బొగ్గుమీద ప్రతీకారముగ పెక్కువసన్న చేయవలెనని భారతశాసనసభ గావించిన తీర్మానముపై ప్రభుత్వమువారు త్వరలోనే ప్రకటించెదరని సర్ భారల్లు ఇన్సు గారు సర్ ప్రాజు చున్న భాషానికి చెప్పిరి.

లీకమిషనుగూర్చి ప్రశ్న

రామచంద్రరావుగారంతట ప్రైవేటు నోటీసును బండ్ల ప్రశ్నపరంపరల నడిచిరి. లీకమిషనుయెడల నిచ్చిన సాక్ష్యమును భారతశాసనసభలో డెలుపవలెనని కోరినదానిపై నేమి జరిగినో డెలుపవలెనని ఆయన అడిగెను.

హోం మెంబరుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు భారతప్రభుత్వమువారు భారత శాసనసభాభిప్రాయములను భారతమంత్రికి చెల్పి యీ సాక్ష్యమును బహిరంగము జేయవచ్చునేమోయని యడిగినది చెప్పిరి. ఈకమిషనును నియోగించుటలో వారు సాక్ష్యమును ప్రకటింపవలెనని యొక్కడను లేదు. అటు లేకపోయినను సాక్ష్యము యొక్కకాపీని భారతమంత్రికి సమర్పించిరి. కమిషను సభ్యులకోరిక ప్రకారము ఆయన ఆసాక్ష్యమును ప్రకటింపకుండుటకు తీర్మానించు కొనెను.

ఎకమిషనుగాని సాక్ష్యమును ప్రకటింపకుండునకార మిచ్చుటకు ముందేపడైన ఆచారముండేనేమో (చేగారు యని రంగాచారిగారు రడిగిరి.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్జును గారు రాయలకమిషను నియోజనపత్రమును దయారు జేయుమిషనును కనీసం చెల్ల యనే తెలియదని చెప్పిరి.

సర్వసుఉద్యోగుల విజ్ఞప్తులు సభ్యులకు పంపినవాని భాగములుగాకుండ భారతశాసనసభ కింకను డెలుపునదేమైన గలదా యని రామచంద్రరావుగారుడిగిరి.

హోం మెంబరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల ప్రత్యుత్తరముల ప్రకటింపబడెనని చెప్పిరి. అసాం మద్రాసు శాసనసభలలో అంగీకరింపబడిన తీర్మానములకాపీలు భారతప్రభుత్వమునకు వచ్చినవిగూడ ప్రకటింపబడె నని చెప్పిరి.

పండిత మోతీలాలు గారు కమిషను నియోజనపత్రమును జదివి అందు కమిషను సంపూర్ణముగ విషయసంగ్రహణము జేయ వలెనని యొప్పుటలు జెప్పి యీమాటల కర్థములో కమిషను సాక్ష్యమును ప్రకటింపవలెనని లేదాయని యడిగిరి.

ఇది వారివారియభిప్రాయముబట్టి యుండు నని హోం మెంబరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

జిన్నాగారు:— లీ నివేదికముగాక యీసభవారి కాధారము లింకేమైన గలవా?

సర్ అలెగ్జాండరు:— మీకు కావలసినంత సామగ్రి చేయవచ్చును.

సర్ పురమోత్తమదాసు:— సాక్ష్యమును భారతమంత్రికి పంపుటకు ముందు భారత ప్రభుత్వమువారు దానిని పరిశీ లించిరా?

సర్ అలెగ్జాండరు:— లేదు.

సర్ పురమోత్తమదాసు:— అట్లయిన ప్రభుత్వమువారు సాక్ష్యమును జూడకుండానే యీనివేదికపై నిర్ణయమును బడ సిరా?

సర్ అలెగ్జాండరు:— ఇందులకు పూర్వసాంప్రదాయ ము లేనియో గలవు.

రంగాచారిగారు:— ఏమైన చెల్వెదరా?

సర్ అలెగ్జాండరు:— నా కనేకము తెలియదు. కాని అన్నియు జూపకమురావు. భారతప్రభుత్వమువారు బాధకమి ట్టిసాక్ష్యమును జూడకనే నిర్ణయమును బడసిరి.

సర్ జేసీలు బ్లాకెలు:— ఇంచితేపు కమిటీ సాక్ష్యము గూడ నంటే. ఈకమిటీవారు అసభికాసాక్షి నొక్కరినైనవిచా రింపలేదు. వారేవిషయములచెల్పికో అన్నియును భారతప్రభుత్వమువారివద్దగలవు.

సర్ భారల్లు ఇన్సు:— (సర్ పురమోత్తమదాసును జూచి) ఇంచితేపుకమిటీ ప్రభుత్వనేపట్టుగాని రెయిల్వే ఏజెంట్లను విచారింపలేదా?

ఈసమయమున అధ్యక్షుడొడ్డుపడి యీవిషయమై యింకను ప్రశ్నలుడుగకుండ అపివేసెను.

మాంబు గొమరీ రైలు ప్రమాదము

రామచంద్రరావుగారు యీమధ్య మాంబుగొమరీవద్ద జరిగిన రెయిల్వేఅపాయమునుగూర్చి ప్రశ్నింపగా సర్ భారల్లు ఇన్సుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆచనిపోయినవారి బంధువుల యెడ ప్రభుత్వసానుభూతిని చెప్పిరి. ఈ విషయమై విచారింప నియమించిన ఆఫీసరు ప్రథమనివేదికను ప్రభుత్వమువారికి జే రెను. అంత్యనివేదికమునకై వా రెదురుజూచుచున్నారు. ఇందు 97 మంది చనిపోయిరి. 105 మందికి గాయములు తగిలెను.

ఈ విచారణలో అసభికారసభ్యులనుగూడ జేర్చవలె నని పండిత మోతీలాలు గారు నూచించిరి.

ఇట్లు చేర్చుటవలనగల్గు లాభ మేమియుగాన్పించుటలేదని వాణిజ్యాంగకాశాసభ్యుడు చెప్పెను.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్జునుగారంతమాత్రాటిట్టి ఓల్లు పె లెట్ట కమిటీ నివేదికను ప్రకటించిరి.

అంతట విదేశ మూలధనమును భారతదేశములో పెచ్చించు విషయమై విచారింప నియమింపబడిన కమిటీయందు పనిజేయుటకు వల్లరు సభ్యులయొన్నికలు జరిగెను. ఫలితము జివన డెలుపబడును.

కమిషను సూచనలు న్యాయములైనవి?

లీకమిషనును నియోగించుటలో భారత శాసనసభ కోర్కె ప్రోసీదేయబడెనని యెట్టిత్యవమును లేకుండ యీ నివే

దికమునుగూర్చి చర్చింపవలెనని సభవారిని గోరుచును, ఆనూభ సల అత్యంతము ఖ్య ఫలితము ల జూపు చు ను అనే స కా ర్ ణ ము లు న్యాయముల ని నిర్దా పించు చు ను సర్ అలెగ్జాండరు మడ్జునుగారు పక్కాగంట నేపు చూట్టాడిరి. లీకమిషనునూచనలు యెదురుదిగుగనని భయ ముతో భారతశాసనసభవారికి ప్రతిహేతుముగ నుండెను. లీకవే దికను జూతినయెడల యిట్టిభయమునకు కారణ మేమియు గాన్పించదు.

సాక్ష్యమును ప్రచురింపుడు

సర్ అలెగ్జాండరు తీర్మానము నుపపాదించుటకుముందు ఆసభికారసభ్యులు కమిషనుపుచ్చుకొన్న సాక్ష్యమును ప్రచురిం పవలెనని ఆయనను పట్టుబట్టిరి. హోం మెంబరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యీకమిషనుసాక్ష్యమును ప్రచురింపవలసరములేదని భారతమంత్రిచెల్పినవియు, భారతమంత్రిగూడ సాక్ష్యమును డెలుపకుండనుండెడిదనియు జెప్పెను. భారతప్రభుత్వమువారే సాక్ష్యమును జూడలేదు. ప్రభుత్వవిధానమును శరస్వరించు నధికార ముకమిషనుకీయబడలేదనియు, త్వరలోనే ప్రభుత్వ విధానమునందు సంస్కరణములుజరుగునని వారికిచెల్పినవియు హోం మెంబరుగారు డెలియబచిరిరి. కమిషనుసభ్యులనిష్పాక్షిక విభాగతత్వమును నూచించుచు వారందరూ ఏకాభిప్రాయము నే తెల్పుదరని తలంప లేదనియు యేకాభిప్రాయము చెల్లినపు డు యెవ్వరును వారనిర్ణయముల ప్రాముఖ్యమును కాదనబాలర నియు హోం మెంబరు గారు చెప్పిరి. తృప్తిగల్గి శ్రద్ధతో సమర్థత తో చనిజేయు సర్వము ఉద్యోగులుండుట ఆసభసమనియు వా రు లేకున్నయెడ నెట్టి ప్రభుత్వ నిర్మాణమైనను ఒక్కోజయి న జాలదనియు సభవారి కాయన నచ్చజెప్పెను. ప్రభుత్వవిధా నమునందున్న కళంకమును తదాచరణమౌతు లగు సర్వము ఉద్యోగుల కంటగట్టెదాడు.

సర్వసులపై అధికారమును నిర్ణయించుటలో కమిషను వారు వానిపై అధికారము రెండుకాళ్లలోను పాలనమునందు యెవరియెడ బాధ్యతగల్గి యుండవలెనో వారికుండవలెనను భా ంముతో నుండిరి. భారతశాసనసభలయెడ గాని పార్లమెంటు యెడగాని బాధ్యతలేని భారతప్రభుత్వమున కీఅధికారము ని చ్చుట బాధ్యత యేమియులేని సంస్థకెప్పుడు యగును. ఇంతేగా క యిట్లుచేయుటవలన మరల ప్రైవేటవారిని జేర్చుకొనుటకెట్లొంది గల్గును. కొన్నిసర్వసులకు రాష్ట్రపరముల జేసినపుడు వెంటనే పబ్లికుసర్వసు అట్ట ఒకటిజేసి పబ్లికుసర్వసు కమిషను నొకదా నిని నియమించి రాజకీయ వివాదాలలో వారిపై ధ్వజమెత్తకుం డ రక్షింపవలయునని ఆయన గట్టిగ జెప్పెను.

బ్రిటిషు రైక్రూయిటుమెంటు ఆపితే

భారతీయులను జేర్చుకొను నూచననుగూర్చి మాటాడుట ఆ సంఖ్యలను జూడ ఆశ్చర్యము గల్గెనని ఆయన ఒప్పుకొనెను (బ్రిటిషువారలను ఉద్యోగములలో జేర్చుకొనుట పూర్తిగా నాపివేయవలెననికోరబడెను. అట్లు ఒకసారి చేసినయెడల మరల నింకొకసారి జేర్చుకొన మొదలిడుట సాధ్యము గాదనియు, ఒక్క సారి యిట్లా చేసినయెడల బ్రిటిషు ఆఫీసరుల డిగ్గర మించెదరనియు ఆయన హెచ్చరించెను. కమిషను నూచించిన విధానముప్రకారము నాలుగు నుసీరియరు సర్వసులకును సంఘము నకు 45 మంది బ్రిటిషు ఉద్యోగులను జేర్చుకొనవలయును. బ్రి టిషు ఆఫీసరులు 120 మంది సింఘను పుచ్చుకొనవలెను. ఇట్లు మానివేయుటవలని ఫలితము రానీయు మని కొందరనవచ్చును. కొందరు దుఃఖింపవచ్చును. బ్రిటిషు జాతియు, బ్రిటిషు సా మ్రాజ్యమును బ్రిటిషు రైక్రూయిటులను బ్రిటిషువారికి ఉద్యోగ ము లిచ్చునదేకేముతోనే యిట్లు చేయుచున్నట్లు నూచింప బడెనా యని ఆయన అడిగెను. జాతిభేదములగూర్చియు రాష్ట్రముల భావములగూర్చియు ఆయన ప్ర సంగింప గో ర లే దు. కా ని క మి ష ను నూ చ న య ప్రకారము జూడ ఎంతవరకు సంతక్షణ మేర్పడ గలదో తేలేదని ఆయన చెప్పెను. వివిధజాతులకు సర్వసులలో నుండ గల భాగమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు లోచించుచున్నారు.

ఆర్థికసూచనలు

కమిషనువారు ఆర్థికవిషయముప గావించిన సూచన లలో వారికి రెండుద్దేశ్యములు గలవు. ఇవ్వకు సర్వసులలో నున్నవారికి సౌకర్యము జేయుటకటియు, సర్వసులలో జేరు టకు ప్రోత్సాహము గలుగజేయుట మరొకటియు. ఆయన సర్వసు ఉద్యోగులు తీత మెక్కువ కావలెనని కోరినవిషయ మునుగూర్చి సవిస్తరముగ చెప్పెను 1919-20 లో ఆలస్యముగ

నైనను చేసిన సమర్థము మాత్రముతో పాటేపోయెనని చెప్పెను. ఏదేమిటనంటేను స్వర్గము ఉద్దేశముగా పోకగర్వములకై యెదురుజూచుచుండిరి. వారి కెక్కువగ పరీక్షజేసిరి. ఇప్పుడు వారి కిప్పుడది చాలకాలముక్రింద నియమపరిపాదియు సర్వము లనుబట్టి ఆలోచించినదియై యున్నది. వారు మాత్రమేధానము ప్రసూరించి యుండుటకై యీ విధముగ బహుకరింపబడగోరి రను అపవాదు సత్యముగాదు. ఓమమసీల జీతమునంతను పాను లతో నియతముజేసి వేతనము నభివృద్ధిజేయ కమిషను సూచన లను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

పాలకొద్దోగములం దున్న ఆఫీసులకు సౌకర్యము జేయు విషయములందు వారు ఇండియన్ కమిషనరుల ప్రత్యేక కాఫీప్రాయముల ప్రోసివేసి నెలకు రి వేలవరకు సంపాదించు చున్నవారికి సౌకర్యములు చేయుటకు మధ్యమార్గముగ ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. ప్రయాణ సౌకర్యము లీ స్క్రిములో ముఖ్యమైనవి. ఇది వివేరితమైన దేమియునుగాదు. అన్యచేసెం తెడు సర్వముల పెన్నులవలనగూడ నింతే. గవర్నరు ఎగ్జిక్యూ టివు కాన్సిల్లరు తనివరకు వచ్చు వి. కి. యన్. ఉద్దేశిగి పెన్ను నెక్కువ జేయవలెనను సూచనను కొట్టివేసిరి అంద రును నవ్వగా ఆయన ప్రకటించెను. ఆర్థిక ఫలితములనుగూర్చి కమిషనువారు వేసిన అంచనాలు సంక్షేపముగ నుండెనని ఆయన యింకను జూపెను. భారతీయు ల నెక్కువ జేయుటలన సంకల్పమునకు తెండుటకై మైగా విశేషమును గాని పిదప వెలుగును. భారతీయుల శీతమును తగ్గింపరాదని ప్రభుత్వమువారు కమిషను సభ్యులలో నేకభేదించిరిగాని యీ విషయ మింకను విచారించబడును.

ఈదశ ముగించుచు మంచినమధులను ఆంగ్లేయులను సర్వి నులో జేర్చుకొనుట అవసరమని ఆయన గట్టిక జెప్పెను. ఇప్పు డ్యుకావలసినంతమంది సంఖ్యవచ్చుటలేదు. కాని కమిషను సూ చనలంగీకరింపనెడల క్రొత్తవారు బైటికివచ్చెడ రని ప్రభుత్వ మువారు లీప్రభుత్వతో నంగీకరించిరి. ఇంగ్లాండులో ప్రజలు యీ సభ్యులని చర్చలఫలితముల గనిపెట్టుచుందురు. ఈ సమయ ము చాలగొప్పదనియు, సభ్యులైనయనకాశమును బాధ్యతయు చాల ఎక్కువైనవనియు ఆయన భావించెను. ఆర్థికముగ చాల విశేషములను చేయబడెనని వారు వినియుందురు. ఇట్టివి ఆ ర్థికముగనే గాక మరెంతవరకును ముందుగూడ ముఖ్యమైనవి ఉపద్రవకరములైనవి జరిగెను. (దీర్ఘ హర్షము.)

పండిత మోతీలాలు సవరణ

భారతరాజనసభ ఫలాహారానంతరము సమావేశమైనపుడు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నేపథ్య బిల్లుపార్టీ పక్షమున లెన సవరణ నుపపాదించి సెక్ డ్ జాబంటు మరెయిక దానిని నివరించుచు అవి యెట్లు న్యాయముతో జేప్పెను.

అసలే చర్చింపరాదు

ఈకమిషను నడ్డన్నకొద్దియు భారతదేశముమెడజాట్టిన విధముజూడ అనివేషికము నేమాత్రమును పరిశీలింపనేరారు కా నితరుకుపూర్వముండిన మంత్రిసర్వము చేసినపనికి కార్మికప్రభుత్వ బాధ్యత వహించబాలుగాన ఆయననివేషికసంతయు జాగ్రత్తగజదివి దానిని పూర్తిగ ప్రోసివేషించవలెనని నిర్ణయమున కుపచ్చెను. “నివేషికను అంగీకరించుట భర్తృమనియు, ఆర్థిక మాచనలను దాదాపుగ నంగీకరించుట యుక్తమనియు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన అభిప్రాయమునందలి మాటలనుజూడ వారి రాజీని పూర్తిగ అంగీకరింపలేదని తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వము వారు విశేషములను లేమియు లేకుండ యేమాచనలంగీకరించిరి అయినను తెలియును. కమిషనులో భారతీయులకు ప్రాతినిధ్య మేలేదనియు, మితవాదులందరుగూడ కమిషనును బహిష్కరించినదియు ఆయనజెప్పెను. సర్వములందు తెల్లవారింఖ్యను దీసివేసి నల్లవారినితెట్టుట ఆయనకష్టములేదు. వారు ప్రభుత్వనిర్వహణమునకు ఏజెంట్లుగమాత్రముండవలెను. యూరోపియను ఆఫీ సరులుఇండియాలో మాబపుగనుండ కుండభాయంపేభాయిఅను కొనుకట్టుండవలయును. ఇప్పుడున్న వద్దతిమబపువద్దతిగనున్నది. కాన సె ల్టివేషయవలయును. ఇప్పటి కదితగదు. ఆయన సివిలుసర్వి నుతేమియునుఖండించి వారికి స్వాధికారములున్నటుల యేమి యును తెలుపలేదు. కాని యీమాచనలన్నిటికన్న ముఖ్యమైనది పాలనపుపట్టు విడువకుండుటగలదు. స్వరాజ్యము నిచ్చుకొనా వచ్చి బ్రిటిషుపాలనను అంతరింపవచ్చునప్పటికి యేమాత్రమును సంపాదించుకుండవలెనని ఆచెడ్డకోజారాకుండ బునాదులనుబల పరుపజూచుచున్నారు. కొన్ని సూచనలయిప్పుడున్న స్థితికంటె గూడ వెనుకకుబోవుచున్నవని సూచించుచు, ప్రయాణఖర్చులను భారతరాజనసభలో అంగీకరింపకుండ జేయుటయు, భారతప్రభు

త్వమువారునియమించిన ఉద్దేశములను మరల భారతమంత్రినియ మింపనలెననియుగూర్చుచు దెల్పినవిషయములకు ప్రభుత్వనిర్వాహము నకు అన్యోన్యసంబంధము గలవని పండిత మోతీలాలుగారు నొ క్కిచెప్పిరి. సంస్కరణములు ఉత్కృష్టమున కంటించిన జొల్ల గుర్తయ్యి ట్టుమువలె నుండెను తప్పమరేమియును గాదు. (నవ్వు) కొందరుదానిమీద నసలేస్వారిజేయవద్దనుకొనిరి. జేయవలెనను కొందరు సాఫ్టసముతో స్వారిజేయజూచిరి గాని అది నడవక పోయెను. వారు దానిని కదల్చగోరిరి. కానికమిషనువారు ముందుముగలను కొన్నింటిని దీసి వెనుకజెట్టిరి. ఇంకను గుర్తము నడువదు. (నవ్వు) పండిత మోతీలాలుగారు గంటన్నరసేపు మాటాడి హర్షస్వములు చెలరేగ మాట్లాడిరి.

ప్రభుత్వ సమర్థనము

పండిత మోతీలాలుగారు రాజీనామ ప్రయత్నంచినందు లకు సర్ చారల్సుఇన్సుగారు కృతజ్ఞుడై ప్రభుత్వమువారు రండుల కంగీకరింపజాలరని జెప్పిరి. సార్వభౌ ముడు నియమించిన కమిషనును గౌరవముగ సత్కరింపవల యును. ద్వంద్వవిధానము పనిజేయునా, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య వియోజవచ్చునా యనవిషయములనుగూర్చి, కమిషను విచారింప గోరలేదు. సర్వములశీలినిగూర్చి మాత్రము జేయవలసినపని జేసెను. ఇంతేగాక ప్రభుత్వయత్నశాఖలక్రింద సర్వములను మంత్రిలక్రిందికి వార్చినపుడు ఆ ఆఫీసులకు కొన్ని హక్కుల నియమలెనని సూచించినపుడు ప్రభుత్వనిర్వాహమునందు గూడ మాన్యులననకుని యుద్దేశించెను. ఈనివేషికయందలి గుణము లనుగూర్చి చర్చింపగోరనియెడల యీసభలో చర్చించి లాభము లేదని ఆయన అభిప్రాయము.

జిన్నాగారు ప్రస్తావించిన ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యీనివేషిక వలన ప్రభుత్వనిర్వాహాభివృద్ధి కెట్టియాటంకముండవని సర్ చారల్సుగారు రిఫ్లెప్రాయమునుజెప్పిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు పరిపాలనముయొక్క పునాదినిలోతుదియప్రయత్నించుచున్నారని పండితుడు జెప్పినమాటలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ఆయన యిట్లు జెప్పెను.

“భారతదేశమునకు స్వరాజ్యమువచ్చినపుడు ప్రభుత్వము వారు భారతదేశమున కొప్పజెప్పవలసినదొకటి ముఖ్యమైనది గలదు. అయ్యది బలమునుసమర్థమును న్యాయమును పట్టినసర్వము లేప్ప మరేమియునుగాదు. ఈనివేషికయొక్క ముఖ్యతయును లో నిదియొక్కటి. (అమితహర్షము.) సర్వములపద్ధతి యంత కాలమునుండు యేలనగా జీవించుట కర్హులైనవారే జీవించుట గాన. 1918 లో కన్వెక్షన్ల జీతములను జూచినయెడల ఆయనకు నోరు ఒకటేతీరున టి టును. (నవ్వు.) భారతదేశ ప్రభుత్వమును మార్చవచ్చునుగాని స్వపరిపాలనను గోరు భార తీయ వ్యక్తులను మార్చజాలక. భారతదేశమున కిట్టిప్రభుత్వ విధానమున్నను ఇండియను సివిలుసర్వి ను వంటిదొక టుండి జిల్లా ఆఫీసుజిల్లాలో ప్రభుత్వప్రతినిధిగ నుండి ప్రజాక్షేమము ను స్వముముగ జూచుచుండవలెను. యూనిటరీపద్ధతినే యుం చవలయును. ఎట్లయినను న్యాయక్రమముల పోషించుటకు బలమును సర్వములుండవలయును. భారతదేశమునందు వివిధజాతు లును మతములును గలవు. భగ్గునుపదార్థములుగలవు. కొందరు భారతీయులు బ్రిటిషువారిని సర్వినులో జేర్చుకొనుటను మాని నేయవలెనని గోరుటవలన బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఆలోచన నా నిమగ్నమైనది. నిమ్మజాతి ప్రతినిధులు కొందరు కమిషను యె టుట సాక్ష్యము నిచ్చుచు యూరోపియను ఆఫీసులు యెక్కువగానెలాగాని తక్కువగాగూడవని చెప్పిరి.

డాక్టరు లోహోకర్

జింబాబ్వె వైద్యసంఘమువారు మెడికలు సర్విసులపు నర్తిర్యాము జరుగనలెనని దెల్పిన యభిప్రాయమునే డాక్టరు లోహోకర్గారు బలపరచిరి. మెడికలు, వైద్యశీకు సర్విసు లందు భారతీయులనే జేర్చుకొనవలెనని ఆయనగట్టికజెప్పెను. మెడికలు శాఖయందు ఉద్దేశ్యముల జేర్చుకొను విషయమై హోంమెంబరుగారు జేసిన సూచన భారతీయులను జేర్చుకొన వలెనను ముఖ్యమాత్రమునకే విరుద్ధముగ నుండెనని ఆయన జెప్పెను. బ్రిటిషు ఆఫీసులకు కుటుంబములకు బిడ్డసహాయముం చవలెనని లీ కమిషనుగావించిన సూచన భర్తృగర్హముగను, ఆ చరణలో యెక్కువ ఖర్చుబెట్టునదిగ నుండెను. వైద్యశాఖలో కనీసముండవలసినంతమంది యూరోపియనులనుంచవలెనను సిద్ధాం తము వెనుకకు దీసికొని బోవునట్టిదగును.

అంతట సభ ఆపువడయబడెను. మరల రేపు సమావేశ మెనపుడు చర్చ ప్రారంభమగును. (అ. ప్రె.)

స్టేటు కాన్సిలు సమావేశము

ప్రావిడెంటు ఫండు శాసన సవరణపుబిల్లు అంగీకరింపబడుట

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 10:—నేడు స్టేటు కాన్సిలుసమా వేశము కొద్దితోనే ముగిసెను. మరల రేపు సమావేశమగును అప్పుడు అసభికారసభ్యుల తీర్మానములు చర్చింపబడును. నేడు ప్రోవీడెంటు ఫండు శాసనము యేమియును రిసవంతముగలేదు. యామ్మీను ఖానుగారు రి ప్రశ్నలనడుగగా నొక్కదానికిని సరియైన ఉత్తరువు లేకపోయెను. విదేశపు మూల ధనమును దీసికొనుటనుగూర్చి కేంద్ర శాసనసభకమిటి ముగ్గురు సభ్యుల నెన్నుకొను వని జరుపబడెను. ఫలితములు పిదప ప్రకటింప బడును.

ప్రావిడెంటుఫండు శాసన సవరణపుబిల్లు

క్రెరారుగారంతట ప్రభుత్వమునకు సంబంధించినట్టియు యితరములైనట్టియు ప్రావిడెంటు ఫండు శాసనమును సవరించి ఒకటిజేయవలెనను బిల్లు నుపపాదించుచు త్వరత్వరగా ముఖ్య విషయములన్నిటిని తెల్పిరి. సభ్యులెవ్వరనుగాని సవరణ నుపపాదించ లేకపోవుటచేత బిల్లు యెట్టిచర్చలేకుండనే అంగీకరిం పబడెను.

అంత అట్లమగు ప్రకటనముల ప్రయరించుట నణచి జేయవలెనను అంతర్జాతీయ సంఘసంఘనల నాచరణలో బె ట్టవలెనను బిల్లు యెట్టిసవరణలేకుండనే సభవారిచే అంగీకరిం పబడెను.

బిల్లును తయారుజేయుటలో సర్ డేవ ప్రసాద స ర్వాధికారిగారు రెండు స్పర్శసవరణలను సూచించిరి.

ఈబిల్లును తయారుజేయుటలో యిప్పుడు అదరణలోను న్ను శాసనమునుబట్టియే అనుసరింపబడెననియు, అంజేమియును సంక్షేపములు రాలేదనియు హోంసెక్రటరీగారు చెప్పిరి. కొన్ని ప్రయోగములను సూచించగా సర్ దిన్నావాచాగారు యీ అట్టి ప్రకటనములను ప్రభుత్వమువారు తట్టుకొన్నపిదప నేమి యొనని అడిగి పెద్ద నవ్వుబుట్టించిరి. కొన్ని సంవత్సరముల క్రింద ఓడరేపు అధికారులు కొన్ని అక్సీలప్రకటనముల బట్టు కొని పిదప బహిరంగముగ వేలంవేసి అమ్మరిని ఆయన జ్ఞప్తికి దెచ్చెను.

క్రెరారుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యీవిషయముల లోసాధారణముగ నవి నాశముజేయబడుననియు, కొన్ని కాపీలు మాత్రము అందుతగినకానియందు రికార్డుజేయబడునని విలుండ వనియు జెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

మెయిలురన్నరు మోదబడుట

25000 రూపాయలను దోచుకొనిరి

డక్కా, సెప్టెంబరు 10:—సోమవారం నాడు మేలు పందితీసికొని భాగవనకా గంజి పోస్టాఫీసునుండి నారాయన్ గంచి పోస్టాఫీసునకు బోవుచుండగా దారిలో మెయిలురన్నరు వద్దనుండి రు.25000ల రూపాయలవిలువగలయన్ ష్యూరు ఉత్త రములను దొంగలు లాగుకొనిపోయిరి. (అ. ప్రె.)

పాకీవాండ్ల సమ్మెకట్టు

జీతము వృద్ధిజేయమికారణము

మధుర, సెప్టెంబరు 11:—మధుర పారిశుధ్యసంఘము లోని పాకీవాండ్లందరును సమ్మెకట్టిరి. సంఘసభ్యుడుక్రీనివాస రావుగారు వారితోకలసి మాట్లాడిరి. పనివాండ్లకు జీతము పెంచుచేయవలసినదని పలుమారులు పంపిన పిటిషనులను మైమెనుగారు బుట్టదాఖలా చేయుటచే తాము సమ్మెకట్టి తిమిని క్రినివాసరావుగారితో పాకీవాండ్లుచెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

రంగూను, సెప్టెంబరు 10:—2552881 టన్నులవియ్యము రంగూనునుండి 1928 సంవత్సరములో ఎగుమతి అయ్యెను.

6250000 టన్నుల ధాన్యము 1928-29 సంవత్సరములో పండు నని ముఖింపువేయబడినది. కాని నిజముగా 5877848 టన్నుల ధాన్యముమాత్రము పండెను. వెనుకటిసంవత్సరము కంటె 566108 టన్నులు తక్కువపండెను. (అ. ప్రె.)

పోలీసు కాన్స్టేబులమీదనేరము

మంభోగం, సెప్టెంబరు 10:—పోలీసు పోడ్డు కాని స్టేటును కొట్టబోయినాడను నేరముమీద డివిజనులు మేజిస్ట్రేటు గారగు టి.గ్రీమగారివద్దపోలీసువారు డిప్టిమెంటుపోయిన 10 73 నెంబరు కనిస్టేబు మీద చార్జీయిచ్చిరి.

గౌరుగారిబిల్లు దేశమునకు
లాభము తెచ్చును

డాక్టరు గౌరుగారు హిందూసామ్రాజ్యసభలో 1924 సంవత్సరము ఫిబ్రవరినెలలో పెట్టినబిల్లు (యంతికి పడునాలుగు గుయ్యెంట్ల చానిదే భర్తసహవాసము కూడదని, అందుకు వ్యతిరేకముగా నడచిన భర్తకు తల్లిదండ్రులకు శిక్ష యనియు మొదలగు సంగతులుగలది) దేశమునకు కీడు తెచ్చుననియు, ఆబిల్లు వుండ కూడదనియు న్యతిరేకాభిప్రాయాలు పత్రికలయందు తమ అభిప్రాయములను వెదజల్ల మొదలిడిరి. దేశదృష్టినిపరిశీలించి దానిని నిర్మూలముచేయు తలంపుతో యాబిల్లును చట్టముగా మార్చించవలెనని తలపెట్టి బిల్లును ప్రవేశపెట్టిరేకాని, పునరర్థప్రకాశికలో వ్రాసినట్లు యంతిమణుల మనంబులను పోలీసువారిచేతిలో వుంచునట్లు వారు తలపెట్టలేదు. మలప్పుడుకూడ యాబిల్లును కొనియోగించు యిట్టివిషయము భార్యాభర్తలవిషయములో కూడదని తమ అభిప్రాయమును తెలియపరచిరి. ఈమాలప్రకాశికాన్ని కోజులక్రిందట సనాతనధర్మమండలిపేరిట సభగావించి అందు పదిరెండువత్సరములలోపు బాలికకు వివాహము చేయగూడదని సమాఖ్య కాగితము వ్రాయించిరి. కాని అది చట్టములో లేనందున దానిని ఆచారములో పెట్టుటకు వీలు కలుగలేదు. ఇది యిట్లుండ మనదేశములో చావులు యితరదేశములలో పోల్చిన మీందువుల మరణసంఖ్య యెక్కువగా నుండును. అందు అబలలు యెక్కువ. ఇంకను లోతుగా పోయి విచారించిన పిల్లలసంఖ్య నూటికి ఆరువదిమందివరకు నుండియున్నది. వీటికి కారణము అతిచిన్నతనమున కూడుటయే. ఇందు విషయమై చట్టము పుట్టినదే హిందూదేశములో ఇట్టిదృష్టిని రూపుమానుటకు తావులేదు. ప్రాచీనగ్రంథముల పరిశీలించిన స్త్రీయశాసనమునను అనగా పదునారవ సంవత్సరమున స్వయంవరములో తన యిచ్చవచ్చిన పురుషుని స్వీకరించి, సంసారసాగరము యందుట మొదలుపెట్టినట్లు కనపడుచున్నది.

ఇట్టిస్థితిలో హిందూరాజులు అంతరించి పరదేశీయులు దేశమును ఆక్రమించుకొను సమయములో అప్పుడు ఉండు విద్యాసంఘాలు కాలశిథికి తగునట్లు బాల్యవివాహములు అనవసరమని వ్రాసియుండిరి. అటుపిమ్మట అక్టోబరు 1529 సంవత్సరములో మహారాజా మొదలగు సంస్థానాధీశ్వరుల సలహాతో పురుషునికి 25 సంవత్సరములు రాకదేనున్నా బాలికకు 16 రానిదేనున్నా వివాహము చేయగూడదని శాసనముచేయ సమకట్టెను. అతనితరువాత బొరంగజీబుదుర్భాగ్యుడైనందున, మొగిలరాజ్యము పీఠించి దేశము కురల పీనశీతికవచ్చినందున మరల నిట్టి సంగతులకు తావులేకపోయెను. హిందూదేశమువన్నెకు కళంకమును తెచ్చిన 'సతి' 1829 సంవత్సరములో రాజా రామ మోహనరావు ప్రోత్సాహమునల్ల పెంటికుప్రభువు తొలగించెను. కాని అక్టోబరు తలపెట్టిన రెండవవిషయము వివాహముల సంగతిలో యంతవరకు యెవరు జోక్యము కలుగజేసికొనలేదు.

వేదమునే ప్రమాణముగా తీసికొనిన ద్వైజకుటుంబములో పుట్టిన ప్రతి మగశిశువుకు యెనిమిదవవత్సరమున ఉపనయనము జరుగవలసియున్నది. అటుపిమ్మట బ్రహ్మచర్యము నీమముగా పదిరెండువత్సరములు తక్కువలేకుండా జరిపి తదుపరి కొంతదబ్బు స్వీకరించి వివాహము చేసికొనునప్పటికి యిరువది అయిదువత్సరములవాడగును. 'కలశపాత్ర' అనుస్మృతివాక్యప్రకారము యాయుగమున సగటున అరువదిసంవత్సరములు ఆయుర్దాయము. బాల్యము యశావనము కౌమార్యము వృద్ధాప్యమునాలుగు తెరంగులు మెట్లు అబలలు గడపవలసియున్నారు. 60 సంవత్సరములను సమానముగా భాగించిన భాగమునకు 15 సంవత్సరములు వచ్చును. బాల యీలోపలనే పుష్పవతియైనను, యశావనము యామెను పదహారవ సంవత్సరము రానిదే అంటురు. తొటకాపరి యెంటుల లాభముమీద ఆశను త్యజించి, మొదటి రెండు సంవత్సరములలోనే భేతమొక్కలపూతను గిల్లివేయనో, అటులే నుత్తరముగల త్వరలో అనగా వృద్ధియగునట్లు చేరిజన్మలయినను వారిని పదునారవసంవత్సరము చేరనిదే భర్తసన్నిధిమున నేకాంతముగా నుంచగల్గును. గౌరుగారు యాబిల్లులో వివాహము చేయగిట్టదు. అని మార్చి వయస్సులోకూడా పదునారు అని పెట్టెయెడల దేశమునకు మహాపకారముచేసిన వారగుదురు. అదియునుగాక పురుషుడుకూడా యిరువది అయిదుసంవత్సరములు, రానిదే బాలికను పెండ్లిచేసికొనూడదని అని కూడా బిల్లు శాసనముగా నుండినదేశములో వుండు పిన్నవయస్సులో కలుగుమరణములు చాలావరకు తగ్గునుగాన అదికూడా

స్త్రీపునస్సంధాన వయోనిర్ణయ
శాసన నిరసనము

(శాసనము నారాయణమూర్తిగారు)
డాక్టరు గౌరుగారు 1924 సం॥ ఫిబ్రవరినెలయందు స్త్రీపునస్సంధాన వయస్సును 14 సంవత్సరములకు నిర్ణయించుచు ఇండియాశాసనసభయందు, పీనల్ కోడ్ అమెండుమెంటు ఆఫ్ అనుపేరుతో "స్త్రీ 14 సంవత్సరములకునుండే రజస్వల అయి నప్పటికి, తానున్యాయముగా వివాహమాడిన భర్తతోనైనను సంగమముచేయరాదనియు, అందుకు వ్యతిరేకముగా జరిగించిన యెడల భర్తకు రెండు సంవత్సరములు శిక్షగా నిజరీమానాగాని తేక రెండు నుగాని విధింపబడును" అనుసవరణతో నొకబిల్లును ప్రవేశపెట్టినట్లు పత్రికాముఖంబున నేను వినియుంటిని. పాపము డాక్టరు గౌరుగారు హిందూసంఘమునకు తామెంతయో మేలు చేయుచున్నామనియు, చేయనెంచియు నిట్లే బిల్లును ప్రవేశపెట్టియుండవచ్చును. 'పాటివారితో సరిగంగన్నాన మాడబోయిన, ముసలి నాగని మొసలెత్తుకపోయె నన్నట్లు' మొదటికే మోసమునచ్చు తెలుంగరైరి కాబోలును. పనునాల్లసంవత్సరములు నిండినదే స్త్రీ సంపూర్ణయశావనవతికాదనియు సంగమార్థురాలు కాదనియు అట్టిసంగమము దుర్బలసంతానమును గలిగించుట కొక కారణమనియు గౌరుగారు ఆభిప్రాయముచ్చు తెంతయు సమంజసమే. ఇంతవరకు, వారుచెప్పినట్లు పునస్సంధాననిర్ణయము పదునాల్గుసంవత్సరములు గాక, పదునారువత్సరము లయినను నేను వారియభిప్రాయముతో, సంపూర్ణాంగికారముతోను, సంతోషముతోను నీకీభవించుచున్నాను. కాని యిది శాసనరూపముని నిర్బంధములోనికి గొనివచ్చుటలో నేనెంతమాత్రమును ఏకీభవించజాలను. నీలనగా స్త్రీ అంగీకరించినను, అంగీకరింపకపోయినను, వివాహితయైనను, పునస్సంధానసందర్భమున పురుషుడు శిక్షకు పాత్రుడగుచున్నాడనుటవల్ల, స్త్రీ పురుషులు, వారిలోనారుగాని, బంధువులు గాని 14 సంవత్సరములకు నుండే గర్భాదానము జరిగింపబడెనను నేరమును మోప నక్కఱలేకుండగనే, తదితరులు, విరోధముచేగాని అట్టి నేరమును స్థాపించుటకు చాల అవకాశమును, ప్రాణముకంటె నెక్కువగా నెంచబడు మానమును, స్త్రీరస్తుకెక్కి కోల్పోవుటకును, ఎంతోపవిత్రముగ గడువవలసిన సంసారమును యావజ్జీవము నిస్సారముగను, దుఃఖభాజనముగను చేసికొనునట్టిబిల్లువలన నేర్పడుచున్నది. కావున స్త్రీపునస్సంధానవయోనిర్ణయతీని 'పొచ్చించుటకు దొరతనమువారి కేవిధమైనసంబంధమును లేకుండజేసి తద్వయోనిర్ణయమును, అందువల్ల కలుగు లాభములుగాని, నష్టములుగాని సాధ్యమైనంతవట్టునకు జనులందరికి బోధించుటకు తగిన ఆనకాశమునుగల్పించి అట్టినిర్ణయమును సంఘమువారే ఏహించుటకై విడిచిపెట్టి, తమబిల్లును ఉపసంహరించుకొని ప్రపంచ మంతకును కీర్తిగాంచిన మ్రోందవనాశిమణులయొక్క నీలమును, పవిత్రతను, పాతివ్రత్యమును గా పాడుచు, తమ యొక్క గౌరవమును కాపాడుకొనగలందులకు డాక్టరు గౌరుగారి కిందుములముగా మనవిచేయుచున్నాను.

ఒక దురంతము

మోటారుబండి తోలువానినిపొడుచుట
రంగూను, సెప్టెంబరు 10.—నిన్న రాత్రి మోటారు బండితోలు మ్రోందవుని ఆరుపోట్లు బాడించి యిద్దరు బర్మాదేశీయులు వాని మోటారుబండిని తోలుకొనిపోయిరి. వారు వానిని, మేయోభవనమువద్ద కుదుర్చుకొని కోరైనను మోటారును తోలుకొనిపోవుచు చెప్పిరట. జనసమృద్ధము లేనిచోట కాంబికోడ్లవద్ద ఆవహనిరి. అండివా డట్లు చెయ్యగనే వారు వానిని బండిలోనుండి యిడ్చి పొడిచిరి. వానిని భూమిమీద దిగజేసి వారుమోటారును తోలుకుపోయిరి. తోలుకొని పోబడినందు కి క్రిందపబడినవి. ఆసుపత్రిలో చాప సిద్ధముగా నున్న బండివాడు వాగ్మూలమిచ్చెనట. యీ దురంతమునకు కారణమేమో యింకా తెలియలేదు. (అ. ప్రె)

వారు శ్రద్ధతీసికొని శ్రమపడి శిశువులలో బిల్లుపెట్టగలందులకు కోరుచున్నాను. దేశీయులందరు గౌరుగారికి యిందువిషయములో యోకాభిప్రాయాలై తోడ్పడగలందులకు కోరుచున్నాను.
పోతరాజు వెంకటరామబ్రహ్మం,
అననిగడ్డ.

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 11-వ తేదీ గురువారము

జిల్లా ముఖ్య	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనుండి వర్షము	మొత్తము మొదలుగా సం॥ సెప్టెంబరు వరకు
గోపాలపురం	91.8	77.6	1.53	19.36	44.96
విశాఖపట్టణము	88.6	76.2	2.46	12.50	37.09
కాకినాడ	89.6	77.4	0.02	19.15	39.09
మచిలీపట్టణము	83.5	77.4	0.14	18.11	41.59
కర్నూలు	86.0	73.8	0.04	8.09	26.01
బళ్లారి	89.5	73.1	...	8.11	20.51
కడప	90.4	75.6	0.07	8.66	31.23
నెల్లూరు	82.8	76.5	0.03	10.92	37.98
మద్రాసు	88.0	77.3	0.03	14.91	50.74
కడపూరు	94.4	78.4	...	5.50	52.94
నేలము	92.1	78.5	...	13.17	39.30
కోయంబట్టూరు	88.0	71.3	...	20.83	22.29
తిరుచనాపల్లి	97.8	77.2	...	7.29	33.18
నాగపట్టణము	94.8	78.6	...	4.84	54.98
మధుర	96.2	76.7	...	8.19	33.58
పాంబున	91.1	79.4	...	0.91	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	2.37	28.34
తిరువేండ్రము	84.5	74.7	...	59.83	64.51
కొచ్చిక్	84.6	76.7	...	124.87	114.51
కాలికట్టు	86.8	75.6	...	133.19	117.96
మంగళూరు	86.0	75.4	0.02	123.10	125.68
బెంగళూరు	83.3	63.7	...	14.87	35.37
మెదకూర	70.1	61.5	0.17	136.69	125.46
కొడైకనాల్	62.9	51.2	...	80.65	62.18

విశాఖపట్టణము నందు 2.46" గోపాలపురంనందు 1.53" మచిలీపట్టణంనందు 0.14" కాకినాడయందు చిన్న తుంపరయు వర్షము పడినది. ఆకాశమునందు మేఘములు క్రమక్రమముచి. కర్నూలు, కడపనగరములందు కొద్దిగ వర్షము పడినది. మద్రాసునందు నెల్లూరునందు కూడ కొంచెము వర్షముపడ్డది. మద్రాసులో ఆర్ద్రత తగ్గినది. పగటివేడిమి నెల్లూరులో 12½ తక్కువగను, మద్రాసులో 5½ తగ్గినవి.

సి. ఆర్. సామూయి.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు

సిక్కుల అరెస్టు

పిట్టగోడ విరుగుట
గుజరన్వాలాసింగు సభాధ్యక్షుడగు ఈశ్వరసింగుగారిని కాశ్యపర్షియగు గంగా సింగుగారిని పేతుపురా గురుద్వారమున భాయిసుల్తాను సింగు భాయి సంతకు సింగుగార్లు పోలీసు వారు అరెస్టుచేసిరి. అమృతగఢు అకలతఖకు పిట్టగోడ 10 వ తేదీ ఉదయమున విరిగినది. నలుగురు స్త్రీలకు కొద్ది దెబ్బలుతగిలెను నెంటునే చికిత్సచేసిరి. (అ. ప్రె)

షాహిదీ జలత

27 గురివైని కేసు
పదవి షాహిదీజలతవారిలో 27 మందిని జలంధరులో అరెస్టుచేసి పోలీసువారు కేసుచేసిరి. ఆ కేసువిచారణ 8 వ తేదీలో ముగిసినది. వారిలో నలుగురిని వదలివేయగా మరల పోలీసువారు క్రిమినలు లాచట్టముక్రింద వారిని అరెస్టుచేసిరి. తక్కిన 23 మందికిని 7 మొదలు 14 ఏండ్లవరకును కఠినశిక్ష. నేయబడెను. (అ||ప్రె||)

నాగపట్టణ పారిశుధ్యసంఘము

వరదసహాయనిధికి రెండువందల రూపాయలు శాంక్షనుచేయుట
నాగపట్టణం, సెప్టెంబరు 10:— నిన్నటి మునిసిపలు మీటింగులో వరదలచే బాధపడువారి సహాయము నిమిత్తము రు200 లు శాంక్షనుకాబడినది. (అ. ప్రె)

లాల్ లజపతిరాయగారు

టర్కీలో స్వాగతము

లాల్ లజపతిరాయగారు టర్కీకివెళ్లి కనిష్టాంటునోపి లులో నుండినపుడు వారికి ఘనమగు స్వాగతము చేయబడినది.

ఇతర దేశముల కధికజనసంఖ్య అధిక బలకారణమున మండగా మాదేశమున కదియే అనర్థకమగుచున్నది. మాదేశమున 3200 లక్షలమంది ప్రజలున్నారు. వారినిమాడగట్టుకొనివచ్చుట చాల దుర్లభమగుచున్నది. ఈజిప్టులో జనసంఖ్య తక్కువ గాన వారిసంకల్ప మిడదైనది. మాదేశమునగూడ శాసనసభలు కార్య నిర్వాహకసభలు మున్నగు నాడంబరములన్నియును కలవు గాని అధికారమంతయును రాజప్రతినిధిచేతిలోనే యున్నది. రాజ ప్రతినిధిని బ్రిటనుదొరతనమువారు నియమించెదరు. శాసనసభ లలో చేదైన నొకతీర్మాన మామోదించబడినచో రాజప్రతినిధి దానిని రద్దుపరచునుగానూ మాదేశముననున్న నియోజితసంఘ ములన్నియును నామకార్థ మేగాని వాని కెట్టి అధికారమును

లేదు. అధికారమంతయును విదేశీయుడగు రాజప్రతినిధి కే కలదు.

సర్వమును ఆంగ్లేయుల అనుగ్రహముపై నాధారపడి యున్నది. అధినివేశములగుల స్వాతంత్ర్యమును మాదేశమునకు గూడ నిచ్చెదమని వారు వాదనముచేసిరి గాని వా రెన్నడిచ్చె డదో తెలియదు. దానినిబడయుటకు భారతజాతీయవాదులు గట్టిప్రయత్నము చేయుచున్నారు. కాని ఇంకను చాలకాలము పరమకు వారు దానిని బడయజాలకుండుటకు తగినవిర్పాటులనే బ్రతిఘటారు చేయుచున్నారు. చివర కెవరు నెగ్గుదురో ఖైలి యదు.

యజ్ఞసహాయమున భారతీయులు గొప్ప పౌరబాటు చేసిరి. వారు స్వాతంత్ర్యము కొరకు ప్రయత్నించుట కది మంచితరుణమయ్యుండెను. వారపుడటుల చేయక తమదాశ్యమను స్థిరపరుచుకొనుటకు తగినపనులనేచేసిరి. నేనపుడు అమెరికాలోనుంటిని గాన నాకందులో బాధ్యతవీమి యును లేదు.

భారతదేశమునందున్న అన్ని మతములవారును తురుష్కల పట్ల నధిక స్నేహభావమునే కలిగియున్నారు. ప్రాచ్యఖండ

ధ్వజమును తురుష్కలే ధరించి ముందుడమచున్నారని వారు భావించుచున్నారు. భిలాభతువిషయమున మహమ్మదీయులకు మాత్రము కొంతఅసంతృప్తికలిగియున్నది. స్థితిగతులు వారికి సరిగా బోధపడినచో వారికి చిత్రశాంతికలుగలదు' అని లాలా జీ టర్కీకినపత్రికావిలేఖరి కరిగించెను. ఈజిప్టునుండి యీనెల 16 వ తేదీకి లాలాజీ భరతఖండమునకు వచ్చునని తెలియుచు న్నది. (కానికలు)

అమృతసరు ఖాల్సాకళాశాల

గొప్ప సిక్కుసభ

ఈ నెల 8, 9, తేదీలలో అమృతసరులో చాలమంది సిక్కులు సమావేశమై యాకళాశాల పరిపాలననుగూర్చి ఆలో చించిరి. కార్యనిర్వాహకసంఘమువారి చర్యను ఖండించుచు పలువురుపన్యసించిరి. కార్యనిర్వాహకసంఘమువారి పిడివాదులు వలననే విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులును సమ్మెకట్టి మానివే సిరి కాని అందులకు రాజకీయము లెంతమాత్రమును కారణము లుకావు అని కొందరు నుడిచిరి. ఈ నెల 15 వ తేదీని కళా శాల తెరువబడును. 12 వ తేదీని కార్యసంఘసభ జరుగును.

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగులచిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

భాద్రపదమాస సంచిక విషయానుక్రమణిక

ఆంధ్రకవిత్వచరిత్రము—భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; 'కనక కనక జానకి నన్ను గాంచినపుడు'—అధికార్ణ సూర్యనారాయణ రావుగారు; సంస్కృతభాషలోని రామనాటకములు — మేడేపల్లి వేంకటరమణాచార్యులుగారు; కూనూరు—ముగ్గురు; 'మూన్నాళ్ల ముచ్చట'—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు; కాకతీయాంధ్రలక్ష్మి — శ్రీ శేషాద్రిరమణాచార్యులు; ఆశీర్వాదము—చింతలపూడి సీతారామయ్య గారు; బ్రహ్మగీతము—చేపూరు సింహాచలంగారు; ప్రియదర్శి— పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు; ఐక్యము—పల్ల వేంకటశాస్త్రి గారు; భగవదజ్ఞకము—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; శ్రీ వేంక టేశ్వర స్తవము—మండలేముల వేంకటశాస్త్రిగారు; భాషాకుటుంబ ములు—కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు; ముగ్ధప్రణయము—న్యాయని సుబ్బారావుగారు; పిశాచము — శ్రీ వాసుదేవరావుగారు; సన్ధ్యో పాసన—సిరిసి ఆంజనేయులుగారు; పూలరంగడు — చింతలపూడి శేషగిరిరావుగారు; శాస్తి—బసవరాజు అప్పారావుగారు; కీ. శే. పిడ వర్తి వెంకటేశ్వరయ్య సిద్ధాంతిగారు—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు; ప్రాచీన

హైందవగణితము—వర్ధా యజ్ఞేశ్వరసోమయాజిగారు; సందర్శనము— నన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; కవిరాయడు—మహా రాజ—చింతాదీక్షితులుగారు; చిత్రలేఖనము—భమిడిపాటి రామ సోమయాజులుగారు; ముందుపుటక—నందూరి వెంకటసుబ్బారావు గారు; వినాయకచవుతి—అబ్దుల్ రజాక్ — భావరాజు వెంకటకృష్ణా రావుగారు; ఋతువులు—గరిమెళ్ల సోమన్నగారు; కాళిదాసుని పుష్ప ములు—పెంచ్. సుబ్బారాయశాస్త్రిగారు; రాయబారి—కృష్ణాడు— మక్కపాటి వేంకటరత్నముగారు; నీవేనా!—కొప్పర్తి నారాయణ మూర్తిగారు; ఆర్తిహరుడు—శ్రీశివశంకరశాస్త్రిగారు; హిందూదేశ వర్తకవ్యాపారము—మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారు; కొన్ని కాకతీయ శాసనములు—మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు; వాయువిమానాలు— కా. లక్ష్మణరావుగారు; కాళిప్రాయసావిధండాదు వీరరాజేశ్వరరావు గారు; ఆంధ్రగ్రంథములపట్టిపుడడుచు—ధ్ర సటశేఖరులు—నాటక కళాభిమాని; విమర్శనలు—అభినవాంశేషములు—ముక్తావళి— వేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు;

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు: భారతీ సాక్షాత్కారము—పోతన ప్రతిష్ఠ, ఆరాధనము. సాధారణ చిత్రములు—కబీరు, దుష్కర్మతుండు, కణ్వండు, రుక్మిణీసత్యభామ, రాధ (నాటకపాత్రములు), టి. రాఘవా చార్యులు గారు, బి.పి.బి.యల్. ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

గోదావరి యేజన్-సీ-పోలవరం

(స్వకీయ విలేఖరి)

భార్యపై భర్త వ్యవగతి వారంటుచర్య

సెప్టెంబరు 9:—కనగాల నరసింహారావుగారి కొమార్తె పై జరపబడిన వారంటుచర్యను గూర్చి యిదివరకు ప్రచురింపబడినది. మరునాటి దీక్షకులో పిల్లను పోలీసుకస్టడీలో రాజమండ్రి తీసుకవెళ్లి మనసబుగారి యెదుట పెట్టగా అంతకుముందు జేజిల్లా జడ్జిగారు పిల్లను విడుదలచేసి శ్రీమండ్రికి వచ్చివచ్చి మని యుత్తరపులు వచ్చినందున వెంటనే పిల్లను విడిచిపెట్టినది తెలియుచున్నది.

7.9.24 తేదీని శ్రీయుతులు తల్లెప్రగడ నరసింహ శర్మ గారున్నా పునులూరి కోడండరామయ్య గారున్నా వారంటు అమలులో జరిగిన అక్రమచర్యను ఖండించుచు బహిరంగ సభలో మాట్లాడిరి. 8.9.24 తేదీని నరసింహారావుగారు కుమార్తెను తీసికొని పోలవరంవచ్చిరి.

భీమునిపట్టణము

(ఒకవిలేఖరి)

గణపతి నవరాత్రములు

సెప్టెంబరు 8:—ఈపురంబున యథాపూర్వముగ బోధనాపాఠశాలలందున్న గ్రామీణులను నిర్వి నవరాత్రముహోత్సవములు సలుపుచున్నారు. ప్రతిదినము సాయంకాల మాస్థలమున మతవిషయకములగు నుపన్యాసములు జరుగుచున్నవి. అయింప న్యాసములు స్థలస్థలము నాంగిరంగిరంగాభాషావిధులను నగు మఱి రాత్రి అధికార వేంకటేశ్వరముపంతులుగారి యగ్రాసనాధిపత్యమున నిర్వహింపబడుచున్నది. వీనికి బోధనాపాఠశాల పాఠ్యాయులును బట్టాములోని తదితరపండితులును దోడ్పడి జయప్రదముగా గొనసాగించుచున్నారు. ఇప్పటికి శంకరశివీతము, శ్రీకృష్ణలీలామహాత్మ్యము, శ్రీరామునిపౌర్ణిమము, జ్ఞానప్రైరాగ్యములు, భగవద్గీతలోని భక్తియోగము, గాయత్రీమంత్ర సూక్తాత్మ్యము మున్నగువిషయములు చర్చింపబడినవి. ఇంకను గొన్నిసంగతులు చర్చింపబడుచున్నవి. పౌరులు పలువురాయుపన్యాసములకు వచ్చి వినులసంతోషము ననుభవించుచున్నారు. ఈగణపతి నవరాత్రములకు మూలకారకులును బోధనాపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు నగు మ, రా, శ్రీ ఆనందరం వెంకటరావుపంతులుగారికిని, దక్కంకల పాఠశాలోపాధ్యాయులకును, విద్యార్థులకును గణనాయకుల డాయురాజోగ్యశ్రీరామభివృద్ధిలోసంగి రక్షించుగాత.

కాలమానసితి

ఈమధ్య వర్షములుపడి నన్యములు చున్నగనవి పుట్టిరైతులకు గొంతెర్రయగు గలిగినది. కాని మొన్నటి బుధవారమునాడు తుపానువచ్చినని సుమతీర కాన్యాలయపు వారుంచిన బుద్ధిలనుబట్టి ప్రజలు కడుభీతిపొందిరి. దైవయోగమువలన నది తప్పిపోయి వర్షముమాత్రము బాగుగాకురిగినది.

వెంకటేశ్వరి

(ఒకవిలేఖరి)

వరద ఉపద్రవము

సెప్టెంబరు 8:—ఈ తొలకరించుట ఆలస్యమైనప్పటికి దీడరయితులు నిరీక్షించి నిరీక్షించి వర్షముకురియగానే పాలమును బాగుగాదున్న జలము, కండ్లి, మొక్కజొన్న మొదలయిన విత్తనములు వెనజల్లిరి. మాయూరికి ఆకృష్ణభవాని ప్రతిసంవత్సరము ఒకసారికి తక్కువతేరుండా వచ్చుట ఆచారమునది. రయితులయందు బాగా ఆలోచించి జలమతప్ప తక్కినవయిల్లు మాత్రం సాధ్యమయినంతవరకు వరదపాడవని చేలలో మాత్రం వేసినారు. మొదటివరదవచ్చి దానిచేతనయినంతవట్టుకు పయిర్లను పాడుచేయుటయే కాక పాలములకు ఎక్కువ నష్టమును కలుగచేసెను.

వరద పోయినతరువాత కొద్దిగా చీల్లలో గడ్డిపట్టి వరద పాడవని పయిర్లను జలమకొద్దిగా వచ్చుగాకనుపడి రయితులను

‘నిండ మాపులట్టు’ భ్రమింపజేయుచుండెను. ఇట్లుండగా యీ నెల 4,5 తారీఖులను ఆకృష్ణభవాని బోగంవాళ్లగండి మంగలాడి చినికి ఆను రెండుపూర్వములతో కెరటములను విదజల్లియూరుంబాలెములలో యుండేపయిర్లను నాశనముచేయుటయేగాక మురుగుకాలువలలో వొండుపట్టి మెరకచేసి నుడిగుండములో వేసి కొన్ని పొలములలో ఇసుకతీన్నెలు వేసి నోరులేని జంతువులగుగాను వేసిన కారుజొన్నను ఏవుగా పెరుగుచున్న శీర్షము తనశూర్యముచేత మత్సమాపి తీరనికష్టములను జెంతువులకు తెచ్చిపెట్టెను.

మామిద ప్రశ్నివత్సరము యీ ప్రశయం పడుతూనే వున్నది. మాద్యరికి శ్రీమంతుశిస్తు పుల్లరి మొదలయినవి ఖూడాగా దిమ్మిడిలతో సహా గవర్నమెంటున్ను శ్రీ జమీందారుగారును వనూలు చేయుచుండిరి. మాకష్టములో నివారించెడివారు కనుపించరయిరి. నోరులేని పశువులకు షి బాధజిల్లు తేర్చు గలుగుదుమాయని కగమచుంటిమి.

వెంకటగిరి

(స్వకీయ విలేఖరి)

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవము

సెప్టెంబరు 8:—ఈపట్టణమునందు శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవము జరుగుచున్నది. ఈ సందర్భములో గమనింపవలసిన విషయముయొకటి యున్నది. గత జూన్ నెలలో యాపట్టణమునందు జరిగిన బ్రహ్మోత్సవసమయములో కాంగ్రెసువారు నిర్వహించిన చరిత్రపండితులు అలంకారార్థమై కట్టిన వహోత్సవనిటముతో మాడుకొన్న స్వరాజ్యజండాలుతో రణము వైవోత్సవపద్ధతులకు విరోధమును మిమతోటి రాజుగారు తోరణమునుతీసివేయమని చెప్పుచున్నారని వారివాకర్లు దొడ్డనృముచేసి, పోలీసువారి సహాయముతోటి సదరు తోరణమును లాగి తెంపివేసిరి. జరిగినసంగతులన్నియు పత్రికలో ప్రచురింపగా నొకపురవాసి విషయములనంతను ఖండించుచు వైవోత్సవ పద్ధతులకు విరోధమనియు, బ్రహ్మోత్సవకాలమున వైవము యే పతాకముక్రిందగాని, చిత్రపటము క్రిందగాని రాహుడనయి, కాంగ్రెసునందు ద్వేషభావము లేదనియు, రాజుగారియందు ప్రజలకు ద్వేషముకలిగించుటకుగాను కాంగ్రెసువారిట్లు చేయుచున్నారనియు ఆపురవాసి ఉద్ఘోషించి. ప్రస్తుత మీపట్టణములో రాజుగారినిగరిలో వివాహసందర్భములో రాజవీధి (నగరవీధి) పొడుగునను జండాలు తోరణములున్ను, నగరవద్ద రోడ్డుకడ్డముగా చరిత్రపండితులవేసి ఆర్పిలుకట్టి, ఆర్పిలను ఎడ్వర్డు జార్జిగార్ల చిత్రపటములతో నలంకరించిరి. ఈతరుణముననే శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి పుత్సవము జరుగుచున్నది. శ్రీస్వామివారికి 6 వ తేది గరుడోత్సవము, 7 తేది కల్యాణోత్సవము జరిగెను. 10 తేది రథోత్సవము జరుగుచున్నది. శ్రీస్వామివారిపుత్సవము సదరు తోరణములు, చిత్రపటాలంకార ఆర్పిలక్రిందుగా పోషింపబెట్టెను. అట్టి బ్రహ్మోత్సవకాలమున వైజెప్పిన తోరణములుగాని, చిత్రపటములుగాని తీసివేయరై. ఇదివరలో పురవాసి చెప్పినరీతిగా జండాలు తోరణముక్రిందుగా వేవునుపొవుట వైవోత్సవపద్ధతులకు నిజముగా విరోధమే యైనయెడల యిప్పుడేల వారు బ్రహ్మోత్సవసమయమున తోరణమును విప్పరైరి.

వివాహమహోత్సవము

శ్రీవెంకటగిరి రాజుగారి కుమార్తెను పెద్దపమిడిరాజుగారైన శ్రీరంగభూపాల బాళేరావుగారి కుమారునికిచ్చి 7 తేది రాత్రి ఘమారు 8 ఘంటలకు రాజభవనమునందు అత్యంత వైభవముతోటి వివాహమహోత్సవము గాజించిరి. శ్రీరాజుగారింటికి వివాహమునకు శ్రీ శ్రీ బొబ్బిలిరాజుగారు, శ్రీ శ్రీ కాళహస్తి రాజుగారు, ఇతర రాజబంధువు లనేకులు విచ్చేసి యున్నారు.

విజయనగరం

(స్వకీయ విలేఖరి)

విజయనగరం, సె 7.9.24:— పురపాలకసంఘములో కాళివచ్చిన రిఫలములకు రివ తే॥ నామినేషనుకు, రివ తే॥ సరిచూచుటకు నిశ్చయింపబడినది. శ్రీయుత నూరంపల్లి విజయరామయ్య గారు, మాటూరి సన్యాసి లింగంగారు, జయంతి లచ్చయ్యగారు, బొడ్డు సన్యాసిదొరగారు (అందరు ప్రస్తుత సభ్యులు) కత్తడారులవరునిచ్చుట తేకపోవుటచే తిరిగి ఎన్నుకొనబడిరి. దీనినిబట్టి ఆయావార్డు లేటుపేయర్లు వీరియందు ఎంత

నమ్మకము కల్గియున్నారో వెల్లడియగు చున్నది. కాని కన్నా (తూర్పు) లోనున్న భక కాళికి రెండు అభ్యర్థులు గలరు. వారెవరనగా శ్రీయుత రామారీ జగన్నాధరావుగారు, కోట భిల్లేదారుగారు (ప్రస్తుత సంఘసభ్యులు) ద్వారకా భమిడిపాటి దీక్షితులుగారు, కానకుర్తి హనుమంతరావుగారు, కనగాల ప్రకాశరావుగారు, బుద్ధిరాజు శ్రీరాములుగారు, శ్రీయుత దీక్షితులుగారు, సహాయ నిరాకరణవాదులు. ఉద్యమారంభము నుండి ఖద్దరులోను, అస్పృశ్యతానివారణముందు, షేడల సహాయముకొరకు చాల శ్రమపడుచుండువారు. మహారాజు శేట (నక్షిణము) ఒక కాళికి శ్రీయుత గుండాల రామావతారంగారు (ఒకప్పుడు వైరుమన్) (ప్రస్తుతం సంఘసభ్యులు) కోల గట్ల పట్టాభిరామయ్యగారు (రిటైర్డ్ గబరిజస్ట్రారు) బుద్ధిరాజు శ్రీరాములుగారు (హోమోపథిటిక్ డాక్టరు) అభ్యర్థులు. పైచెందువార్డులలోనుగూడ పోటీ గమనింపవలసినదే.

గణపతి ఉత్సవములు

ఏలేట జరుగుచుండినవాటికన్న ఈయేడు మాకొక్క విశేషము గలదు. శ్రీయుత చెల్లపురపుల రాఘవేంద్ర రావుగారు, నవాబుశేట జమీందారుగారు తమబసలో గణపతి ఉత్సవము కడుభోధగా జరిపించిరి. ఉదయము, సాయంకాలము పూజ స్వస్తివాచకములు, సంభాషన, బ్రాహ్మణభోజనములు గాక ప్రతిసాయంకాలము రాత్రి 7గం॥ మొ 9గం॥ వరకు గానముతోడను హరికథలతోను స్నేహితులను, పురజనులను రంజింపజేసిరి. ఉత్సవము 5 దినములు జరుపబడినది. పెక్కుమంది ఈయూర, వారిసన్యాసము బడసిరి.

వార్ష ములు

కొద్దిగనో గొప్పగనో వర్షములు తరుచు పడుచున్నవి. దేశము కొంచెము చల్లబడుచున్నది. ఆకాశము తరుచు మేఘావృతమై యున్నది.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

ఆంధ్రమహోత్సవాలారా! అక్టోబరునెల 10, 11, 12 వ తేదీలయందు మద్రాసులో జరుగబోవు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహోసభలలో పాటు ఖద్దరుప్రదర్శనముకూడ జరుగనున్నది. మద్రాసులో నింతకుపూర్వము ఖద్దరుప్రదర్శనము జరిగియుండలేదు. ప్రదర్శనములమున ఖద్దరు అభివృద్ధి గాంచునటలూ నెంతమాత్రము సందేహములేదు. మద్రాసీయులు దీపావళి పండుగకు ఎక్కువగ నూతన వస్త్రములు కొనుట పరిపాటిగాన తత్పూర్వముననే ఖద్దరు ప్రదర్శనమును జరిపిన దీపావళికి ఎల్లరు ఖద్దరునే కొనెదరు. గాన ఆంధ్రదేశమునందంతటను తయారయ్యెడియు, వినుల సుందరమైనవియు, చిత్రవిచిత్రములగు అంచులుగలవియు, అందముగ నద్దకమువేసినవియు డక్కామజిలయనులతో తులదూగుచున్న సన్నని శుద్ధఖద్దరువస్త్రములను, అనేకవిధములగు నూతనరూటములు, నూలు, నావావిధములపత్తి, ఏనులు, ఖద్దరు జంబుఖానాలు, తివాచీలు మున్నగునవి ప్రదర్శింపబడును. అత్యుత్తములగు దంతపువనూలు, చెక్కడపువనూలు, బొమ్మలుమున్నగు చేతితోచేసిన సమస్తవస్తువులను ప్రదర్శింపబడును. ఖద్దరుమున్నగువాటిని విక్రయించుటకుకూడ ప్రదర్శన కాలలో స్టాల్సు అద్దెకు ఇయ్యబడును. స్టాల్సు 1 కి 10-0-0 అగును. ఎంత ఖద్దరు తెచ్చినను దీపావళిపండుగముందు జరుగబోవు ఖద్దరుప్రదర్శనము గాన విక్రయమగుటకు సందేహముండదు. ప్రదర్శనమునకు పంపబోవు సామానులు యీనెల 30 తేదీలోపుగనున్న, స్టాల్సువలయువారు 25 వ తేదీలోపుగ 10-0-0 డ లున్న పంపించవలయును.

గంటి సూర్యనారాయణశాస్త్రి

సెక్రటరీ.

ఖద్దరుప్రదర్శనము, 7 తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

బందరు డి॥ము॥కోర్టులో

OS నెం 29/24

వాది:—మహమ్మద్ అమీరలీ.
ప్రతివాదులు:—జుమ్మద్ షేంక్ వగైరా.
లేటు ముస్తీ మహమ్మద్ తఫీసా హెబుగారు బందరు యనుకుదురులోని తినతాలకు డిక్లరుచేసిన ఆ స్త్రీని 2 మొదలు 5 ప్రతివాదులు అక్రమపుస్తాధీనం Waif వ్రాయించుకొని, చెరువుకలుగజేయుచున్నందున బందరు యనుకుదురులోయున్న పీయామతస్థు లందరితరపున తనతరపున వాది సదరుఆస్తి స్వాధీనంకు యీదావాను చేసివాడు. అందుకు యెవరికై నా ఆక్షేపణలు ఉన్నయెడల 24.9.24 న కోర్టుకు హాజరై తెలియచేసుకోవలెను.
రా॥ వెం॥ సీతారామశాస్త్రి.
వాదితరపువకీలు.

వంగరాష్ట్ర పోలీసు పరిపాలన

నివేదికము

విప్లవకారులు తలయెత్తుట

సిబ్బందికి పోకర్లములియ్యమికి కగవు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 9:—1928 సంవత్సరముయొక్క వంగరాష్ట్ర పోలీసు పరిపాలన వివేదికము వెలువడినది. 1923 సంవత్సరములో పెద్ద నేరము లెక్కువగా జరిగినవియు యీ సంవత్సరములో నేరములు తగ్గినట్లును రిపోర్టులన లేలుచున్నది. జాతీయ నేరములు ముఖ్యముగా తగ్గినట్లు కన్పించుచున్నప్పటికిని భారత్, హత్య తేసులలో తక్కువ కన్పించదు. శంతాలు లలో అశాంతి లేకపోయినయెడల అల్లరులు బాగుగ తగ్గియుండెడివి ఈ అశాంతివలన మిడ్నాపూరులో మరికొంత సిబ్బంది ఉంచవలసిన దైను. అయినప్పటికిని 946 నుండి 759 వరకును నేరముల సంఖ్య తగ్గినది. మాడుసార్లు మాత్రము పోలీసువారు తుపాకులు పేల్చవలసివచ్చినది. భారతదేశంలో ఎక్కువగా అశాంతి సరుగు ముట్టడించినప్పటికి తుపాకి పేల్చుటచే ముగ్గురు చనిపోయిరి. వంగరాష్ట్ర నేరపుచరిత్రలో బందిపోటు నేరములు చిత్రముగా నున్నవి. బందిపోటు నేరముల సంఖ్య మిక్కిలి హెచ్చుగానున్న ప్పటికిని నిరుద్యోగము 105 నేరములు తగ్గినవి. ఆర్థిక పోకర్ల ములును ముఖ్యముగా దొరకనమువారు శాంతిని కాపాడుటకు చేసిన కట్టుదిట్టపు నీర్వాహకులను ఈరకపు కేసు తగ్గుటకు కారణములు నిరుద్యోగ నివేదికములో భద్రకాళి తరగతి వారు మా మూలువిధమైన బందిపోటులు చేయుచున్నారని తెల్పబడినది. ఈదృష్ట్యానుచన లీసంవత్సరమునం దెక్కువగా కన్పించుచున్నవి. పూర్వపు విప్లవసంఘములలోను, అసహాయోద్యమములలోను లీ పాఠద్యమును నడుపుచు వీరు పాల్గొని వారు వంగరాష్ట్ర పటాలములో నేర్చుకొనినగుణము లీతరున పెడత్రోవలోనికి పెట్టుచున్నారు. నిరుద్యోగ అనుకొనినట్లు వీరు నేరమే వృత్తిగాగల వారితో కలిసి దోపిడిచేయుటవలన రాజ్యాంగపు ఉద్దేశ్యము లుండునేమాయనకే అంతబలముగా చెప్పలేకపోయినను వీరి చుండగములు కేవలము స్వప్రయోజనముకొరకు మాత్రమే కాదని కల్పించుచున్నది. యుద్ధాంతర మన్ని దేశములలోను బయలువెడలిన అశాంతివలన వచ్చిన యాజాతివారి యిరుమ్మక్కల్యములు అల్పకాలములో అణగిపోవునని గవర్నరుగారు నమ్ముచున్నారు. వృత్తియే నేరముగా గలవారి కేమియు సంబంధము లేకుండ ప్రత్యేకముగా విప్లవకారులు చేయునేరములు తలలెత్తుచున్నవి. వీరుతుపాకులు, బాంబులు మొదలగు ఆయుధసానుగ్రులు ఉపయోగించుచున్నారు. సంవత్సరాంతరమునుండి వీరిచర్యలు వృద్ధిఅగుచు ప్రస్తుతము అధికారుల పెద్ద సంసారల సుఖమునకు భంగము కలుగజేయుచున్నది. సామాన్య శేరము లాదుటయందు పొందుచున్నకష్టములను యిస్సెన్ట్ రుకైరలు గారువర్ణించుచున్నారు సవరణచట్టముదొంగలకుపయోగము గామార్చబడినదిగాని అణగబడుట బయ్యించుఅధికారులకు పోలీసువారు దొంగలను బంధించినతర్వాత తగినచర్య తీసికొనుటకు అవకాశములు కలుగజేయుటలేదు. రైతులచిమెంటువలన కొంతవరకు పోలీసు కట్టుదిట్టము తగ్గినది. దీనికి కారణముతగ్గినసామ్యు లేకపోవుటయే. నేరములజట్టు కొనుటలో జిల్లాపోలీసు అధికారులకు గలుగుచుండెడిసాకర్లములుఅపరాధాన్నేవ కాన్వల్యసనపాతకాలనువ త్రివేయుటలేవు. ఇవ మిథ్యానిచెప్పటకు తగినంతకాలము లేకపోయినప్పటికిని నదులప్రాంతములందలిపోలీసుసిబ్బందిని తగ్గించుటచేబందిపోట్లా ప్రాంతములందభివృద్ధిజేందుచున్నది. భవవ్యయము తగ్గించుట మంచిదైనప్పటికిని ఆనత్యకముగా నుండవలసిన సదుపాయములను అభివృద్ధిచేయవలసిన పనులును కట్టపెట్టివేయుటవలన సిబ్బందియొక్క అభివృద్ధికి భంగము కలుగజేయుచున్నది. జిల్లా పోలీసువారికి తగినంతబసయేర్పాటులే లేవు. వర్షము నాపుటకు కోట్లును, దోమతెరలును నిద్రించుట కాకోగ్యమైనగదులును ఆనత్యకమైనవి. అట్టి అవసరమైన ఖర్చుకు కావలసిన సామ్యు ఈవర్ష కాసనసభలో నిరాకరింపబడినది. ఎవరి జిల్లాలో వారు పోలీసువారు ఎట్లు గృహములలో బాధలనొందుచున్నారో కాసనసభలోని సభ్యులు పరిశీలనచేసి ముందైనను కోరిన సామ్యు సాంక్షను చేసెదరని గవర్నరుగారు వారి సభవారు నమ్ముచున్నారు.

నమ్మకమును క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మ్యానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్దను అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్లులు, కానుమలలు అడ్డిగ చైకాలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డిగలు, జడబిల్లులు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునన్ని వేండి రైలు కూజాలు, టప్పుగ్గు, వేలాగిస్సెలు, కాపిసెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులున్ను అనేకరకములు కాళ్ళగొలుములు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పడున్నప్పుడుగా యుండును. కాను బంగారమునకున్ను చాచివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రత్యేకము:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు" బార్లీ

చంటిబిడ్డలు

అంగటిపాలనే పెంచుటవలన కారణము, ప్లేహము మొదలగు వ్యాధులకు గురియగుచున్నారు. వట్టములందును గ్రామములందును పసిబిడ్డల మరణము హెచ్చుటకు ఇది ఒక కారణము. దీనినుండి బిడ్డలను రక్షించుటకై

రాబిన్సన్స్ పేటెంటు బార్లీని తేదీసెల్లో ఉడుకబెట్టి ఆవుపాలు, లేక నేదె పాలు, లేక కన్ డెన్ నుదుపాలు చేర్చి వారికివ్వవలెను. రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు" బార్లీ చే పెంచబడు బిడ్డలకు ఏ వ్యాధియురాదు. మరియు వారు మిక్కిలి అద్భుతముగా పెరిగి, ఆరోగ్యవంతులు గాను, బలవంతులుగానుండుచు వారి తల్లిదండ్రులకు ఆనందమునిట్లు.

ఇదిక లిలేవ్ ఆనలుబార్లీ. అన్నెదుకాగములందు బైద్యశాలలందు, పరిశరకుల దుకాణములందు ఇదిదొరకును. ఇక్కడ తెలుపబడిన తగరత్త వర్షాసర్దును చక్కగా గమనించుడు.

చుండుకు నూనె	కఫహరిచూరము
వెల సీసా 1-కి రు 0-6-0 వి. పి. సహా 0-11-0	అన్నిదర్శి 1-కి 0-8-0 (6 దర్శిల మందుగలది) 1-కి రు 2-0-0
ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జల, గోరుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెంజికలకు హానిగలుగక చక్కగ జెరుగగలదు.	ఈ చూరము వనమాతికలచే చేయబడినది. తగ్గు, ఉబ్బునము, కాపీన, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని పెంతునుచుకొనుట మంచిది. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య పరిషత్తు

దర్శి 1- కుష్టుకు తైలము రు. 0-8-0
ఈ తైలము పొడలు, బొట్ట, తేలుపు, నలుపు, కుష్టుకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

రోమహరి డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0
ఈ డబ్బాను నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోమములను దునిమిడుములలో మొదలంట రాతిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు పెక్కుదు, మంటయిందదు. రోమములు రాతిపోవును.

గజికి తైలము
వెల దర్శి 1-కి రు. 0-4-0
అమృతాంజనం దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

ఈ లోకామయహార మేలము మొదటిరకం కస్తూరి, కంఠమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిగుణకారముగ వస మూలికలు చేర్చి తయారుచేయబడినది. ఆ తేజవరముగ వీరస్తువుకాని యిందులో చేయబడినది. కనిపిండ్లు, బాటలు, కాలిము, యావ్వములు తడియులు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరూ దీనిని సాధారణరొగము లన్నిటికిని అను పానశేదముతో వాడతగినది. దిద్దుబట్ట, బాలింతలకు ఇది శుభదీపకంబు. వేసకు కలుపు బుడ్డు అగుచున్నది 250-800 చూరము గల బుడ్డి 1 కి 0-4-0, 6 బుడ్డులు 1-4-0 పోస్తున్నట్లు. ఈ దిగువ తెలుపబడిన ఔషధములు అది ఏ యే వ్యాధికి గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినది అందుకు యేలాటి శుభవామోతము. తప్పక వాడి చూడుడు.

పాతస్వతానవం:—రక్తకృద్ధి, బుద్ధిశూన్యత, భావకక్తిని హెచ్చించును, బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0.
బాలనుభోదయ:—శిష్టి పిల్లలకు బలమిచ్చుచివ్యవము. తీపుగానుండును. గుణ వ్యవస్థాపన 0-12-0
భావనబీరక రసాయనం:—పిల్లలనుబంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అశిర్తి కలహంవలె పోవును. రు. 1-0-0.
వాతగజకేసరిలేహ్యము:—సర్వవాతములకు ఆలిమిమందగించుట మలబద్ధము మొదలగునవి. కి పెట్టిపది రిక్షము రు. 2.
మా ఔషధముల గుణము ఒకసారి కొనినవారికి తెలియును. ఒకవధా మాత్రం కొనిన విదవ ఎన్నడును మాత్రం కొనినవారిని పోషింపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు, శ్రీ సీతారామరైద్యులు, మొదలు.

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులకును సులభముగా చికిత్స చేసికొన దగిన 600 యోగములు గల వైద్యసంగ్రహము. 1-కి 1-4-0 వి. పి. ఆ ర ఆయుర్వేదచంద్రిక:—వైద్య, ఆరోగ్య, కారీర, వస్తు గుణ, చికిత్స మొ|| వ్రాయబడు వైద్యపుత్రిక. సం|| చందా. రూ. 2-8-0. మాదిరి యుచితము

పి. సి. ఏ ఆంధ్ర కో, వెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాలు)
వెలనుభయము! (పోస్తుభయము) గుణవృద్ధిము! కిరీములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యకాశల మాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్వము, అరుచి, అపూర్వము, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, కిరీము, ప్రేగు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈ మాత్రలు సేవావార నొప్పిలను వెంటనే మాన్చును. యందు ఆ నేక ఔషధములు చేరినవి. ఆసభరము గల ఔషధమునుగలవేరను పరమహంసాశ్రయి యని చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:— (1073)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

కస్తూరి

వెల తులము 1-కి రు. 40-0-0 లు.
ఇది ప్రశస్తమైన నేపాళదేశపు కస్తూరి. ఇది కొల నను కలితీతక ఘాటు గలిగి యుండును. వారమును వారించి దేహమునకు నేడియు పుష్టియు జేయుటకు కస్తూరి విలువగల పదార్థము. జ్వరములకు, బాలెంతరొగములకు, సన్ని పాతములకు మిగుల నుపయోగించును. వైద్యులను కుటుంబీకులను స్వచ్ఛ మగు దీనిని తెప్పించి వాడిన వెలయందును, గుణమునందును లాభము పొందగలరు.
పచ్చకర్పూరము మొదటిరకం రు. 1-కి రు. 2-8-0 లు.
పచ్చకర్పూరము:— రెండవరకం వెల రు. 1-కి రు. 1-0-0 లు
కుంకుమపువ్వు:— వెల రు. 1-కి రు. 4-8-0 లు.
రంగువేసిన గడ్డికాక నిజమగు కుంకుమపువ్వు, కి తులముకన్న తక్కువ పంపబడదు.

మొమ్మూలు మంచిది. రు. 1-కి రు. 5-0-0 లు.
కొలజిల్లు మంచిది. రు. 1-కి రు. 5-0-0 లు.
అనిపచ్చికాన లేక కాన్న రు. 1-కి రు. 8-8-0 లు.
కాన్న మొత్తముగా కొనువారికి చవుకగా పంపబడును.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల దిద్దీ 1-కి 0-12-0
ఈ మాత్రల నుపయోగించుటవలన వైద్యపు కలకంపి ఒంటి కలకంపి వెంటనే పోవును.
అమృతాంజనం దీపో. మదరాసు - బొంబాయి

కామినియానూనె

వెంట్రుక లేఅందము. రాలిపోకుండు జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఉడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఉడక మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండు నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాద్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిసుభ్రవరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లుఖరీదు రూ. 2-10 0.

126 ఏషియాటిక్ ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరు చేయబడినది)
మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0
1 డ్రాం బుడ్డి 0 8-0
మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
వై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయించ బడును. లేకున్న సోలుపజెంటుగు,
ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
155 జమ్నామగ్గు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు